

**GUIA DE
L'ESTUDIANT
2013-2014**

FACULTAT DE CIÈNCIES DE LA SALUT I EL BENESTAR
GRAU EN TREBALL SOCIAL

ÍNDEX

PRESENTACIÓ	1
FACULTAT DE CIÈNCIES DE LA SALUT I EL BENESTAR	2
Estructura	2
Departaments	2
Òrgans de govern	2
CALENDARI ACADÈMIC	4
ORGANITZACIÓ DELS ENSENYAMENTS	6
Objectius generals	6
Metodologia	6
Procés d'avaluació	7
PLA D'ESTUDIS	9
Ordenació temporal de l'ensenyament	9
ASSIGNATURES DE PRIMER CURS	13
Antropologia Social i Cultural	13
Ciències Psicosocials Aplicades	16
Economia Aplicada al Treball Social	18
Pedagogia i Treball Social	20
Sociologia Aplicada al Treball Social	22
Comunicació i Treball Social	25
Epistemologia del Treball Social	27
Ètica en la Intervenció Social	29
Introducció a la Política Social	32
Psicologia Social	35
ASSIGNATURES DE SEGON CURS	38
Anglès per al Treball Social	38
Intervenció Grupal	41
Metodologia d'Intervenció en Treball Social	43
Polítiques Socials i Treball Social	45
Treball Social i Subjecte Social	49
Dret i Ciutadania	51
Mètodes i Tècniques d'Investigació Social I	53
Salut Comunitària	56
Serveis Socials	59
Treball Social amb la Comunitat	63
ASSIGNATURES DE TERCER CURS	67
Diversitat Cultural i Treball Social	67
Mediació de Conflictes	70
Mètodes i Tècniques d'Investigació Social II	73
Treball Social en l'Àmbit de la Justícia	76
Treball Social en L'Àmbit Educatiu	78
Treball Social i Exclusió Social	81
Disseny i Avaluació de Programes Socials	84
Pràcticum I	86
Sociologia del Treball	89
Treball Social en l'Àmbit de la Salut	92
Treball Social i Atenció Integrada	96
ASSIGNATURES DE QUART CURS	100
Gestió i Administració d'Organitzacions Socials	100
Pràcticum II	103
Treball de Fi de Grau I	106
Pràcticum III	108
Treball de Fi de Grau II	111
Treball Social en l'Àmbit de l'Urbanisme i la Vivenda	114
OPTATIVES	117

Atenció Innovadora en Situacions de Cronicitat	117
Dones del Segle XXI. Una Mirada Interdisciplinària	119
Inclusive Communities and Accessibility	121
L'Acompanyament en Situacions de Pèrdua i Dol	124
Psicosociologia de la Discapacitat	126
Salut Mental i Addiccions	129
Sexualitat i Cronicitat	132
Violència de Gènere i Intervenció Social	134

PRESENTACIÓ

La Facultat de Ciències de la Salut i el Benestar es fonamenta en sis eixos bàsics de formació:

- Reconèixer la persona, sana o malalta, com un tot únic i dinàmic en constant interacció amb els altres i amb l'entorn.
- Incorporar un mètode científic de treball que guiï les intervencions i permeti avaluar-ne els resultats.
- Apreciar la comunicació i la relació assistencial com una eina indispensable de l'actuació professional, des d'una vessant educativa, d'ajuda i d'acompanyament.
- Promoure cures adequades per a recuperar o millorar la salut i la qualitat de vida de les persones.
- Adoptar una actitud ètica fonamentada en el respecte a la individualitat, la dignitat i l'autonomia de l'altre.
- Adoptar una actitud de compromís amb l'actualització constant dels propis coneixements d'acord amb els avenços científics i les necessitats emergents de la població.

El professorat promou aquests eixos formatius a través de la interacció a l'aula, les tutories individuals o grupals, la reflexió, l'anàlisi i la presa de decisions per tal que els estudiants assoleixin els coneixements, les habilitats i les actituds necessaris per a desenvolupar les seves competències professionals.

Margarida Pla

Degana

FACULTAT DE CIÈNCIES DE LA SALUT I EL BENESTAR

Estructura

La Facultat de Ciències de la Salut i el Benestar de la Universitat de Vic és una estructura d'ordenació, organització, gestió i coordinació d'ensenyaments conduents a l'obtenció de títols oficials de l'àmbit de Ciències de la Salut i Ciències Socials i Jurídiques.

Actualment s'imparteixem les següents titulacions homologades:

- Grau en Infermeria
- Grau en Fisioteràpia
- Graua en Teràpia Ocupacional
- Grau en Nutrició Humana i Dietètica
- Grau en Treball Social

- Màster en Envel·liment Actiu: Bases per a una Atenció Integrada.
- Doctorat en Salut, Benestar i Qualitat de Vida

Les unitats bàsiques de docència i recerca són les Departaments, que agrupen el professorat en funció d'àrees de coneixement, d'estudi i recerca afins o compartides.

Al capdavant de cada departament hi ha un professor o professora que exerceix les funcions de director/a de departament.

Els òrgans de govern unipersonals de la FCSB són: degana, cap d'estudis, coordinadors/es de titulació, directors/es de departament i responsables d'àrees funcionals.

Els òrgans col·legiats de govern de gestió, coordinació i participació de la FCSB són: Consell de Direcció i Claustre de Centre.

Departaments

La unitat bàsica de docència i de recerca de la Facultat és el Departament, que agrupa el professorat en funció d'àrees de coneixement, estudi i recerca afins o compartides.

Al capdavant del departament hi ha un professor o professora que exerceix les funcions de director de Departament.

El departament de la Facultat de Ciències de la Salut i el Benestar és:

- Salut i Acció Social.
 - Directora: Ester Busquets
 - Adjunta a la direcció: Àngel Torres

Òrgans de govern

El Consell de Direcció és l'òrgan col·legiat de govern de la Facultat. Està constituït pels membres següents:

- Degana de la Facultat, que el presideix: Margarida Pla
- Cap d'Estudis: Ester Goutan
- Directora del Departament de Salut i Acció Social: Ester Busquets
- Directora adjunta del Departament de Salut i Acció Social: Àngel Torres
- Coordinadora de la titulació d'Infermeria: Montserrat Vall
- Coordinador de la titulació de Fisioteràpia: Carles Parés
- Coordinadora de la titulació de Teràpia Ocupacional: Laura Vidaña
- Coordinadora de la titulació de Nutrició Humana i Dietètica: Miriam Torres

- Coordinador de la titulació de Treball Social: Sílvia Madrid Alejos
- Delegada per a la Recerca: Cristina Vaqué
- Coordinador de Formació Continuada: Jordi Naudó
- Coordinadors de Pràctiques: Olga Isern i Xavier Valeri
- Coordinadora de Relacions Internacionals i Mobilitat: Montse Romero

CALENDARI ACADÈMIC

Primer semestre

Docència:

2n i 3r curs: del 23 de setembre de 2013 al 17 de gener de 2014

4t curs: del 16 de setembre de 2013 al 17 de gener de 2014

Setmanes d'avaluació:

2n curs: del 20 de gener al 7 de febrer de 2014

3r i 4t curs: del 20 al 31 de gener de 2014

Pràctiques:

4t curs:

Practicum II: En aquesta assignatura es realitzen pràctiques externes

Grup M1: de l'11 de novembre de 2013 al 17 de gener de 2014, inclosos

Segon semestre

Docència:

2n curs: del 10 de febrer al 30 de maig de 2014

3r i 4t curs: del 3 de febrer al 30 de maig de 2014

Setmanes d'avaluació:

2n i 4t curs: del 2 al 13 de juny de 2014

3r curs: del 9 al 13 de juny de 2014

Pràctiques:

3r curs:

Practicum I: En aquesta assignatura es realitzen pràctiques externes.

Grup M1: del 31 de març al 30 de maig de 2014, inclosos.

4t curs:

Grup M1: del 31 de març al 30 de maig de 2014

Avaluació complementària del 1r semestre del 16 al 20 de juny de 2014

Calendari del centre:

Docència:

- Les 36 setmanes del curs acadèmic es distribuïran entre el 2 de setembre de 2013 i el 27 de juny de 2014
- Les 30 setmanes de docència es distribuïran entre el 2 de setembre de 2013 i el 7 de juny de 2014
- Els ensenyaments de Màster i de Formació Continuada podran allargar aquests períodes

Vacances de Nadal:

- Del 21 de desembre de 2013 al 6 de gener de 2014, inclosos

Vacances de Setmana Santa:

- Del 14 al 21 d'abril de 2014, inclosos

Dies festius:

- Dissabte 12 d'octubre de 2013 - El Pilar
- Divendres 1 de novembre de 2013 - Tots Sants
- Dissabte 2 de novembre de 2013 – No lectiu
- Divendres 6 de desembre de 2013 – La Constitució
- Dissabte 7 de desembre de 2013 - No lectiu
- Diumenge 8 de desembre de 2013 - La Puríssima
- Dijous 1 de maig de 2014 - Feste del Treball
- Divendres 2 de maig de 2014 – Festa UVic
- Dissabte 3 de maig de 2014 - no lectiu
- Dilluns 9 de juny de 2014 - Segona Pasqua (festa local pendent d'aprovació)
- Dilluns 23 de juny de 2014 – Pont
- Dimarts 24 de juny de 2014 - Sant Joan
- Dissabte 5 de juliol de 2014 - Festa Major (festa local)
- Dijous 11 de setembre de 2014- Diada Nacional

Observació: Aquest calendari està supeditat a la publicació de les festes locals, autonòmiques i estatals

ORGANITZACIÓ DELS ENSENYAMENTS

Objectius generals

El Grau en Treball Social té com a objectiu principal formar treballadors i treballadores socials orientats a la valoració i la intervenció en les complexes i múltiples interaccions entre el subjecte social i el seu entorn, amb capacitat per valorar i diagnosticar situacions socials, planificar, implementar i avaluar plans d'intervenció, serveis i polítiques socials. La finalitat és reforçar l'autonomia de les persones, grups o comunitats, promoure canvis i transformacions socials i incrementar el benestar, la justícia i la cohesió social. Desenvolupa capacitats per a la millora contínua de la qualitat, el treball cooperatiu interdisciplinari, la gestió i administració de programes i serveis, l'educació i defensa dels drets dels ciutadans, la docència i la investigació. Reforça, també, les competències dels estudiants sobre tres eixos fonamentals: la conceptualització del subjecte social com objecte d'estudi i d'intervenció, la pràctica basada en el model intervenció-acció-transformació i el treball cooperatiu, en xarxa, interdisciplinari i intersectorial.

Metodologia

Els crèdits ECTS

El crèdit ECTS (o crèdit europeu) és la unitat de mesura del treball de l'estudiant en una assignatura. Cada crèdit europeu equival a 25 hores que inclouen totes les activitats que realitza l'estudiant dins d'una determinada assignatura: assistència a classes, consulta a la biblioteca, pràctiques, treball de recerca, realització d'activitats, estudi i preparació d'exàmens, etc. Si una assignatura té 6 crèdits vol dir que es preveu que el treball de l'estudiant haurà de ser equivalent a 150 hores de dedicació a l'assignatura (6 x 25).

Les competències

Quan parlem de competències ens referim a un conjunt de coneixements, capacitats, habilitats i actituds aplicades al desenvolupament d'una professió. Així doncs, la introducció de competències en el currículum universitari ha de possibilitar que l'estudiant adquireixi un conjunt d'atributs personals, habilitats socials, de treball en equip, de motivació, de relacions personals, de coneixements, etc. que li permetin desenvolupar funcions socials i professionals en el propi context social i laboral.

Algunes d'aquestes competències són comunes a totes les professions d'un determinat nivell de qualificació. Per exemple, tenir la capacitat de resoldre problemes de forma creativa, o treballar en equip, són **competències generals o transversals** de pràcticament totes les professions. És de suposar que un estudiant universitari les adquirirà, incrementarà i consolidarà al llarg dels seus estudis, primer, i, després, en la seva vida professional.

Altres competències, en canvi són **específiques** de cada professió. Un fisioterapeuta, posem per cas, ha de dominar unes competències professionals molt diferents de les que ha de dominar un treballador social.

L'organització del treball acadèmic

Les competències professionals plantegen l'ensenyament universitari més enllà de la consolidació dels continguts bàsics de referència per a la professió. Per tant, demana unes formes de treball complementàries a la transmissió de continguts i és per això que parlem de tres tipus de treball a l'aula o en els espais de la Universitat de Vic, que en el seu conjunt constitueixen les hores de contacte dels estudiants amb el professorat:

- Les **sessions de classe** s'entenen com a hores de classe que imparteix el professorat a tot el grup. Aquestes sessions inclouen les explicacions del professorat, les hores de realització d'exàmens, les conferències, les projeccions, etc. Es tracta de sessions centrades en algun o alguns continguts del programa.
- Les **sessions de treball dirigit** s'entenen com a hores d'activitat dels estudiants amb la presència del professorat (treball a l'aula d'ordinadors, correcció d'exercicis, activitats en grup a l'aula, col·loquis o debats, pràctiques de laboratori, seminaris en petit grup, etc. Aquestes sessions podran estar dirigides a

tot el grup, a un subgrup o a un equip de treball.

- Les **sessions de tutoria** són aquelles hores en què el professorat atén de forma individual o en petit grup els estudiants per conèixer el progrés que van realitzant en el treball personal de l'assignatura, orientar o dirigir els treballs individuals o grupals o per comentar els resultats de l'avaluació de les diferents activitats. La iniciativa de l'atenció tutorial pot partir del professorat o dels mateixos estudiants per plantejar dubtes sobre els treballs de l'assignatura, demanar orientacions sobre bibliografia o fonts de consulta, conèixer l'opinió del professorat sobre el propi rendiment acadèmic o aclarir dubtes sobre els continguts de l'assignatura. La tutoria és un element fonamental del procés d'aprenentatge de l'estudiant.

Dins el pla de treball d'una assignatura també s'hi preveuran les sessions dedicades al **treball personal dels estudiants** que són les hores destinades a l'estudi, a la realització d'exercicis, a la recerca d'informació, a la consulta a la biblioteca, a la lectura, a la redacció i realització de treballs individuals o en grup, a la preparació d'exàmens, etc.

El Pla de treball

Aquesta nova forma de treballar demana la creació d'eines de planificació per a l'alumnat per tal que pugui organitzar i preveure la feina que ha de realitzar a les diferents assignatures. És per això que el Pla de treball esdevé un recurs important que possibilita la planificació del treball que ha de fer l'estudiant en un període de temps limitat.

El Pla de treball és el document que ha de reflectir la concreció dels objectius, continguts, metodologia i avaluació de l'assignatura dins l'espai temporal del semestre o del curs. Es tracta d'un document que planifica temporalment les activitats concretes de l'assignatura de forma coherent amb els elements indicats anteriorment.

El Pla de treball és l'instrument que serveix de guia per planificar els continguts i les activitats de les sessions de classe, les sessions de treball dirigit i les sessions de tutoria i consulta. En el Pla de treball s'hi concretaran i planificaran els treballs individuals i de grup i les activitats de treball personal de consulta, recerca i estudi que caldrà realitzar en el marc de l'assignatura.

El Pla de treball s'ha de centrar bàsicament en el treball de l'estudiant i ha d'orientar-lo perquè planifiqui la seva activitat d'estudi encaminada a l'assoliment dels objectius de l'assignatura i a l'adquisició de les competències establertes.

L'organització del pla de treball pot obeir a criteris de distribució temporal (quinzenal, mensual, semestral, etc.) o bé pot organitzar-se seguint els blocs temàtics del programa de l'assignatura (o sigui, establint un pla de treball per a cada tema o bloc de temes del programa).

Procés d'avaluació

Segons la normativa de la Universitat de Vic, "els ensenyaments oficials de grau s'avaluaran de manera continuada i hi haurà una única convocatòria oficial per matrícula. Per obtenir els crèdits d'una matèria o assignatura s'hauran d'haver superat les proves d'avaluació establertes en la programació corresponent".

L'avaluació de les competències que l'estudiant ha d'assolir en cada assignatura requereix que el procés d'avaluació no es redueixi a un únic examen final. Per tant, s'utilitzaran diferents instruments per poder garantir una avaluació continuada i més global que tingui en compte el treball que s'ha realitzat per assolir els diferents tipus de competències. És per aquesta raó que parlem de dos tipus d'avaluació amb el mateix nivell d'importància:

- **Avaluació de procés:** Seguiment del treball individualitzat per avaluar el procés d'aprenentatge realitzat durant el curs. Aquest seguiment es pot fer amb les tutories individuals o grupals, el lliurament de treballs de cada tema i la seva posterior correcció, amb el procés d'organització i assoliment que segueixen els membres d'un equip de forma individual i col·lectiva per realitzar els treballs de grup, etc. L'avaluació del procés es farà a partir d'activitats que es realitzaran de forma dirigida o s'orientaran a la

classe i tindran relació amb la part del programa que s'estigui treballant. Alguns exemples serien: comentari d'articles, textos i altres documents escrits o audiovisuals (pel·lícules, documentals, etc.); participació en debats col·lectius, visites, assistència a conferències, etc. Aquestes activitats s'avaluaran de forma continuada al llarg del semestre.

- **Avaluació de resultats:** Correcció dels resultats de l'aprenentatge de l'estudiant. Aquests resultats poden ser de diferents tipus: treballs en grup de forma oral i escrita, exercicis de classe realitzats individualment o en petit grup, reflexions i anàlisis individuals en les quals s'estableixen relacions de diferents fonts d'informació més enllà dels continguts explicats pel professorat a les sessions de classe, redacció de treballs individuals, exposicions orals, realització d'exàmens parcials o finals, etc.

Les darreres setmanes del semestre estaran dedicades a la realització de proves i activitats d'avaluació.

La convocatòria oficial contempla dos períodes diferenciats d'avaluació. En primer lloc el període ordinari, que es realitza de forma integrada al procés formatiu i dins el període lectiu. A més, s'estableix un segon període d'avaluació complementària en el qual l'estudiant podrà ser avaluat de nou d'aquelles tasques, activitats o proves que no s'hagin superat satisfactòriament en el marc del primer període. L'avaluació en aquest segon període no pot suposar més del 50% de la nota final de l'assignatura i, en qualsevol cas, es desenvoluparà de forma coherent amb el procés d'avaluació continuada establerta en cada assignatura i per tant, respectant aquelles activitats que, en el pla docent, s'hagin definit com activitats no recuperables.

En cap cas es podrà fer us d'aquest segon període d'avaluació complementari/ recuperació en la convocatòria extraordinària, ni en les assignatures de Treball de Fi de Grau, ni en les Pràctiques Externes.

Els estudiants que puguin optar al segon període de recuperació seran qualificats amb un "pendent d'avaluació" en espera dels resultats del segon període d'avaluació complementària. Els alumnes "suspens" o "no presentat" no tindran accés al segon període d'avaluació complementària.

Els estudiants que no superin l'avaluació hauran de matricular i repetir l'assignatura el proper curs.

PLA D'ESTUDIS

Tipus de matèria	Crèdits
Formació Bàsica	60
Obligatòria	117
Optativa	18
Treball de Fi de Grau	9
Pràctiques Externes	36
Total	240

Ordenació temporal de l'ensenyament

PRIMER CURS

Primer

	Crèdits	Tipus
Antropologia Social i Cultural	6,0	Formació Bàsica
Ciències Psicosocials Aplicades	6,0	Formació Bàsica
Economia Aplicada al Treball Social	6,0	Formació Bàsica
Pedagogia i Treball Social	6,0	Formació Bàsica
Sociologia Aplicada al Treball Social	6,0	Formació Bàsica

Segon

	Crèdits	Tipus
Comunicació i Treball Social	6,0	Formació Bàsica
Epistemologia del Treball Social	6,0	Obligatòria
Ètica en la Intervenció Social	6,0	Formació Bàsica
Introducció a la Política Social	6,0	Formació Bàsica
Psicologia Social	6,0	Formació Bàsica

SEGON CURS

Primer

	Crèdits	Tipus
Anglès per al Treball Social	6,0	Formació Bàsica
Intervenció Grupal	6,0	Obligatòria
Metodologia d'Intervenció en Treball Social	6,0	Obligatòria
Polítiques Socials i Treball Social	6,0	Obligatòria
Treball Social i Subjecte Social	6,0	Obligatòria

Segon

	Crèdits	Tipus
Dret i Ciutadania	9,0	Obligatòria
Mètodes i Tècniques d'Investigació Social I	6,0	Obligatòria
Salut Comunitària	3,0	Obligatòria
Serveis Socials	6,0	Obligatòria
Treball Social amb la Comunitat	6,0	Obligatòria

TERCER CURS

Primer

	Crèdits	Tipus
Diversitat Cultural i Treball Social	6,0	Obligatòria
Mediació de Conflictos	3,0	Obligatòria
Mètodes i Tècniques d'Investigació Social II	6,0	Obligatòria
Treball Social en l'Àmbit de la Justícia	6,0	Obligatòria
Treball Social en L'Àmbit Educatiu	6,0	Obligatòria
Treball Social i Exclusió Social	3,0	Obligatòria

Segon

	Crèdits	Tipus
Disseny i Avaluació de Programes Socials	3,0	Obligatòria
Pràcticum I	12,0	Pràctiques Externes
Sociologia del Treball	3,0	Obligatòria
Treball Social en l'Àmbit de la Salut	6,0	Obligatòria
Treball Social i Atenció Integrada	6,0	Obligatòria

QUART CURS

Primer

Gestió i Administració d'Organitzacions Socials

Optatives

Pràcticum II

Treball de Fi de Grau I

Crèdits

Tipus

6,0

Obligatòria

9,0

Optativa

12,0

Pràctiques Externes

3,0

Treball de Fi de Grau

Segon

Optatives

Pràcticum III

Treball de Fi de Grau II

Treball Social en l'Àmbit de l'Urbanisme i la Vivenda

Crèdits

Tipus

9,0

Optativa

12,0

Pràctiques Externes

6,0

Treball de Fi de Grau

3,0

Obligatòria

OPTATIVITAT

Optatives

	Crèdits
Acció Socioeducativa amb la Comunitat	3,0
Violència de Gènere i Intervenció Social	3,0
Dones del Segle XXI. Una Mirada Interdisciplinària	3,0
Gènere i Salut	3,0
Antropologia de la Salut	3,0
Atenció Innovadora en Situacions de Cronicitat	3,0
Ciutadania Global	3,0
Comunicació i Participació Ciutadana	3,0
Inclusive Communities and Accessibility	6,0
Cooperació per al Desenvolupament	3,0
Educació Social a Europa	3,0
Envel·liment i Societat	3,0
Estratègies i Recursos Educatius per a la Inserció Sociolaboral	6,0
Fonts i Recursos d'Informació per a les Ciències Socials	3,0
Gestió del Temps	3,0
L'Acompanyament en Situacions de Pèrdua i Dol	3,0
La Transformació de la Realitat Social	3,0
Psicosociologia de la Discapacitat	3,0
Salut Mental i Addiccions	3,0
Sexualitat i Cronicitat	3,0

ASSIGNATURES DE PRIMER CURS

Antropologia Social i Cultural

Formació Bàsica

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

OBJECTIUS:

L'assignatura, és una introducció bàsica a l'antropologia social i cultural. Les aplicacions a l'àmbit del treball social requereixen un coneixement previ de les nocions fonamentals de la disciplina. És necessari poder fer un ús profitós de les fonts antropològiques, tant durant els estudis com després. L'assignatura s'aproximarà a realitats que formen part dels camps d'interès dels futurs professionals de Treball Social i la finalitat és aplicar la reflexió antropològica, l'anàlisi i interpretació dels fenòmens socioculturals, especialment en un context de ciutadania i pluralitat.

El principal objectiu de l'assignatura consisteix en desenvolupar la capacitat d'aplicar els conceptes a la realitat, relacionant-los entre si i amb els elements que dins un context és necessari un coneixement reflexiu.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Capacitat per al treball en equip.
- Capacitat per a l'ús de destreses interpersonals.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.
- Capacitat per actuar d'acord amb un compromís ètic.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Establir relacions entre les teories de les ciències socials sobre la constitució i el desenvolupament del subjecte com a ésser social.
- Analitzar els fenòmens culturals, socials i econòmics en un context de canvi estructural i globalització.
- Aplicar els fonaments del coneixement pedagògic, sociològic, antropològic i psicològic per a l'exercici del treball social.

CONTINGUTS:

Mòdul 1

1. Què és l'antropologia social i cultural?
2. Els seus objectes d'estudi i les seves relacions amb altres disciplines socials
3. Característiques de l'antropologia social i cultural i la relació entre les dues
4. Antropologia, etnologia, etnografia
5. Alteritat: Punt de vista ÈTIC i Punt de vista ÈMIC

6. Mètodes i tècniques d'investigació

Mòdul 2

1. El concepte de cultura en un sentit ampli
2. La cultura: les seves definicions i debats
3. Els mals usos del concepte antropològic de cultura
4. El concepte d'entramat sociocultural
5. Les cultures dinàmiques
6. El relativisme cultural i els seus límits
7. Concepte de cultures hegemòniques i cultures subalternes

Mòdul 3

1. Família i Parentiu
2. Diferents Sistemes de Parentiu
3. Conceptes de Monogàmia i Poligàmia,
4. Diversitat de famílies i desigualtats socials
5. Conceptes de grups i conceptes d'exclusió social
6. Els fets socials discriminatoris
7. Les accions i gestió dels processos socials en l'àmbit del Treball Social
8. La dimensió dels efectes globalitzadors

Mòdul 4

1. Conceptes simbòlics
2. L'organització i visió simbòlica del món
3. Les representacions del món: creences, cosmovisions, ideologies
4. Els usos de les creences: ciència i creença
5. Les religions i els mites
6. El significat de ritual i processos rituals en les cultures

Mòdul 5

1. Identitat
2. Les identitats com a construccions socioculturals
3. Concepte d'Ètnia
4. Etnicitat i relacions ètniques
5. Concepcions essencialistes i processos d'antiaeris
6. Diferència/Identificació
7. Processos migratoris
8. Fluxos migratoris i Globalització

Mòdul 6

1. Les xarxes de suport social a la població
2. Les relacions actuals dins la societat
3. Els grups i la convivència de diferents cultures
4. Societats Pluriculturals
5. El concepte de transnacionalisme i fronteres
6. La ciutadania, els canvis i la participació social dels grups

AVALUACIÓ:

- Avaluació bibliografia, fitxes de lectura, treball pràctic: 10% de la nota final de l'assignatura
- Avaluació Seminaris participatius: 15% de la nota final de l'assignatura
- Avaluació Treball Cooperatiu: 10% de la nota final de l'assignatura
- Avaluació, a mig semestre, de continguts: 30% de la nota final de l'assignatura
- Avaluació a final de semestre: 35% de la nota final de l'assignatura

BIBLIOGRAFIA:

- Augé, M. (1996) *El sentido de los otros*. Barcelona: Paidós.
- Appadurai, A. (1996) *Modernity at large. Cultural dimensions of globalization*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Geertz, C. (1992) *La interpretación de las culturas*. Barcelona: Gedisa. (Capítol 4)
- Lévi-Strauss, C. (1968) *Antropología estructural*. "La eficacia simbólica", Barcelona: Altaya, pp. 168-185.
- Menéndez, E. (1994) "La enfermedad y la curación. ¿Qué es medicina tradicional?", *Alteridades*, 4 (7) pp. 71-83.
- Mallart i Guimerà (1992) *La intervención comunitaria*. Buenos Aires: Ed. Espacio

Algunes de les lectures poden canviar si hi ha novetats d'interès actualitzades. Les lectures que es treballaran en subgrups, prèviament llegides per l'alumne, són de caràcter obligatori per tal de fer un aprenentatge i elaborar una base teòrica de dades bibliogràfiques.

Ciències Psicosocials Aplicades

Formació Bàsica

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Espanyol

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura s'inscriu dins de la matèria Psicologia i es preveu com una introducció a la Psicologia Social, assignatura del segon semestre.

- Els objectiu durant aquest semestre són:
- Donar eines per a la comprensió dels fonaments dels diversos corrents teòrics dins de la psicologia com a disciplina i la importància que té el seu coneixement dins de l'àmbit del Treball Social.
- Introduir els conceptes i teories més properes al treball social sobre el desenvolupament psicosocial.
- Introduir l'articulació entre la realitat psíquica i la realitat social.
- Proporcionar eines per a la comprensió de les relacions i interaccions socials.
- Donar eines per reconèixer els efectes de les pèrdues i el dol normal i patològic.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Capacitat d'argumentar i establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits de coneixement.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Establir relacions entre les teories de les ciències socials sobre la constitució i el desenvolupament del subjecte com a ésser social.
- Aplicar els fonaments del coneixement pedagògic, sociològic, antropològic i psicològic per a l'exercici del treball social.

CONTINGUTS:

1. La psicologia i el treball social
 1. Introducció a la psicologia. El seu objecte d'estudi i el seu àmbit d'aplicació
 2. Les diferents orientacions teòriques
 3. Psicologia i treball social: Importància del subjecte com a ésser social
2. L'home com a ésser social
 1. Psicologia individual envers psicologia social.
 2. L'orde biològic i l'ordre simbòlic
 3. La psicoanàlisi i la construcció del subjecte social
3. La realitat psíquica i la realitat social

1. La realitat psíquica: percepció i representació
2. Historia i biografia.
3. La realitat psíquica és la realitat social
4. Normalitat i patologia
 1. La norma i la normalitat
 2. La noció de conflicte i de crisi: infantesa, adolescència, edat adulta i vellesa
 3. El normal i el patològic
5. El dol
 1. Dol normal i dol patològic
 2. Dol i melancolia

AVALUACIÓ:

El sistema d'avaluació d'aquesta assignatura consistirà en l'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes i d'una prova final.

Els resultats del procés d'ensenyament-aprenentatge es valorarà mitjançant les següents proves d'avaluació: a) prova escrita, b) exercicis pràctics, c) treballs individuals o en grup.

L'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes (assistència, participació activa, exercicis pràctics, treballs individuals o grupals) tindrà una ponderació del 50% de la qualificació final de la assignatura, i l'avaluació final, mitjançant una prova escrita, tindrà una ponderació del 50% de la qualificació final de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

- Manfred, Pop *Los conceptos fundamentales de la psicología*. [versió d'Alfredo Guera Miralles] Barcelona: Herder, 1980.
- Carlson, N.R. *Fisiología de la conducta*. Barcelona: Ariel, 1996.
- Canguilhem, G. *Lo normal y lo patológico*. Mèxic: Siglo XXI, 1971.
- Keller, F.S. *La definición de psicología*. Mèxic: Trillas, 1975.
- Freud, S. *Psicoanálisis aplicado y técnica psicoanalítica*. Madrid: Alianza, 2004.
- Freud, S. *Sexualidad infantil y neurosis*. Madrid: Alianza, 2004.

Al començament del curs l'alumne disposarà d'un dossier de l'assignatura i es donaran las referències bibliogràfiques completes.

Economia Aplicada al Treball Social

Formació Bàsica

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Josep Terradellas Cirera

OBJECTIUS:

L'assignatura pretén introduir l'alumnat en el coneixement de l'economia amb l'objectiu que puguin comprendre el funcionament del sistema econòmic i el comportament dels agents que hi intervenen. L'assignació de recursos a través del mercat, les seves conseqüències en la distribució de la renda i el paper del sector públic per corregir-ne les desigualtats per mitjà de les polítiques econòmiques i socials, sense descuidar el paper del tercer sector en aquesta tasca, és un altre dels objectius de l'assignatura. També vol dotar l'alumne dels instruments bàsics per a l'avaluació econòmica de projectes.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Analitzar els fenòmens culturals, socials i econòmics en un context de canvi estructural i globalització.

CONTINGUTS:

1. Introducció a l'economia
 1. L'economia com a ciència. Objecte i mètode
 2. Les principals escoles de pensament econòmic
 3. El problema econòmic fonamental
 4. Els sistemes econòmics
2. El mercat i l'assignació de recursos
 1. Oferta, demanda i equilibri de mercat
 2. L'elasticitat de la demanda i de l'oferta
 3. Concepte d'utilitat i equilibri del consumidor
 4. Producció, costos i equilibri de l'empresa
3. Estructures de mercat i d'eficiència
 1. El model de competència perfecta
 2. El monopoli
 3. L'oligopoli

4. Competència monopolística
4. La distribució de la renda
 1. Els mercats de factors i la distribució de la renda
 2. Oferta i demanda dels factors productius. Treball, capital i terra
 3. Eficiència i errors del mercat
 4. El paper de l'Estat en l'economia
5. La visió macroeconòmica (sector real)
 1. Magnituds macroeconòmiques
 2. El flux circular de la renda
 3. Producte, despesa i renda
 4. L'equilibri en el mercat de béns
6. La visió macroeconòmica (sector monetari)
 1. El diner, origen i funcions
 2. La demanda de diner
 3. L'oferta monetària
 4. L'equilibri monetari
7. Creixement i desenvolupament econòmic
 1. El creixement econòmic
 2. El curt i el llarg termini
 3. Els cicles econòmics
 4. Desenvolupament i subdesenvolupament
8. La política econòmica
 1. Elements fonamentals
 2. Objectius
 3. Instruments
 4. Les polítiques
9. Estat de benestar i polítiques socials
 1. Origen i concepte de l'Estat de Benestar
 2. Desigualtats socials i responsabilitat pública
 3. Polítiques socials
 4. El tercer sector
10. Avaluació econòmica de projectes en el Treball Social
 1. Necessitat de l'avaluació econòmica dels projectes
 2. Elements i tècniques d'avaluació econòmica
 3. L'elaboració de pressupostos
 4. Casos d'avaluació econòmica de projectes de Treball Social

AVALUACIÓ:

L'avaluació tindrà dues parts, una de forma continuada amb una ponderació del 50% de l'assignatura, (un 10% correspondrà a l'assistència i participació a la classe i un 40% als treballs individuals i de grup que es programin durant el curs) i una prova final individual amb el mateix pes sobre la nota final.

BIBLIOGRAFIA:

- Mochón, Francisco *Economía, Teoría y Política*. Madrid: McGraw-Hill, 6a edició, 2009.
- Mankiw, N. Gregory *Principios de Economía*. Madrid: Thompson Paraninfo, 4a edició, 2007.
- Torres López, Juan *Economía Política*. Madrid: Pirámide, 3a edició, 2009.
- Sen, Amartya *Sobre ética y economía*. Madrid: Alianza Editorial, 3a reimpressió, 2008.

Pedagogia i Treball Social

Formació Bàsica

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Espanyol

OBJECTIUS:

Al llarg d'aquesta assignatura es realitzarà un recorregut per els principals continguts teòrics, metodològics i tècnics de la Pedagogia Social aplicats al treball social

Son objectius fonamentals:

- Donar eines per comprendre els principis fonamentals de la Pedagogia Social.
- Reconèixer l'aportació teòrica de la pedagogia social en la millora de la pràctica professional del treball social.
- Establir una relació i anàlisi crític entre ideologia i educació.
- Donar eines per analitzar les tècniques socioeducatives d'utilitat pel treballador social.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Capacitat per al treball en equip.
- Capacitat per a l'ús de destreses interpersonals.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.
- Capacitat per actuar d'acord amb un compromís ètic.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Establir relacions entre les teories de les ciències socials sobre la constitució i el desenvolupament del subjecte com a ésser social.
- Aplicar els fonaments del coneixement pedagògic, sociològic, antropològic i psicològic per a l'exercici del treball social.

CONTINGUTS:

1. Conceptualització de la Pedagogia Social (PS).
 1. Antecedents històrics i principis fonamentals.
 2. Revisió dels principals referents teòrics de les ciències socials.
 3. Diferències amb altres disciplines.
 4. Principals aportis al Treball Social.
2. Ideologia i Educació.
 1. Pedagogia crítica i la seva articulació amb el Treball Social.
 2. Currículum ocult i reproducció sociocultural.

3. Educació Popular.
4. Educació Social.
3. Pedagogia Social aplicada al Treball Social.
 1. Introducció a les Tècniques d'Intervenció Socioeducativa.
 2. Introducció a les Tècniques d'Animació Sociocultural

AVALUACIÓ:

El sistema d'avaluació d'aquesta assignatura consistirà en l'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes i d'un treball final de l'assignatura.

L'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes (assistència, participació activa, exercicis pràctics, treballs individuals o grupals), tindrà una ponderació del 70% de la qualificació final de l'assignatura, mentre que l'avaluació final, mitjançant el treball final de l'assignatura, tindrà una ponderació del 30% de la qualificació final de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

- Quintana, J.M. (1997) *Pedagogía Social*. Madrid: Dykinson.
- Petrus, A. (1997) *Pedagogía Social*. Barcelona: Ariel.
- Pérez Serrano, G. (2004) *Pedagogía Social y Educación Social. Construcción científica e intervención práctica*. Edit. Narcea.
- Feroso, P. (1994) *Pedagogía Social. Fundamentación Científica*. Barcelona: Herder.
- Riera Romaní, J. (1998) *Concepto, formación y profesionalización de: el educador social, el trabajador social, y el pedagogo social. Un enfoque interdisciplinar*. Barcelona: Nau Llibres.
- Revista Iberoamericana de Pedagogía Social (diversos articles).
- Reguera Martínez, R. (2002) *Cachorros de nadie*. Edit. Popular.
- Apple, M. (1986) *Ideología y Currículum*.
- Bernstein, B. (1990) *La construcción social del discurso pedagógico*. El Griot.
- Freire, P. (1989) *La educación como práctica de la libertad*. (1992) *La Pedagogía del oprimido*. Siglo XXI.
- Colom, A.J. (1991) *Modelos de intervención Socioeducativa*. Narcea Madrid.
- Pérez-Campero, M.P. (1991). *Cómo detectar las necesidades de intervención socioeducativas*. Madrid: Narcea.

Sociologia Aplicada al Treball Social

Formació Bàsica

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

OBJECTIUS:

L'objectiu general de l'assignatura és oferir a l'alumnat de treball social una aproximació a la disciplina i la seva mirada sobre la realitat social. La introducció als conceptes bàsics, fonaments, autors, corrents i aportacions de la sociologia ha de permetre que el futur treballador/a social estigui capacitat/ada per observar, analitzar i interpretar les característiques de l'estructura social, així com els processos de canvi i desigualtat en les societats contemporànies.

Aquest objectiu general s'estructura en tres objectius específics:

1. En primer lloc, es proposa conèixer les aportacions de la mirada sociològica com a forma de coneixement sobre la societat.
2. En segon lloc, es pretén fer un abordatge conceptual i descriptiu sobre els grans eixos de desigualtat a les nostres societats.
3. Finalment, es proposa fer un recorregut històric i dinàmic que faciliti la comprensió del trànsit cap a una societat postindustrial i les noves formes d'inclusió i exclusió social associades.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Establir relacions entre les teories de les ciències socials sobre la constitució i el desenvolupament del subjecte com a ésser social.
- Analitzar els fenòmens culturals, socials i econòmics en un context de canvi estructural i globalització.
- Aplicar els fonaments del coneixement pedagògic, sociològic, antropològic i psicològic per a l'exercici del treball social.
- Actuar d'acord amb els valors democràtics, de la cultura de la pau, igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal.
- Demostrar posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, que se sol trobar en un nivell que, si bé recolza en llibres de text avançats, també inclou alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del camp d'estudi propi.

CONTINGUTS:

Bloc I: La perspectiva sociològica

Aproximació a la sociologia com a forma de coneixement sobre la societat .

1. Sentit comú i sociologia: del problema social al problema sociològic. Mètode científic i perspectiva crítica. El diàleg amb altres formes de coneixement: relativització i parcialitat
2. El subjecte social: individu i societat. Socialització i agents socialitzadors. Institucionalització, institucions i control social.

Bloc II: Estructura social

Abordatge conceptual i descriptiu sobre els grans eixos estructurals que generen desigualtat i exclusió a les nostres societats.

1. Grans trets de l'evolució demogràfica a Espanya i Catalunya. Creixement natural i migratori. Mortalitat i natalitat. Estructura d'edats. Llars i famílies. Nivell d'instrucció, activitat i ocupació. Perspectives de població i activitat
2. La desigualtat a través de la classe social, el gènere, l'origen ètnic i l'edat.. Aportacions teòriques des de la sociologia. Anàlisi i interpretació d'indicadors de desigualtat. Una mirada qualitativa a la desigualta.

Bloc III: Canvi social

Recorregut dinàmic i històric dels grans canvis sociodemogràfics i històrics que expliquen el pas d'una societat preindustrial a una societat industrial o moderna, així com el trànsit cap a una societat postindustrial o segona modernitat.

1. De la societat preindustrial a la societat industrial. Les aportacions dels clàssics de la sociologia. Conflicte de classes i alienació: Marx. Tradició i racionalitat: Weber. Solidaritat mecànica vs. solidaritat orgànica. Anomia: Durkheim. Comunitat vs. associació: Tönnies
2. De la societat industrial a la societat postindustrial. Les aportacions de la sociologia contemporània. El procés d'individualització. 'Segona modernitat', 'societat de risc', 'modernitat líquida'? Ciència, tecnologia i globalització.

Aquest programa marca les pautes teòriques i metodològiques bàsiques d'organització de l'assignatura. Tanmateix, en funció de l'evolució del curs i de la implicació de l'alumnat, es pretén treballar des de la flexibilitat. L'objectiu principal és que l'alumne se senti motivat en el treball, tant individual com col·lectiu, sigui capaç de comprendre per què necessita els fonaments que li aporta la sociologia en la seva futura tasca com a treballador/a social, i mostri competència per aplicar-los.

AVALUACIÓ:

El sistema d'avaluació de l'assignatura consistirà en l'**avaluació continuada** de les activitats presencials, dirigides i autònomes i d'una prova final.

Els resultats del procés ensenyament-aprenentatge es valoraran mitjançant les següents proves d'avaluació:

- a) prova escrita final (individual)
- b) exercicis pràctics al llarg del quadrimestre (individuals i col·lectius)
- c) treball cooperatiu.

L'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes (assistència, participació activa, exercicis pràctics, treballs grupals) tindrà una ponderació del 45% de la qualificació final de l'assignatura. La prova escrita tindrà una ponderació del 45%, i el treball cooperatiu tindrà un 10% de la qualificació final de l'assignatura.

Les competències avaluables (generals i específiques) són les indicades a l'inici d'aquest document. Tanmateix, en el treball cooperatiu es desglosaran i avaluaran de manera específica les competències generals G01, G03, G05 i les competències específiques E26 i E28.

BIBLIOGRAFIA:

Bloc I: La perspectiva sociològica

- Cardús, S. (coord.) *La mirada del sociòleg. Què és, què fa, què diu la sociologia*. Barcelona: UOC. Cap. 1*, 2*, 3* i 6.
- Macionis, J.; Plummer, K. (2005), *Sociología*, Madrid: Pearson. Cap. 1 i 16.
- Berger, P. *Invitació a la sociologia*, Barcelona: Herder. Cap. 1 i 2.
- Mead, G.H. (1968) *Mente, persona y sociedad*. Barcelona: Paidós.
- Mills, C. Wright (1992) *La imaginació sociològica*, Barcelona: Herder. Cap. 8.
- Foucault, M.: (1990) *Vigilar y castigar*, Madrid: S. XXI.
- Weber, M.: (1977) *Economía y sociedad*. México: Fondo de Cultura Económica.
- Goffmann, E. (1963) *Estigma. La identidad deteriorada*, Buenos Aires: Amorrortu. Cap. 1.

Bloc II: Estructura social

- Miguelez, F. et al (1996), *Desigualtat i canvi*. Barcelona: Biblioteca Universitària, Barcelona: Proa (UAB). Cap. 1*, 2*, 5* i 6
- Macionis, J. i Plummer, K. (2005), *Sociología*, Madrid: Pearson. Cap. 8, 9, 10, 11, 12, 13.
- Blanes, A.; Gil, F.; Pérez Díaz, J. (1996) *Población y actividad en España: evolución y perspectivas*. Barcelona: Servei Estudis La Caixa.
- *Informe de la Inclusió Social a Espanya*. Obra social Caixa Catalunya. 2008 i 2009.
- Murillo, S. (1999) "La perspectiva de Gènere en la pràctica professional del Treball Social" a *Servicios Sociales y Política Social*, Madrid: Revista de Trabajo Social.
- Pérez Díaz et al. (2008) "La gent gran a Catalunya" a *Condicions de vida i desigualtats a Catalunya*. Barcelona: Mediterrània.
- Parella, S. (coord.) (2008) "Immigració, ciutadania i els reptes de la inclusió social". *Nous Horitzons* 190.
- Sánchez, C.; Vall-Ilosera, L. (2008) "Gènere i conciliació de la vida personal, laboral i familiar". A *Condicions de vida i desigualtats a Catalunya*. Barcelona: Mediterrània.
- Tejero, E.; Torradella, L (2000) *Vides al descobert. Els mons viscuts del fenomen sense sostre*. Barcelona: Mediterrània.
- Torradella, L.; Tejero, E. (2002) *Mujeres y lucha cotidiana por el bienestar*. Barcelona: Icaria.
- Torradella, L.; Tejero, E. (2005) *Pioneres i pioners. Trajectòries biogràfiques de fills i filles de famílies immigrades*. Barcelona: Mediterrània.

Bloc III: Canvi social

- Macionis, J.; Plummer, K. (2005), *Sociología*, Madrid: Pearson. Cap. 4* i 25*
- Bauman, Z. (2001) *Globalització. Les conseqüències humanes*, Barcelona: Pòrtic. Pròleg a l'edició catalana*
- Giddens, A. (1992) *El capitalismo y la moderna teoría social*. Barcelona: Labor.
- Beck, U. (1998) *La sociedad del riesgo*. Barcelona: Paidós.

* Lectures obligatòries

Comunicació i Treball Social

Formació Bàsica

Segon

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Espanyol, Català

OBJECTIUS:

Són objectius de l'assignatura:

- El coneixement dels elements teòrics per la interpretació del paper de la comunicació en la construcció de les realitats personals, interpersonal i col·lectives.
- La comprensió dels diversos elements en joc en els processos comunicatius i identificació del propi estil comunicatiu i el del altre/s
- El coneixement i utilització de les eines per a la informació i documentació amb correcció estilística i contextual

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Capacitat per a l'ús de destreses interpersonal.
- Capacitat per actuar d'acord amb un compromís ètic.
- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Establir relacions professionals per tal d'identificar i seleccionar la forma més adequada d'intervenció.
- Ser capaç d'exercitar la pràctica mitjançant l'ús d'estratègies que facilitin la prevenció del malestar generat per aquesta.

CONTINGUTS:

1. Introducció als fonaments de la comunicació

1. Comunicació i Treball Social
2. Comunicació i informació: història i actualitat
3. Teories de la comunicació

2. Gestió de la informació

1. Fonts d'informació i recerca
2. Validesa de la informació
3. Referència de les fonts d'informació

3. Comunicació i context

1. L'eficàcia comunicativa. Concepte i funció del context
2. Atributs lingüístics i extralingüístics del context
3. Variables contextuals: l'espai, el temps, el cos, societat i cultura

4. Situacions comunicatives i pràctica del treball social.
4. **La conversa i l'entrevista**
 1. L'encontre amb l'altre
 2. El malentès en la comunicació.
 3. L'escolta i la gestió del malestar de l'entrevistador. L'enunciat i l'enunciació
 4. La conversa vs l'entrevista
 5. La funció de l'entrevista
 6. Tipus d'entrevistes
5. **Els registres i les modalitats comunicatives**
 1. El registre formal. Concepte i implicacions en la pràctica professional.
 2. Producció i expressió oral. Elements per l'organització i presentació del discurs. L'argumentació
 3. Producció i expressió escrita. Elements per l'organització i presentació de treballs i informes tècnics.
6. **La transmissió de la informació i la documentació**
 1. Transmissió de la informació. Finalitat i importància
 2. Aspectes ètics i legals de la transmissió de la informació
 3. La comunicació interdisciplinar. Transmissió d'informació dins d'equips de treball i les organitzacions
 4. Els informes tècnics en treball social. Concepte, finalitat, tipus

AVALUACIÓ:

- El sistema d'avaluació d'aquesta assignatura consistirà en l'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes i d'una prova final.
- Els resultats del procés ensenyament-aprenentatge es valoraran mitjançant les següents proves d'avaluació: a) prova escrita, b) exercicis pràctics, c) treballs individuals o en grup, d) presentacions orals
- L'avaluació continuada de les activitats presencials dirigides tindrà una ponderació del 70% de la qualificació final de l'assignatura, mentre que l'avaluació final, mitjançant una prova escrita, tindrà una ponderació del 30% de la qualificació final de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

- McLuhan, Marshall. *El medio es el mensaje*. Barcelona: Paidós. 1987.
- Castells, M. *La era de la información. Economía Sociedad y Cultura* Madrid: Alianza Editorial, 2001.
- Rosell, T. *L'entrevista en el treball social*. Barcelona: Llar del Llibre, 1987.
- Salszberger-Wittenberg, I. *La relación asistencial*. Buenos Aires: Amorrortu editores, 1980.
- Kadushin, A. *The social work interview*. New York: Columbia University Press, 1983.
- Thevithick, P. *Habilidades de comunicación en intervención social: Manual práctico*. Madrid: Narcea, 2006.
- Howe, D. *Dando sentido a la práctica. Una introducción a la teoría del trabajo social*. Granada: Maristán, 1999.

Al començament de cada unitat temàtica l'alumne disposarà de les referències bibliogràfiques completes.

Epistemologia del Treball Social

Obligatòria

Segon

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

OBJECTIUS:

L'assignatura pretén fixar les bases teòriques del què és la disciplina del Treball Social, de l'objecte al subjecte d'intervenció. Es farà un recorregut per l'evolució històrica del Treball Social, contextualitzant-lo en els diferents moments i els seus contextos sociopolítics, amb una aturada en el present i una reflexió dels reptes del futur de la professió i del Treball Social. S'analitzaran també en cada moment les principals figures.

Al llarg del quadrimestre enalitzarem i aprofundirem amb els concepters claus, eïnes i instruments principals i amb l'ajuda de professionals del Treball Social en exercici veurem quins són els àmbits i especialitats d'aquesta professió.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per organitzar i planificar.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Intervenir amb persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats segons les seves necessitats, circumstàncies, riscos, opcions preferents i recursos per ajudar-los en la presa de decisions, promovent la seva participació en el procés.
- Seleccionar els models, mètodes i tècniques de treball social per a la intervenció amb individus, famílies, grups i comunitats, per tal de promoure la independència, el desenvolupament i les oportunitats vitals.
- Valorar les necessitats, elaborar, implementar i avaluar plans d'intervenció adaptats a les necessitats i canvis que es produeixin durant el procés, en col·laboració amb la persona, família, grup o comunitat, gestionant la provisió de serveis i revisant la seva eficàcia.

CONTINGUTS:

1. Principis i Fonaments del Treball Social:
 1. Naturalesa, competències, principis i valors del treball social. Del subjecte a l'objecte de la intervenció. Conceptes clau.
 2. Funcions del treballador social, nivells i àmbits d'intervenció
 3. Aplicació de conceptes al Treball Social: necessitat, demanda i treball social, problemes socials, recursos.
2. Història, orígens i evolució del treball social:
 1. Naixement i evolució històrica del treball social
 2. Precursors del treball social

3. El treball social a Espanya i a Catalunya
4. Les organitzacions nacionals i internacionals de treball social.
3. Metodologia d'Intervenció en el Treball Social:
 1. Models, mètodes i procediments
 2. La interacció en el marc de relació.
 3. Models d'intervenció en treball social
 4. Principis i fonaments dels models d'abordatge més freqüents: el treball social de casos, el treball social comunitari i el treball social en grup.
 5. Documents i eines bàsiques en treball social: Entrevista, observació, dinàmica de grups, informe social, la fitxa i la història social.
4. Nous escenaris i reptes de futur del Treball Social:
 1. La construcció d'una visió holística de la intervenció del treballador social.
 2. Reptes socials i reptes dels professionals del treball social.

AVALUACIÓ:

El sistema d'avaluació d'aquesta assignatura consistirà en l'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes i d'un treball o prova final. La ponderació del percentatge de l'avaluació continuada i la prova o treball final de l'assignatura així com els criteris d'avaluació es concretaran i lliuraran a l'inici de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

- Alemán Bracho, C. (coordinadora) (2009) *Políticas Sociales*. Navarra: Aranzadi.
- Fernández García, T.; Alemán Bracho, C. (coords.) (2009) *Introducción al trabajo Social*. Madrid: Alianza Editorial.
- Payne, M. (1995) *Teorías contemporáneas del trabajo social: una introducción crítica*. Barcelona: Paidós.
- José de Rivas, M. (2002) *Manual de Treball Social*. València: Universitat de València.
- Barbero, J.M (director); Feu, M. (2009) *El Treball Social a Catalunya 1932-1978* Barcelona: Hacer Editorial.
- Barbero, J.M. (2002) *El Trabajo Social en España*. Saragossa: Mira Editores.
- Karsz, S. (2007) *Problematizar el trabajo social: definición, figuras, clínica*. Barcelona: Gedisa.
- Fernández García, T. (coord.) (2008) *Trabajo Social con casos*. Madrid: Alianza Editorial.
- Richmond, Mary E. (2005) *Diagnóstico Social*. Madrid: Consejo General de colegios Oficiales de Diplomados en Trabajo social y Asistentes Sociales: Siglo XXI de España.
- Vilà, T. (2005) *Els Serveis Socials, una visió històrica*. Girona: Diputació de Girona.
- Ezequiel Ander-Egg (1992) *Diccionario del Trabajo Social*. Barcelona: El Ateneo.
- Pau, S. (gener 2008) *Treball social, de l'assistencialisme a la professionalització*. Quaderns d'Acció Social i Ciutadania, 1, 63-67.
- Llei 12/2007 de Serveis Socials de Catalunya.
- Decret 151/2008 de 29 de juliol de la Cartera de serveis Socials 2008-2009.
- Guinot, Cinta (coord) (2009) *Métodos, técnicas y documentos utilizados en Trabajo Social*. Bilbao: Universidad de Deusto.

Ètica en la Intervenció Social

Formació Bàsica

Segon

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura pertany a la matèria d'ètica i pretén donar a conèixer els aspectes fonamentals de l'ètica i la seva aplicació en l'àmbit del treball social. L'ètica és una disciplina que vol ajudar l'estudiant a ser un bon professional, sobretot des de la vessant d'actituds i valors ètics. La primera part pretén introduir l'estudiant en els coneixements bàsics de l'ètica i altres disciplines que hi estan relacionades. En la segona part s'abordaran qüestions que plantegen problemes ètics i jurídics en l'àmbit del treball social.

Els objectius de l'assignatura d'Ètica en la Intervenció Social pretenen que l'estudiant:

- Compregui el sentit i l'abast de la reflexió ètica en l'àmbit de la seva professió.
- Conegui i assumeixi els valors i actituds que configuren la professió de treball social i les disposicions pròpies del seu codi deontològic.
- Identifiqui i analitzi qüestions ètiques que es plantegen en la seva professió i aprengui a donar-hi respostes fonamentades.
- S'iniciï en el coneixement dels criteris ètics i metodologies que s'utilitzen en ètica per a prendre decisions.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Capacitat per a la presa de decisions.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Capacitat per actuar d'acord amb un compromís ètic.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Gestionar conflictes, dilemes i problemes ètics complexos identificant els mateixos, dissenyant estratègies de superació i reflexionant sobre els resultats.
- Actuar d'acord amb els valors democràtics, de la cultura de la pau, igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal.

CONTINGUTS:

1. Antropologia
 1. L'home un ésser pluridimensional i plurirelacional.
 2. La dimensió ètica de la persona humana.

3. La dignitat humana.
2. Deontologia
 1. El bé intern d'una professió.
 2. Deontologia i excel·lència professional.
 3. Presentació i anàlisi d'alguns còdis deontològics.
3. Ètica
 1. Moral i ètica.
 2. Les dues dimensions de la vida moral.
 3. Teories ètiques.
 4. Criteris per a prendre decisions.
 5. Metodologies per a prendre decisions.
 6. Comitès d'ètica.
4. Drets humans
 1. Concepte i fonaments dels drets humans.
 2. Les tres generacions de drets humans.
 3. La protecció dels drets humans.
 4. Els drets humans i el Treball Social.
5. Aspectes ètics en les polítiques socials
 1. Relacions entre ètica i dret.
 2. Concepte de justícia.
 3. Aspectes ètics de les polítiques socials.
6. Dret a la informació i consentiment informat
 1. Dret a la informació i consentiment informat: fonamentació ètica.
 2. El consentiment informat: un procés.
 3. Excepcions.
 4. Els formularis de consentiment informat.
7. Intimitat i confidencialitat
 1. Intimitat i confidencialitat: concepte i fonamentació ètica
 2. Regulació ètica i jurídica.
 3. Excepcions.
 4. Dificultats actuals en la protecció de la intimitat i la confidencialitat.
8. Final de la vida
 1. Morir avui.
 2. Aspectes ètics al final de la vida.
 3. Voluntats anticipades.
9. Principis ètics en recerca
 1. Principals problemes ètics en la recerca en serveis socials.
 2. Criteris ètics per a la recerca en serveis socials.

AVALUACIÓ:

- Contínua (30%): Lectura de textos, resolució de casos pràctics, seminaris.
- Final (70%): Prova escrita sobre els continguts del temari.

BIBLIOGRAFIA:

- Bermejo, F.J. (2002). *Ètica del treball social*. Bilbao: Desclée de Brouwer.
- Camps, V. (2005). *La voluntat de viure*. Barcelona: Ariel.
- Couceiro, A. (Ed.) (1999). *Bioètica para clínicos*. Madrid: Triacastela.
- Cortina, A. (1996). *El quehacer ético*. Madrid: Santillana.
- De Robertis, C. (2003). *Fundamentos del trabajo social: ética y metodología*. València: Nau Llibres.
- Gracia, D. (2007). *Procedimientos de decisión en ética clínica*. Madrid: Triacastela.

- Gracia, D. (2004). *Como los arqueros al blanco*. Madrid: Triacastela.
- Gracia, D.; Júdez, J. (Eds.) (2004). *Ética en la práctica clínica*. Madrid: Triacastela.
- Salacedo, D. *Autonomía y bienestar. La ética del trabajo social*. Granada: Comares.
- Sanchez, A. *Ética de la intervención social*. Barcelona: Paidós.
- Simón, P. (2000). *El consentimiento informado*. Madrid: Triacastela.
- Torralba, F. (1998). *Antropología del cuidar*. Barcelona: Fundación Mapfre Medicina ? IBB.
- Urien, Begoña; Ballestro, Alberto; Úriz, María Jesús (2007). *Dilemas éticos en la intervención social*. Saragossa: Mira.

Introducció a la Política Social

Formació Bàsica

Segon

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

OBJECTIUS:

L'assignatura farà una introducció a la política social a través d'un doble recorregut: en primer lloc, ens situarem en una escenari més descriptiu i conceptual que ens permetrà entendre què és la política social i quins són els seus efectes sobre la inclusió i la igualtat, per una banda, i l'exclusió i les desigualtats per l'altra. En segon lloc, ens endinsarem en un escenari més històric, dinàmic que explica la política social com a element vertebrador dels Estats del Benestar.

Partint de la base que tota acció social és acció política, ens confrontarem a algunes de les tensions que defineixen la política social avui, bàsiques per entendre quins són els reptes que té el treball social en relació a la provisió de benestar en les nostres societats. En aquest sentit es fomentarà el debat sobre el paper del treball social en el marc de la política social, incloent la mirada del/a treballador/a social respecte a la seva professió i respecte a la persona atesa.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Establir relacions entre les teories de les ciències socials sobre la constitució i el desenvolupament del subjecte com a ésser social.
- Analitzar els fenòmens culturals, socials i econòmics en un context de canvi estructural i globalització.
- Aplicar els fonaments del coneixement pedagògic, sociològic, antropològic i psicològic per a l'exercici del treball social.
- Actuar d'acord amb els valors democràtics, de la cultura de la pau, igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal.

CONTINGUTS:

Bloc I: Política social i estructura social

Tema 1. Què és la política social?

1. Fonaments teòrics de la política social
2. Política social i ideologia

Introducció a la política social a partir de la seva relació amb l'estructura social i abordatge als principals conceptes (políticofilosòfics) i substrats ideològics que l'apuntalen. Aproximació crítica de la política social entesa exclusivament com a compensadora o mitigadora de l'impacte de les desigualtats generades pel capitalisme.

Tema 2: La política social com a agregat de benestar: el 'welfare mix'

1. Mecanismes de provisió: estat, mercat, família i tercer sector
2. Tipus de prestacions i de cobertura

L'objectiu és conèixer els diferents mecanismes o agents de provisió, així com el tipus de pagament, beneficiaris, criteris d'assignació i principals prestacions en una economia mixta del benestar. S'analitzaran els avantatges i els inconvenients de cadascun dels agents de provisió per mesurar, entre altres, el seu impacte redistributiu i per tant, els efectes sobre la igualtat/desigualtat.

Bloc II: Política social i Estats de benestar

Tema 3. Configuració i desenvolupament dels Estats de benestar

1. Orígens, evolució i crisi de l'Estat de benestar
2. Règims de benestar
3. Aportacions des de la perspectiva de gènere

Aproximació històrica de la política social en el marc de la construcció dels Estats de benestar i descripció dels diferents models o règims de benestar. A través d'una anàlisi crítica i de gènere s'exploraran les implicacions i contradiccions (ideològiques, simbòliques i materials) de la lògica contributiva i familista del 'model llatino-mediterrani' de benestar.

Tema 4. Estat del benestar a Espanya

1. Evolució històrica
2. Aproximació als principals sectors i prestacions de la política social l'Estat espanyol.

Aproximació històrica a la configuració de l'Estat de benestar espanyol i descripció panoràmica dels principals sectors i prestacions de la política social.

Tema 5. Globalització i Estat de benestar

Anàlisi de l'impacte del procés globalitzador sobre els Estats de benestar en el context europeu. S'analitzaran els reptes que tene plantejats la política social i el treball social en un context de globalització i de societat post industrial.

AVALUACIÓ:

- El sistema d'avaluació de l'assignatura consistirà en l'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes.
- Els resultats del procés ensenyament-aprenentatge es valoraran mitjançant les següents proves d'avaluació: a) exercicis pràctics, b) treball en grup.
- L'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes a través d'exercicis pràctics tindrà una ponderació de 45% de l'assignatura, el treball en grup tindrà una ponderació del 45%, i l'assistència i participació activa de l'alumnat comptarà un 10% de la qualificació final.
- L'avaluació contempla la possibilitat (en cas de tenir l'assignatura suspesa) de realitzar una prova escrita en el termini establert pel calendari acadèmic.

BIBLIOGRAFIA:

- Alemán, C.; Garcés, J. (1998) *Política social*. Madrid: McGraw-Hill.
- Adelantado, J. (coord) (2000) *Cambios en el Estado de Bienestar. Política social y desigualdades en España*. Barcelona: Icaria.
- Aguilar, M. (2009) *Servicios sociales: las tribulaciones de un sector emergente*. Dins: Moreno, L. *Reformas de las políticas de bienestar en España*. Madrid: Siglo XXI.
- Anisi, D. (1995) *Creadores de escasez. Del bienestar al miedo*. Madrid: Alianza Editorial.
- Brullet, C. (2010) "Cambios familiares y nuevas políticas sociales en España y Cataluña. El cuidado de la vida cotidiana a lo largo del ciclo de vida", a *Educar* 45: 51-79, UAB.
- Carrasco, C. (1999) "Trabajos y cuidados: hacia una reorganización social del tiempo y el trabajo", a *Servicios Sociales y Política Social. Nueva perspectiva de género, Revista de Trabajo Social* 45: 61-85.
- Esping-Andersen, G.(2000) *Fundamentos sociales de las economías postindustriales*. Barcelona: Ariel.
- Esping-Andersen, G.; Palier, B. (2010) *Los tres grandes retos del Estado del bienestar*. Barcelona: Ariel
- Gomà, R. i Subirats, J. (coords.) (1998) *Políticas públicas en España*. Barcelona: Ariel
- Gomà, R. i Subirats (2001) *Govern i polítiques públiques a Catalunya (1980-2000)*. Barcelona: UB-UAB
- Lewis, J. (1992) "Gender and the Development of Welfare Regimes", a *Journal of European Social Policy*, 2/3:159-173.
- Marshall, T.H. (2007) *Ciudadanía y clase social*. Madrid: Alianza Editorial
- Montagut, Teresa (2008) *Política social. Una introducción*. Barcelona: Ariel.
- Navarro, V. (2005) *La situación social en España*, vol. I, Madrid: Biblioteca Nueva
- Navarro, V. (2007) *La situación social en España*, vol. II, Madrid: Biblioteca Nueva.
- Navarro, V. (2005) *La situación social en España*, vol. III Madrid: Biblioteca Nueva.
- Pateman, C. (1988) "The Patriarcal Welfare State" a *The disorder of Women*. Cambridge: Polity Press
- Rodríguez Cabrero, G. (2004) *El Estado del Bienestar en España: debates, desarrollo y retos*. Madrid: Fundamentos.
- Sabater, J. (2009) "Globalización y reestructuración de las políticas sociales. Una mirada desde Europa", a *Revista de la Facultad de Trabajo Social UPB* Vol. 25, n. 25:60-89.
- Sarasa, S. i Moreno, L. (coords). (1995) *El Estado del Bienestar en la Europa del Sur*, Madrid: CSIC
- Siim, B. (1997) "Dones i ciutadania: implicacions per als estudis comparatius dels estats de benestar en transició", a *Duoda. Revista d'Estudis Feministes*, 13: 53-82.
- Subirats, J. i Gallego, R. (eds) (2011) *Autonomies i Desigualtats a Espanya: Percepcions, evolució social i polítiques de benestar*, Barcelona: Institut d'Estudis Autònoms.

Psicologia Social

Formació Bàsica

Segon

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Espanyol

OBJECTIUS:

- Donar eines per entendre les diferents orientacions dins del camp de la Psicologia Social i la seva aplicació davant dels problemes socials
- Introduir els conceptes fonamentals i l'aplicació dins del camp psicosocial
- Conèixer la construcció de les identitats col·lectives.
- Donar eines per entendre la psicologia dels grups i les organitzacions
- Introduir les nocions fonamentals per entendre la història i l'actualitat dels moviments socials.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Capacitat d'argumentar i establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits de coneixement.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Establir relacions entre les teories de les ciències socials sobre la constitució i el desenvolupament del subjecte com a ésser social.
- Aplicar els fonaments del coneixement pedagògic, sociològic, antropològic i psicològic per a l'exercici del treball social.

CONTINGUTS:

Introducció a la Psicologia Social

1. Introducció a la psicologia social: El seu objecte d'estudi i el seu àmbit d'aplicació
2. La història de la P.S. i els seus conceptes fonamentals a debat
3. Les diferents orientacions teòriques
4. La psicologia social i la recerca experimental
5. Introducció a la socialització
 1. Construcció del vincle social
 2. La funció de l'altre
 3. La fragilitat del vincle social

El comportament col·lectiu

1. La psicologia de les masses: Freud, Le Bon, Trotter i MacDougall
2. La funció del líder
3. Tipus de lideratge
4. Processos col·lectius i canvi social

Psicologia de grups i moviments socials

1. Els moviments socials
 1. Història i actualitat dels moviments socials
 2. Els moviments socials i els canvis socials
2. La psicologia social i els grups
3. Les institucions socials
 1. Instituit i instituïen
 2. Les transformacions socials i els canvis en les institucions socials: família, escola, etc

Identitats col·lectives

1. Concepte d'identitat
2. Identitat estigmatitzada
3. Identitat col·lectiva
 1. La psicologia social aplicada
 1. La intervenció social davant de problemes socials
 2. Els problemes socials i l'ordre social
 3. Les perspectives participatives

AVALUACIÓ:

- El sistema d'avaluació consistirà en l'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes i d'una prova final.
- Els resultats del procés ensenyament-aprenentatge es valorarà mitjançant les següents proves d'avaluació: a) prova escrita, b) exercicis pràctics, c) treballs individuals o en parelles
- L'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes (assistència, participació activa, exercicis pràctics, treballs individuals o grupals)
- Per aprovar l'assignatura és important complir amb cadascun dels exercicis proposats.

BIBLIOGRAFIA:

- Deusth, M.; Krauss, R. (1980) *Teorías en psicología social*. Buenos Aires: Paidós.
- Freud, S. (1921) *Psicología de las masas y análisis del yo*. Buenos Aires: Amorrortu.
- Freud, S. (1929) *El malestar en la cultura*. Buenos Aires: Amorrortu.
- Goffman, Erving (2006) *Estigma. La identidad deteriorada*. Buenos Aires: Amorrortu.
- Goffman, Erving *Internados. Ensayo sobre la situación social de los enfermos mentales*. Buenos Aires: Amorrortu.
- Ibáñez, T. (1999) *Psicología social constructivista*. Universidad de Guadalajara.
- Larraña, E. (1999) *La construcción de los movimientos sociales*.
- Reyes, Roman (2009) *Diccionario Crítico de las Ciencias Sociales: Terminología Científico social*. Vols. I, II, III, IV. Madrid: Plaza y Valdés.
- Todorov, T. (2008) *El miedo a los bárbaros* Barcelona: Galaxia Gutenberg Círculo de Lectores.
- Torregrosa, J.; Crespo, E. (comp). (1984) *Estudios básicos de Psicología Social*, Barcelona: Hora.
- Vidal, Josep; Pont Vidal *La investigación de los movimientos sociales desde la sociología y la ciencia política. Una propuesta de aproximación teórica*. Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona.

Al començament del curs l'alumne disposarà, en el pla de treball, de les referències bibliogràfiques completes.

ASSIGNATURES DE SEGON CURS

Anglès per al Treball Social

Formació Bàsica

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Anglès

PROFESSORAT

- M. Carme Crivilles Grau

OBJECTIUS:

Aquesta és una assignatura instrumental que permet als alumnes desenvolupar les habilitats de producció i comprensió de textos orals i escrits en llengua anglesa dins de l'àmbit del treball social. Els objectius específics de l'assignatura són:

- Promoure l'autonomia de l'alumne per llegir, escriure i entendre textos especialitzats.
- Desenvolupar estratègies de comprensió lectora de textos.
- Desenvolupar estratègies d'expressió escrita de textos.
- Comprendre i desenvolupar presentacions orals acadèmiques.
- Conèixer i utilitzar les estructures gramaticals, vocabulari i expressions del camp semàntic del treball social.

Per tal d'assolir aquest objectius es revisen estructures gramaticals i es treballen habilitats de comunicació escrita i oral i es tracta el vocabulari específic.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Coneixement d'una llengua estrangera.
- Destresa en l'ús de la informació.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Utilitzar fonts d'informació, escrites i orals, especialitzades en Ciències Socials, en una segona llengua.

CONTINGUTS:

Bloc 1:

1. Vocabulary: Technical Health Words. Lay Terms. Abbreviations and Acronyms.
2. Pronunciation and Stress Guidelines. Using Dictionaries.
3. Language in Use Review: Passive and Active Voice, Relative Clauses, Conditional Structures, Reported Speech, Questions and Linking Words.

Bloc 2:

1. Principles of Social Work Profession. Working as Part of a Team
2. The Role of the Social Worker
3. Communication Skills for Social Workers
4. Fields of Social Work Practice: Medical and Mental Health, Public Welfare, Education, etc.
5. Social Work, Welfare and Health Concerns
6. Social Work and Social Services

Bloc 3:

1. Understanding Charts and Written Documentation
2. Research Articles, Abstracts and Conference Presentations
3. Case Presentations

AVALUACIÓ:

Avaluació les activitats realitzades per l'estudiant a través de:

- In-Course Exam (50% de la nota final de l'assignatura)
- Prova de comprensió lectora i anàlisi d'articles de Ciències de la Salut i el Treball Social.(Reading Exam) (10% de la nota de l'assignatura)
- Prova de comprensió oral. (Listening Exam) (10% de la nota de l'assignatura)
- Producció de treballs escrits. (Written Project)(15%) Els treballs presentats han de ser inèdits i elaborats pel propi alumne/a.
- Presentació oral. (15%)

La qualificació final de l'assignatura és la suma de les notes obtingudes en les accions d'avaluació.En el període d'avaluació complementària (Juny 2014) hi haurà una sessió de recuperació de Reading Exam i de 'In-Course Exam (Grammar and Vocabulary).

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

Dossier de curs.

Complementària

- Bailey, S. (2006). *Academic writing. A handbook for international students*. Londres: Routledge.
- McCarthy, M.; O'Dell, F. (2008). *Academic vocabulary in use. Cambridge*: Cambridge University Press.
- Philpot, S.; Curnick, L. (2007). *New Headway. Academic skills. Level 3*. Oxford: Oxford University Press.
- Powell, M. (2010) *Presenting in English*. Londres. Heinle/ELT.
- Terry, M.; Wilson, J. (2004). *Focus on academic skills*. Londres: Pearson Longman.

Gramàtiques:

- Fuchs, M.; Bonner, M. (2001) *Grammar Express for self-study and classroom us*. London: Longman
- Murphy, R. (2004). *English grammar in use. Intermediate*. Cambridge: Cambridge University Press.

Diccionaris:

- *Cambridge Word Selector Anglès-Català* (Paperback) (1995) Cambridge: Cambridge University Press.
- Diccionaris monolingües.

Intervenció Grupal

Obligatòria

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura té per objectiu iniciar l'estudiant en el mètode de treball social de grup i en les seves diferents aplicacions. El sentit del treball social amb grups recau en el valor que adquireix la relació que estableixen els seus membres i com pot actuar com a motor de canvi en l'individu.

L'estudiant podrà aprofundir en el coneixement dels diferents marcs teòrics en la dinàmica de grups, així com de les diferents tipologies de grups en treball social.

Es farà èmfasi en la figura del treballador social en el seu rol de coordinador-líder en el procés de creació d'un grup i de la seva tasca en l'equip professional.

Objectius:

- Mostrar domini en el coneixement de la formació de grups, de les tècniques i instruments de programació, les dinàmiques grupals i les tècniques de treball en grup.
- Conèixer el fonament teòric dels plantejaments en dinàmica de grups.
- Facilitar a l'alumne la comprensió i l'adquisició de capacitats, actituds i eines per a la creació de grups i la seva coordinació.
- Identificar els diferents àmbits d'intervenció.
- Capacitar l'alumne per a la identificació dels diferents rols que esdevenen en un grup i seu el maneig.
- Conèixer el rol del treballador social com a coordinador d'un grup i la seva intervenció segons el marc teòric.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Establir relacions professionals per tal d'identificar i seleccionar la forma més adequada d'intervenció.
- Intervenir amb persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats segons les seves necessitats, circumstàncies, riscos, opcions preferents i recursos per ajudar-los en la presa de decisions, promovent la seva participació en el procés.
- Seleccionar els models, mètodes i tècniques de treball social per a la intervenció amb individus, famílies, grups i comunitats, per tal de promoure la independència, el desenvolupament i les oportunitats vitals.
- Aplicar mètodes d'intervenció grupal en treball social per promoure el creixement, desenvolupament i independència de les persones.

CONTINGUTS:

1. Introducció al Treball Social en grup
 1. Història i actualitat de la intervenció amb grups en el Treball Social
 2. Els diferents àmbits d'intervenció i característiques dels dispositius grupals
 3. La intervenció en grup amb nens, adolescents, adults i gent gran
2. Els diferents models per a la pràctica
 1. Dinàmica de grups segons els diferents marcs teòrics
 2. Diferents tipologies de grups en Treball Social
3. El Treballador Social com a dinamitzador del grup
 1. Diferents modalitats de lideratge
 2. Les funcions del coordinador en les diferents fases del procés grupal
4. El Treball Social en equip
 1. L'equip professional.
 2. Multidisciplinarietat, interdisciplinarietat i intrdisciplinarietat.
 3. L'aportació del Treballador Social a l'equip.

AVALUACIÓ:

El sistema d'avaluació d'aquesta assignatura consistirà en l'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes i d'una prova final.

Els resultats del procés ensenyament-aprenentatge es valorarà mitjançant les següents proves d'avaluació:

a) prova escrita, b) exercicis pràctics, c) treballs individuals

L'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes es farà segons els següents criteris:

- exercicis pràctics, treballs individuals 60%
- l'avaluació final, mitjançant una prova escrita del 40 %

BIBLIOGRAFIA:

Al començament de cada unitat temàtica l'alumne disposarà de les referències bibliogràfiques completes.

Metodologia d'Intervenció en Treball Social

Obligatòria

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Nuria Viñas Segales

OBJECTIUS:

- Introduir l'alumne en els processos d'intervenció social, a través del coneixement de la metodologia d'intervenció, anàlisi de processos, necessitats..., tot planificant i avaluant l'acció utilitzant el disseny i l'execució de plans individuals, programes i projectes socials.
- Desenvolupar i adquirir coneixements sobre metodologia d'intervenció, i la relació d'ajuda del treballador social amb les persones que s'atenen.
- Acompanyar l'alumne en el procés d'aprenentatge en relació a la implementació de la metodologia en treball social.
- Elaborar intervencions indirectes, plans de treball individual.
- Potenciar l'anàlisi de processos i adquirir habilitats personals i professionals sobre relació d'ajuda i les intervencions directes d'atenció a les persones, famílies.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat per organitzar i planificar.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Seleccionar els models, mètodes i tècniques de treball social per a la intervenció amb individus, famílies, grups i comunitats, per tal de promoure la independència, el desenvolupament i les oportunitats vitals.
- Valorar les necessitats, elaborar, implementar i avaluar plans d'intervenció adaptats a les necessitats i canvis que es produeixin durant el procés, en col·laboració amb la persona, família, grup o comunitat, gestionant la provisió de serveis i revisant la seva eficàcia.
- Analitzar i sistematitzar la informació que proporciona el treball quotidià com a base per revisar i millorar les estratègies professionals.

CONTINGUTS:

1. Història del treball social
 1. Definició del treball social.
 2. Història del treball social.
 3. Història del treball social a Espanya i Catalunya.

2. El mètode en Treball social
 1. Concepte de mètode.
 2. El perquè d'una metodologia.
 3. Esquema metodològic. Projecte d'intervenció.
3. La intervenció social
 1. Conceptes claus per la intervenció.
 2. Formes d'intervenció.
4. La intervenció directa
 1. Característiques de la intervenció directa.
 2. Client, usuari...
 3. La demanda i necessitats.
 4. Elaboració del diagnòstic social.
 5. La relació com a principal instrument.
 6. Habilitats claus per la relació d'ajuda.
5. La intervenció indirecta
 1. Concepte de planificació.
 2. Tipus de planificació.
 3. Criteris i pautes de planificació.
6. Avaluació del procés d'intervenció.
 1. Finalitat d'avaluació.
 2. Tipus d'avaluació.

AVALUACIÓ:

- Es obligatòria l'assistència al 80 % de les sessions per poder ser avaluat.
- Prova escrita relacionada amb el contingut teòric 40%.
- Elaboració de treballs pràctics 40%.
- Assistència 20%.

El plagi o la còpia de treball aliè són penalitzats a totes les universitats i, segons la normativa de drets i deures dels i les estudiants de la Universitat de Vic (inclosa en el campus virtual de l'assignatura) constitueixen faltes greus. És per això que en el transcurs d'aquesta assignatura, qualsevol indicatiu de plagi o apropiació indeguda de textos o idees d'altres persones (siguin autors/es, internet o companys/es de classe) es traduirà de manera automàtica en un suspens.

BIBLIOGRAFIA:

- Richmond, Mary E. (2005) *Diagnóstico Social*. Madrid: Consejo General de colegios Oficiales de Diplomados en Trabajo Social y Asistentes Sociales: Siglo XXI de España Editores.
- Rossell, Teresa (1987) *L'entrevista en el Treball Social*. Barcelona: Escola Universitària de Treball Social.
- De Robertis, Cristina (1988) *Metodología de la intervención en Trabajo Social*. Argentina: Editorial Lumen.
- Ezequiel Ander-Egg (1992) *Diccionario del Trabajo Social*. Barcelona: El Ateneo.
- Kisnerman, N. (1986) *Atención individualizada y familiar*. Buenos Aires: Humanitas.
- Salzberger-Wittenberg, I. (1980). *La relación asistencial*. Buenos Aires: Amorrutu.
- Rubí, Carme (1990). *Introducción al Trabajo social*. Barcelona: EUGE.

Polítiques Socials i Treball Social

Obligatòria

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura dóna una visió general del entramat multinivell del sistema de benestar i les polítiques socials en el marc europeu, estatal, regional i local; amb les seves tensions i complexitats. Per altre banda, es tracta de reflexionar sobre els reptes que implica l'actual context de crisi i heterogeneïtat social per al disseny, aplicació i l'avaluació de respostes des de les polítiques socials.

- Conèixer i analitzar la estructura general i el desplegament de les polítiques socials en el marc estatal, regional i local.
- Analitzar les polítiques socials des de un marc de polítiques públiques.
- Reflexionar sobre els models de benestar que s'apliquen en l'entorn immediat.
- Conèixer i analitzar els principals potencialitats i limitacions de les polítiques socials per el treball social.
- Conèixer i reflexionar sobre noves perspectives i continguts de les polítiques socials a través de experiències i casos.
- Vincular l'anàlisi crítica amb pràctiques renovades de les polítiques socials.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Capacitat d'argumentar i establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits de coneixement.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Capacitat per actuar d'acord amb un compromís ètic.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Desenvolupar mètodes d'intervenció comunitària en treball social, de manera que la població s'impliqui en la recerca de solucions comunes per a la millora de les condicions de vida en clau solidària i de sostenibilitat ecològica i social.
- Defensar les persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats, i actuar en el seu nom si la situació ho requereix.
- Contribuir a la promoció i al desenvolupament del treball social mitjançant la participació activa en els àmbits pertinents i en la proposta de polítiques socials.
- Actuar d'acord amb els valors democràtics, de la cultura de la pau, igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal.

CONTINGUTS:

1. Conceptes i tensions de les polítiques socials
 1. Introducció: conceptes i tensions de les polítiques socials
 1. Introducció i conceptes bàsics de Polítiques Públiques
 2. Què es la política social?: La tensió entre política social i estructura social
 3. El treball social i la política social
2. Estats de benestar i sistemes de benestar a Espanya i Catalunya
 1. Estats de benestar europeus
 1. Aproximació als diferents models d'estat de benestar
 2. Resposta dels estats de benestar europeus als canvis
 3. Anàlisi crítica de l'efecte dels diferents models en les necessitats socials de les persones.
 4. Les polítiques socials a Europa
 5. Aplicació pràctica de la política social europea: legislació, programes, iniciatives i fons econòmics per al seu desenvolupament.
 2. Sistemes de benestar a Espanya i Catalunya
 1. Evolució i desplegament dels àmbits i polítiques de benestar a Espanya
 2. Àmbits i competències: repàs general
 3. Autonomies i diversitat: descentralització i polítiques socials
 4. El sistema de garantia de rendes (Seguretat Social). El paper del treball social en relació a les polítiques de garantia de rendes.
 5. Les polítiques d'ocupació: protecció de la situació d'atur i polítiques actives. Prestacions econòmiques: El paper del treball social en els processos d'inserció sociolaboral.
 6. Els sistemes públics de salut i d'educació: prestacions. El paper del treball social en l'atenció a la salut i en els processos d'inserció socioeducativa.
 7. El sistema de serveis socials; l'atenció a les persones en situació de dependència. El treball social en el sistema de serveis socials.
3. Un context de canvis
 1. Un context de canvis
 1. La evolució social a les diferents CCAA
 2. El impacte en la esfera local i la dimensió local del benestar
 3. Com llegir dades i enquestes?
4. Nous contextos: altres polítiques?
 1. Nous contextos: altres polítiques?
 1. Les dificultats de resposta dels sistemes de benestar
 2. Com treballar des de noves perspectives?
 3. La transversalitat: diversitat, gènere...
 4. El treball social com a pràctica per l'aplicació de polítiques transversals: gènere, interculturalitat, cooperació.
 5. Avaluació de polítiques públiques: la avaluació des de el moment del disseny de les polítiques

Aquest programa fixa les pautes bàsiques de l'organització de l'assignatura. Es treballarà des de la flexibilitat i, per això, l'evolució del curs i de l'alumnat poden introduir-hi modificacions.

AVALUACIÓ:

- Assistència regular i participació activa a classe (5%)
- Avaluació continuada consta de la presentació dels treballs que es proposin a l'aula individuals i treballs en grup (50%)
- Examen final integrador de continguts (45%)

El plagi o la còpia de treball aliè són penalitzats a totes les universitats i, segons la normativa de drets i deures dels i les estudiants de la Universitat de Vic (inclosa en el campus virtual de l'assignatura) constitueixen faltes greus. És per això que en el transcurs d'aquesta assignatura, qualsevol indicatiu de plagi o apropiació indeguda de textos o idees d'altres persones (siguin autors/es, internet o companys/es de classe) es traduirà de manera automàtica en un suspens. Per facilitar la citació apropiada de textos i materials s'ha adjuntat també al Campus virtual de l'assignatura un document amb orientacions i pautes de citació acadèmica.

BIBLIOGRAFIA:

De referència

- Alemán, C.; Garcés, J. (Coords.) (1998) *Política social*. Madrid: McGraw-Hill
- Adelantado, J. (coord) (2000) *Cambios en el Estado de Bienestar. Política social y desigualdades en España*. Barcelona: Icaria.
- Aguilar, M. (2009) "Servicios sociales: las tribulaciones de un sector emergente". Moreno, L. (2009) *Reformas de las políticas de bienestar en España*. Madrid: Siglo XXI
- Bauman, Z. (2003): *Comunidad. En busca de seguridad en un mundo hostil*. Madrid: Siglo XXI.
- Beck, U. (1998) *La sociedad del riesgo*. Barcelona: Paidós.
- Commission of the European Communities (1994). *European Social Policy ? A way forward for the Union ? A White Paper*. Brussels, COM (94) 333, July 1994.
- Esping-Andersen, G.; Palier, B. (2010) *Los tres grandes retos del Estado del bienestar*. Barcelona: Ariel.
- Gallego, R; Gomà, R; i Subirats, J (eds). (2003). *Estado del Bienestar y Comunidades Autónomas*. Madrid: Tecnos.
- Gomà, R. i Subirats (2001) *Govern i polítiques públiques a Catalunya (1980-2000)*. Barcelona: UB-UAB.
- Gualda, MP; Delgado, J.F; i Rodríguez, A. (coord). (1995). *Avances en política Social*. Diputación Provincial de Granada.
- Iglesias, M. (2010) *Políticas sociales: conceptos y contexto*. Barcelona: UOC
- Moreno, L. (ed) (2009) *Reformas de las políticas de bienestar en España*. Madrid: S.XXI
- Navarro, V; Diputació de Barcelona (coords.). (2003). *L'estat de benestar a Catalunya*. Barcelona: Diputació de Barcelona.
- Navarro, V. (dir.). (2007). *La situación social en España II*. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra ? Fundación Largo Caballero ? Biblioteca Nueva.
- Rodríguez Cabrero, G. (2004) *El Estado del Bienestar en España: debates, desarrollo y retos*. Madrid: Fundamentos.
- Sabater, J. (2009) "Globalización y reestructuración de las políticas sociales. Una mirada desde Europa". *Revista de la Facultad de Trabajo Social UPB* Vol. 25, n.25:60-89
- Sarasa, S. i Moreno, L. (coords). (1995) *El Estado del Bienestar en la Europa del Sur*, Madrid: CSIC
- Subirats, J. i Gallego, R. (eds) (2011) *Autonomies i desigualtats a Espanya: Percepcions, evolució social i polítiques de benestar*, Barcelona: Institut d'Estudis Autonòmics.
- Subirats, J. [et al.]. *Análisis y gestión de políticas públicas*. Barcelona: Ariel, 2008 (Colección Ciencia Política)
- Subirats, J (dir) (2006) *Fragilidades Vecinas. Narraciones biográficas de exclusión social urbana*. Barcelona: Ed.Icaria
- Wacquant, L. (2001) *Parias urbanos*. Buenos Aires: Manantial

Recursos web

- Departament de Benestar Social i Família: <http://www.gencat.cat/benestar/>
- Dixit Centre de documentació de serveis socials: <http://dixit.gencat.cat/portal/index.html>
- Àrea de Benestar Social de la Diputació de Barcelona: <http://www.diba.es/servsocials/default.asp>
- Entitats catalanes d'acció social: <http://www.acciosocial.org/ca/quisom.html>
- Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques: <http://www.ivalua.cat/>
- Web de l'estadística oficial de Catalunya: <http://www.idescat.cat/>
- Institut de Govern i Polítiques Públiques-UAB. Informes i estudis sobre polítiques públiques i social:

<http://igop.uab.es/index.php?module=gc&tid=16&pant=-1>

- Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona: <http://www.iermb.uab.es>

Treball Social i Subjecte Social

Obligatòria

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura aporta als estudiants els principals elements teòrics, interpretatius i analítics, metodològics, instrumentals i actitudinals per desenvolupar la intervenció professional.

Es donarà un pes important al fet d'abordar la pregunta: Com hem construït el nostre ?objecte/subjecte d'intervenció? al llarg del nostre exercici professional?

El Treball Social actua amb les persones, les famílies i els grups des d'un enfocament global per millorar les seves condicions de vida en el terreny social, familiar, econòmic, sanitari, cultural i professional, desenvolupant les seves pròpies capacitats per afrontar qualsevol acció susceptible de prevenir o superar dificultats.

Es pretén aportar al perfil professional dels estudiants la capacitat d'analitzar en profunditat el subjecte i la família com a sistema, i estratègies i competències d'intervenció amb els sistemes familiars des del treball social.

Tot això requereix una formació específica i general: s'hauran d'adquirir uns coneixements per a l'observació, la interpretació i la comprensió, establir una relació amb el subjecte per aconseguir una resposta viable, i per la intervenció de necessitats i problemes socials. Així com també adquirir unes habilitats socials i de comunicació.

Objectius:

- Anàlisi crítica i valoració de les teories que han ajudat a construir la noció de subjecte i la família a través de la història.
- Integrar els coneixements teòrics amb situacions pràctiques.
- Conèixer i aplicar els mètodes i tècniques del procés d'intervenció de treball social individual i familiar identificant, analitzant i valorant les necessitats i problemes socials, comportaments de risc, conflictes, així com la seva interrelació amb els processos individuals i familiars amb la finalitat d'orientar una estratègia d'intervenció.
- Conèixer la pròpia identitat com a subjecte social.
- Conèixer diversos tipus de documentació en treball social i elaborar-los.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Intervenir amb persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats segons les seves necessitats, circumstàncies, riscos, opcions preferents i recursos per ajudar-los en la presa de decisions, promovent la seva participació en el procés.
- Seleccionar els models, mètodes i tècniques de treball social per a la intervenció amb individus, famílies, grups i comunitats, per tal de promoure la independència, el desenvolupament i les oportunitats vitals.

- Analitzar i sistematitzar la informació que proporciona el treball quotidià com a base per revisar i millorar les estratègies professionals.
- Gestionar, presentar i compartir històries i informes socials mantenint-los complets, fidels, accessibles i actualitzats com a garantia en la presa de decisions i valoracions professionals.

CONTINGUTS:

1. Treball social i subjecte social. Concepte al llarg de la història i en l'actualitat.
2. Models de TS amb subjectes i famílies. Noves formes d'organització familiar. El TS com a subjecte social vs. usuari com a subjecte social.
3. La relació subjecte relacional-professional. La comunicació. Expectatives i temors que es manifesten en la relació assistencial. Elements tècnics del professional. L'entrevista.
4. La pràctica de Treball Social de casos.

AVALUACIÓ:

- Assistència regular i participació a classe (10%)
- Avaluació continuada. Consta de l'exercici individual d'aprofundiment i reflexió a partir de lectures d'articles i/o documents proposats sobre els continguts de la matèria, l'assistència obligatòria a les conferències d'experts relacionades amb la matèria (35%)
- S'avaluarà el procés de l'anàlisi de casos en grup i individual i l'aplicació de la tècnica del genograma, informe social d'un cas. (15%)
- Examen final (40%)

Per aprovar l'assignatura és requisit indispensable aprovar totes les pràctiques i exercicis proposats i l'examen final.

BIBLIOGRAFIA:

Al començament de cada unitat temàtica l'alumne disposarà de les referències bibliogràfiques completes.

Dret i Ciutadania

Obligatòria

Segon

Crèdits: 9.00

Llengua d'impartició: Català

OBJECTIUS:

L'assignatura forma jurídicament per a l'exercici professional del Treball Social amb l'objectiu de dotar els futurs professionals dels coneixements del Dret amb major transcendència pràctica per al compliment eficient de les seves funcions.

Per acomplir aquest objectiu s'ofereix, en primer lloc, una formació bàsica en Dret: principis generals, coneixement del llenguatge jurídic, objecte de les principals branques del Dret.

A continuació s'estudien els aspectes de les branques del Dret que tenen una major incidència en l'àmbit de les persones i les seves necessitats personals i socials que, per tant, els futurs graduats i graduades en Treball Social necessitaran per tal de desenvolupar la seva tasca. S'estudiaran aspectes vinculats a la protecció de les situacions de vulnerabilitat, les relacions familiars, les relacions amb el mercat laboral, la immigració...

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Capacitat d'argumentar i establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits de coneixement.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Capacitat per al treball en equip.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.
- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.
- Habilitat per treballar amb autonomia.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.

CONTINGUTS:

Dret i ciutadania. Part general

1. Introducció al dret: concepte de dret. Dret i ètica. Valors jurídics: seguretat i inseguretat jurídica. La norma jurídica. Les fonts del dret: jerarquia normativa.

2. Dret Constitucional: la Constitució espanyola de 1978. L'organització de l'Estat. Els drets fonamentals. Garanties constitucionals. L'organització territorial de l'Estat. Estructura institucional.

3. Estatut d'Autonomia de Catalunya de 2006. Estructura institucional de Catalunya. Competències. Organització territorial.

4. La Unió Europea i el dret internacional. La constitució europea. La normativa de la Unió Europea. Les convencions internacionals. Les Declaracions Universals de Drets.

5. Introducció a les diferents branques del Dret. Dret Civil; Penal i Penitenciari; Administratiu; Financer i Tributari; Laboral i de la Seguretat Social; Dret Judicial.

6. Regulació sectorial dels Serveis Socials. La Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de serveis socials de Catalunya. El desenvolupament normatiu de la llei.

Dret i ciutadania. Part específica

1. Dret civil i dret de família. Les persones i el seu registre. La filiació. L'adopció. Els règims matrimonials i d'altres formes de convivència. La separació i el divorci. La incapacitació. El Treball Social en relació a les situacions regulades en el dret civil i dret de família.

2. Legislació específica per a la protecció de situacions de vulnerabilitat de les persones: protecció de persones amb discapacitat i/o dependència, violència masclista, protecció de la infància i adolescència en risc. La nacionalitat i l'estrangeria. El Treball Social en la protecció de les persones vulnerables

3. Dret del treball i de la Seguretat Social. Introducció al contracte de treball. Protecció de la situació d'atur. Sistema espanyol de seguretat social: protecció i organització.

4. Dret penal: principis bàsics. La infracció penal. La responsabilitat. La sanció. El compliment de penes. Les mesures alternatives.

5. Dret administratiu. Nocions bàsiques. El procediment administratiu i l'acte administratiu.

6. L'administració de justícia: organització. Assistència jurídica gratuïta. El peritatge social. La mediació. L'arbitratge.

7. La protecció de dades: la Llei Orgànica de Protecció de Dades i el seu desenvolupament normatiu. Relació entre protecció de dades i confidencialitat. Els instruments professionals (registres, informes) i la protecció de dades. La col·laboració amb altres sistemes públics (justícia, salut, educació) i la protecció de dades.

AVALUACIÓ:

- Avaluació continuada de les classes pràctiques (40%) i proves teoricopràctiques parcials de cada bloc temàtic (50%)
- Assistència a classes, participació activa en el debat i resolució dels casos pràctics i altres activitats (10%)

BIBLIOGRAFIA:

- Alemán Bracho, C.; Alonso Seco, J.M.; García Serrano, M. (2011). *Servicios Sociales Públicos*. Madrid: Editorial Tecnos.
- Alonso-Olea García, B.; Medina González, S. (2011). *Derecho de los Servicios Públicos Sociales*. Madrid: Editorial Civitas.
- Aparicio, Miguel A. (1992). *Introducción al sistema política i constitucional espanyol*. Barcelona: Ariel.
- Latorre Latorre, Angel (2002). *Introducción al derecho*. Barcelona: Ariel.
- López Guerra, Luis (1992). *Introducción al drecho constitucional*. València: Tirant lo Blanch.
- Maluquer, E. i Fustier, N. [coords.]. (2009). *Guia per a la implementació de la Llei 12/2007, de serveis socials, als ens locals*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Acció Social i Ciutadania. Col·lecció Eines, 2. (Disponible en format pdf a www.dixit.cat)
- Otto, Ignacio de (1991). *Derecho constitucional. Sistema de fuentes*. Barcelona: Ariel Derecho.
- Vilà Mancebo, A. (2011): *Serveis socials. Aspectes històrics, institucionals i legislatius*. Barcelona: Editorial UOC.

Recursos virtuals d'interès:

- Portal jurídic Catalunya <http://www20.gencat.cat/portal/site/portaljuridic>
- Departament de Benestar Social i Família Generalitat de Catalunya <http://www20.gencat.cat/portal/site/bsf/>
- IMSERSO i Ministeri de Sanitat, Política Social i Igualtat Govern d'Espanya www.imserso.es
- Col·legi Oficial Treball Social Catalunya <http://www.tsocat.cat/>
- Law and Social Work <http://www.scie.org.uk/publications/elearning/law/index.asp>

Mètodes i Tècniques d'Investigació Social I

Obligatòria

Segon

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

OBJECTIUS:

L'objectiu de l'assignatura és introduir els principals conceptes i elements entorn a la recerca científica i aplicar alguns d'ells a l'àmbit específic del treball social. L'objectiu és també que al final de curs les estudiants hagin adquirit els coneixements sobre les principals tècniques de recerca en ciències socials de recopilació i anàlisi de dades. Es valorarà l'adquisició de coneixements teòrics i l'aplicació pràctica de conceptes i processos per a la pràctica de recerca en ciències socials, especialment en la vinculació entre marc teòric i pregunta de recerca.

Aquesta assignatura pretén donar elements per a:

- Reflexionar sobre les diverses perspectives en torn al debat sobre el mètode científic
- Conèixer i identificar les fases del procés d'investigació i la seva vinculació amb la teoria
- Fer una primera aproximació a les principals tècniques d'investigació quantitativa i qualitativa
- Conèixer i reflexionar sobre altres perspectives de fer intervenció i investigació

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat per organitzar i planificar.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Capacitat d'argumentar i establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits de coneixement.
- Capacitat per actuar d'acord amb un compromís ètic.
- Habilitats de recerca.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Desenvolupar mètodes d'intervenció comunitària en treball social, de manera que la població s'impliqui en la recerca de solucions comunes per a la millora de les condicions de vida en clau solidària i de sostenibilitat ecològica i social.
- Dissenyar, implementar i avaluar projectes d'intervenció social.
- Contribuir al disseny, implementació i gestió de recursos i serveis, supervisant la seva eficàcia i assegurant la seva qualitat.
- Contribuir a la millora i el desenvolupament del treball social mitjançant la investigació, l'anàlisi, l'evolució, revisió i actualització del coneixement i pràctica professional.

CONTINGUTS:

1. Els Paradigmes de la investigació social
 1. Positivisme
 2. Interpretativisme
 3. Funcionalisme
 4. Les teories del conflicte

5. Les aportacions del feminisme a les ciències socials
6. Postmodernisme
7. Grounded theory
8. Investigació-Acció- Participativa (IAP)
2. El procés de investigació
 1. Paradigma- teoria- metodologia
 2. La transformació de la teoria en marc analític i pregunta de investigació
 3. Diverses estratègies metodològiques
3. Tècniques quantitatives i tècniques qualitatives
 1. Anàlisi secundari
 2. Experiments de camp
 3. Entrevista qualitativa
 4. Enquestes i qüestionaris
 5. Observació i observació participant
 6. Anàlisi documental
 7. Anàlisi del discurs
 8. Altres tècniques: Sociogrames/ arbres de problemes/ tetralemes
4. Integració de continguts

Aquest programa fixa les pautes bàsiques de l'organització de l'assignatura. Es treballarà des de la flexibilitat i, per això, l'evolució del curs i de l'alumnat poden introduir modificacions en les pautes bàsiques. El plagi o la còpia de treball aliè són penalitzats a totes les universitats i, segons la normativa de drets i deures dels i les estudiants de la Universitat de Vic (inclosa en el campus virtual de l'assignatura) constitueixen faltes greus. És per això que en el transcurs d'aquesta assignatura, qualsevol indicatiu de plagi o apropiació indeguda de textos o idees d'altres persones (siguin autors/es, internet o companys/es de classe) es traduirà de manera automàtica en un suspès. Per facilitar la citació apropiada de textos i materials s'ha adjuntat també al campus virtual de l'assignatura un document amb orientacions i pautes de citació acadèmica.

AVALUACIÓ:

- Assistència regular i participació activa a classe (5%)
- Pràctiques d'Avaluació Continuada: presentació dels treballs que es proposin a l'aula individuals i treballs en grup (50%)
- Examen final/ treball integrador de continguts (45%)
- Recuperació: Es podrà recuperar l'examen/ treball final integrador, corresponent al 45% de la nota final

BIBLIOGRAFIA:

- Bechhofer, F.; Paterson, L.(2000) *Principles of Research Design in the Social Sciences*. London: Routledge.
- Callejo Gallego, J.;Viedma Rojas, A. (2005) *Proyectos y estrategias de investigación social: la perspectiva de la intervención*. Madrid: McGraw Hill.
- Cea D'Ancona, M.A. (1998) *Metodología Cuantitativa: Estrategias y Técnicas de Investigación Social*, Madrid: Síntesis.
- Corbetta, P. (2003) *Metodología y técnicas de investigación social*. Madrid: McGraw Hill.
- Creswell, J. (2007) *Qualitative Inquiry & Research Design. Choosing among five approaches*. London: SAGE
- Della Porta, D & Keating, M. 2008, *How many approaches in the social science? An epistemological introduction*. Dins: *Approaches and methodologies in the social sciences*, Cambridge University Press, pp. 19-39.
- García Ferrando, M.; Ibáñez, J.; Alvira (2003): *El análisis de la realidad social*. Madrid: Alianza, 1996.
- Giddens, A. (1992) Cap. 21 *Trabajando en Sociología. Métodos de Investigación*. Dins: *Sociología*.

Madrid: Alianza Universidad Textos: pp. 695-725

- Quivy, R. I Campenhoudt, L. Van (1997) *Manual de recerca en ciències socials*. Barcelona: Herder.
- Ragin, C. (2007) *La construcción de la investigación social. Introducción a los métodos y su diversidad*. Bogotá: Universidad de los Andes ? SAGE
- Vanderstoep, S.; Johnston, D. (2009) *Research Methods for everyday life. Blending Qualitative and Quantitative Approaches*. San Francisco: Jossey- Bass
- Yin, R. (2003) *Applications of case study research*. Second Edition. London: SAGE.

Recursos web

- Estadística oficial Comissió Europea <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>
- Instituto Nacional de Estadística <http://www.ine.es/>
- Web de l'estadística oficial de Catalunya <http://www.idescat.cat/>
- Recursos de metodologies participatives i de transformació social <http://www.redcimas.org/>
- Institut de Govern i Polítiques Públiques-UAB. Informes i estudis sobre polítiques públiques i socials <http://igop.uab.es/index.php?module=gc&tid=16&pant=-1>
- Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona <http://www.iernb.uab.es>
- Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques <http://www.ivalua.cat/>
- Google Académico <http://scholar.google.es/>

Salut Comunitària

Obligatòria

Segon

Crèdits: 3.00

Llengua d'impartició: Català

OBJECTIUS:

L'assignatura es proposa que l'estudiant conegui els principis, models i tendències del sistema de salut i la seva ordenació en el territori, i contribuir a desenvolupar en l'estudiant una visió integral i dinàmica del concepte de salut així com de la influència dels seus determinants: culturals, econòmics, personals, d'accessibilitat als serveis i els que estan vinculats al gènere i a l'edat. Aquesta visió ha d'incloure la capacitat de reconèixer els aspectes que, des d'una perspectiva de subjecte social, fan que la resposta de cada persona sigui diferent en els diferents processos de salut-malaltia d'acord a la seva trajectòria de vida i a les seves circumstàncies personals i socials, en un context cultural i socioeconòmic determinat.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Capacitat d'argumentar i establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits de coneixement.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Capacitat per actuar d'acord amb un compromís ètic.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Intervenir amb persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats segons les seves necessitats, circumstàncies, riscos, opcions preferents i recursos per ajudar-los en la presa de decisions, promovent la seva participació en el procés.
- Donar suport al desenvolupament de xarxes per fer front a les necessitats i treballar en favor dels resultats planificats, examinant amb les persones les xarxes de suport a les que poden accedir i desenvolupar.
- Desenvolupar mètodes d'intervenció comunitària en treball social, de manera que la població s'impliqui en la recerca de solucions comunes per a la millora de les condicions de vida en clau solidària i de sostenibilitat ecològica i social.
- Defensar les persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats, i actuar en el seu nom si la situació ho requereix.
- Contribuir a la promoció i al desenvolupament del treball social mitjançant la participació activa en els àmbits pertinents i en la proposta de polítiques socials.

CONTINGUTS:

1. SISTEMES DE SALUT.

1. Conceptes bàsics: sistemes sanitaris o sistemes de salut, atenció sanitària. Models.
2. El sistema sanitari espanyol i la Ley General de Sanidad

3. El sistema de salut de Catalunya. Principis rectors.
4. La Llei de Sanitat i la Llei d'Ordenació Sanitària
2. SALUT PÚBLICA I SALUT COMUNITÀRIA
 1. Salut Pública i Salut Comunitària
 2. Organització de la Salut Pública
3. CONCEPTES BÀSICS SOBRE LA SALUT I LA MALALTIA.
 1. Concepte de salut i de malaltia
 2. Procés salut-malaltia
4. ORIGEN, EVOLUCIÓ I TRANSMISSIÓ DE LES MALALTIES.
 1. Evolució històrica del concepte salut-malaltia
 2. Paradigmes i models teòrics
5. PROMOCIÓ DE LA SALUT O PREVENCIÓ DE LA MALALTIA. MODEL PATOGENÈIC. MODEL SALUTOGENÈIC.
 1. Model Patogènic: bases, períodes i nivells de prevenció de la malaltia
 2. Model Salutogènic: bases, conceptes fonamentals. Promoció de la salut
6. CONCEPTES BÀSICS EPIDEMIOLOGIA. METODOLOGIES I SISTEMES D'AVUACIÓ EN SALUT.
 1. Concepte d'Epidemiologia
 2. Mètode epidemiològic
7. PRINCIPALS PROBLEMES DE SALUT DE LA POBLACIÓ. CRONICITAT.
 1. De què emmalaltim i de què morim.
 2. L'impacte de la Cronicitat. Programa de Prevenció i Atenció a la Cronicitat.
8. EPIDEMIOLOGIA SOCIAL. DETERMINANTS EN SALUT. DESIGUALTATS EN SALUT.
 1. Epidemiologia Social
 2. Determinants de la salut. Els determinants socials.
 3. Desigualtats en salut
9. CONCEPTE DE COMUNITAT.
 1. Concepte de Comunitat
 2. Integrants de la Comunitat
 3. Aproximació a la Comunitat
10. MODELS DE SALUT COMUNITÀRIA.
 1. Processos de Desenvolupament Comunitari
 2. APOC
11. INICIAR UN PROCÉS D'INTERVENCIÓ COMUNITARI. RECURSOS DISPONIBLES EN SALUT COMUNITÀRIA.
 1. Com iniciem una intervenció comunitària
 2. Recursos disponibles en Salut Comunitària

AVALUACIÓ:

Es realitzarà de dues maneres:

- 40% de la nota consistirà en un treball individual que caldrà redactar i fer-ne una exposició final oral als companys i professorat el darrer dia de classe. El contingut i com desenvolupar-lo es parlarà en la 4a sessió del programa. Pel redactat es considera essencial, la no realització de faltes d'ortografia i es tindrà en compte a l'hora de la puntuació.
- 60% de la nota es basarà en un examen tipus test sobre tota la matèria treballada.

A l'hora de la qualificació definitiva es tindrà en compte la participació i implicació en les classes. Ambdues parts són recuperables.

BIBLIOGRAFIA:

Es lliurarà a l'inici de l'assignatura.

Serveis Socials

Obligatòria

Segon

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

OBJECTIUS:

Els canvis socials de les darreres dècades exigeixen trobar noves maneres per fer les intervencions socials més efectives davant la complexitat i heterogeneïtat social creixent. Conèixer el entremat, l'organització i els déficits dels serveis socials actuals es torna fonamental per trobar les oportunitats d'innovació i transformació des d'uns serveis socials com espais de relació comunitària, proximitat i de construcció de ciutadania.

- Conèixer com s'organitzen els serveis socials a Espanya i Catalunya i el seu desenvolupament històric.
- Analitzar els marcs normatius i operatius dels serveis socials de Catalunya.
- Definir els serveis socials i els seus àmbits d'intervenció.
- Aprendre quines són les prestacions de serveis, prestacions econòmiques i els principals programes dels serveis socials a Catalunya.
- Aplicar els coneixements teòrics a la pràctica del treball social.
- Estimular la reflexió crítica i analítica sobre les respostes a les problemàtiques socials.
- Aproximar-se a experiències i/o enfocaments innovadors en les polítiques de serveis socials.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Capacitat d'argumentar i establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits de coneixement.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Contribuir a la promoció i al desenvolupament del treball social mitjançant la participació activa en els àmbits pertinents i en la proposta de polítiques socials.

CONTINGUTS:

1. Introducció als Serveis Socials
 1. Introducció als serveis socials dins el context de l'Estat de Benestar. Concepte serveis socials. Objectius, funcions, a qui va dirigit, personal dels serveis socials. Drets i deures de les persones usuàries.
 2. El desenvolupament del sistema de serveis socials a Espanya.
 1. Principals característiques del sistema de serveis socials
 2. Instruments de desenvolupament complementaris del sistema de serveis socials
 3. El procés de descentralització dels serveis socials a Espanya.
 1. Finançament de polítiques autonòmiques de serveis socials

2. Descentralització en lleis autonòmiques
3. Cobertura dels Serveis Socials
2. Organització i Cartera de Serveis Socials
 1. Organització del sistema català de serveis socials
 1. Xarxa de serveis socials d'atenció pública, serveis socials bàsics i especialitzats.
 2. Nivells d'intervenció
 2. Cartera de serveis socials.
 1. Definició, prestacions garantides, no garantides, copagament, xarxa de serveis socials d'atenció pública
 2. Prestacions econòmiques, serveis i copagaments.
 3. Programes
 1. Promoció autonomia i atenció a la dependència
 2. família i infància, dona, immigració,
 3. LAPAD, PIRMI,
 4. Sociosanitari
 4. La dimensió operativa en les polítiques de serveis socials
 1. Els serveis socials com model mixt. Xarxa d'actors.
 2. Característiques dels principals sectors d'agència:
 3. Sector Públic, (Corporacions locals, Comunitats autònomes i administració central estatal)
 4. Sector Privat/ Sector Social /Sector informal
 5. Serveis Socials i recursos humans
 6. Formes de gestió
3. Els Serveis Socials avui: Cap a on?
 1. Serveis Socials avui: cap a on?
 1. Reptes, debats, vinculació amb noves demandes i canvi d'època.
 2. El Pla Estratègic de Serveis Socials
 3. Comunitat i Serveis Socials

AVALUACIÓ:

- Assistència regular i participació a classe (10%)
- Avaluació continuada consta de la presentació dels treballs que es proposin a l'aula individuals i treballs en grup (40%)
- Examen/ treball final integrador de continguts (50%)

BIBLIOGRAFIA:

- Adelantado, J. (coord.) (2000) *Cambios en el Estado del Bienestar*. Barcelona: Icaria.
- Adelantado, J.; Calderón, E. (2005) Globalización y Estados del bienestar: ¿Respuestas semejantes a problemas parecidos? Dins: *Cuadernos de relaciones laborales*, Vol. 23, Nº 2, pp. 15-44
- Aguilar, M. Servicios sociales: las tribulaciones de un sector emergente. Dins: Luis Moreno (ed.), *Reformas de las políticas de bienestar*. Madrid: Siglo XXI, 2009.
- Aguilar, M.; Gaviria, M.; Laparra, M., La caña y el pez, Madrid: Fundación Foessa, 1995.
- Diversos Autors (2007) *Los Servicios Sociales de Atención Primaria ante el cambio social*. Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales.
- Diversos Autors: *Tomamos la palabra. Experiencias de ciudadanía participativa*. Barcelona: Icaria, 2002.
- Bauman, Z.: *Comunidad. En busca de seguridad en un mundo hostil*. Madrid: Siglo XXI, 2003.
- Barbero, J.M. i Cortés, F.: *Trabajo Comunitario, organización y desarrollo*. Madrid: Alianza Editorial, 2005.
- Beck, U. (1998) *La sociedad del riesgo*. Barcelona: Paidós.
- Barea, J. (dir.), *El gasto público en servicios sociales en España*, Madrid: Ministeri de Treball i

Assumptes Socials, 1996.

- Casado, D., *Introducción a los servicios sociales*, Madrid: Ed. Popular S.A., 1994.
- *Reforma política de los servicios sociales*, Madrid: Editorial CCS, 2002.
- *Objetivos permanentes y enfoques de los servicios sociales*. Dins: Casado; Demetrio; Fantova, F. (coord.), *Perfeccionamiento de los servicios sociales en España, Informe con ocasión de la Ley sobre autonomía y dependencia*, Madrid: Caritas Española-Fundación Foessa, 2007, p. 255-287.
- Casado, D.; Fantova, F. (coord.), *Perfeccionamiento de los servicios sociales en España, Informe con ocasión de la Ley sobre autonomía y dependencia*, Madrid: Caritas Española-Fundación Foessa, 2007.
- Fantova, F., La universalización de los servicios sociales desde dentro, *Barcelona Societat*, 14, 2008, p. 118-127.
- Gallego, R.; Gomà, R.; Subirats, J. From state welfare to regional welfare? Dins: McEwen, N.; Moreno, L. (eds). *The Territorial Politics of Welfare*, Routledge/ECPR Studies in European Political Science, 2009.
- Gallo, L.; Usoz, C. Informes sectoriales de la Comunidad Autónoma del País Vasco. *Servicios Sociales*, (Núm. 65), Vitoria-Gasteiz: Federación de Cajas de Ahorros Vasco-Navarras, 2005.
- García Giráldez, T.; Roldán García, E. *Políticas de servicios sociales*, Madrid: Síntesis, 2006.
- Gutiérrez Resa, A. El Plan Concertado de Prestaciones Básicas de Servicios Sociales en España. (Once años del Plan concertado), *REIS*, (93/01), 2001, p. 89-132.
- *Mayores y familia ante el futuro de los Servicios Sociales*, *Revista del Ministerio de Trabajo e Inmigración*, (70), 2007, p. 81-105.
- Subirats, J. [et al.]. *Análisis y gestión de políticas públicas*. Barcelona: Ariel, 2008 (Colección Ciencia Política)
- Subirats, J., dir. *Perfils d'exclusió social urbana a Catalunya. Una aproximació qualitativa*. Bellaterra: UAB, 2005.
- Vilà Mancebo, T. El paper dels professionals dels serveis socials locals a la llum de la nova legislació catalana, *Revista de Treball Social*, (191), 2010, p. 34-52

Textos legals bàsics: (per ordre cronològic)

- Decret 284/1996, de 23 de juliol, de regulació del Sistema Català de Serveis Socials (a DOGC 2737 de 31 de juliol).
- Llei 16/1996, de 27 de novembre, reguladora de les actuacions inspectores i de control en matèria de serveis socials i de modificació del Decret legislatiu 17/1994, de 16 de novembre, pel qual s'aprova la refosa de les lleis 12/1983, 26/1985 i 4/1994, en matèria d'assistència i serveis socials (a DOGC 9 de desembre de 1996, núm. 2290)
- Llei 10/1997, de 3 de juliol, de la renda mínima d'inserció (a DOGC 2435 de 17 de juliol)
- Decret 176/2000, de 15 de maig, de modificació del Decret 284/1996, de 23 de juliol, de regulació del Sistema Català de Serveis Socials (a DOGC 3148 de 26 de maig).
- Llei 18/2003, de 4 de juliol, de suport a les famílies (a DOGC 3926 de 16 de juliol)
- Decret 27/2003, de 21 de gener, de l'atenció social primària (a DOGC 3815 de 5 de febrer).
- Llei 13/2006, de 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic (a DOGC 4691 de 4 d'agost).
- Llei 39/2006, de 14 de desembre, de Promoció de l'Autonomia Personal i Atenció a les Persones en situació de Dependència (a BOE 299 de 15 de desembre).
- Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de serveis socials (a DOGC 4990 de 18 d'octubre)
- Decret 151/2009, de 29 de setembre, de desplegament parcial de la Llei 18/2003, de 4 de juliol, de suport a les famílies (a DOGC 1 d'octubre de 2009, núm. 5475)
- Decret 202/2009, de 22 de desembre, dels òrgans de participació i de coordinació del Sistema Català de Serveis Socials (a DOGC 24 de desembre de 2009, núm. 5533)
- Decret Llei 1/2010, de 12 de gener, de modificació de la Llei 10/1997, de 3 de juliol, de la renda mínima d'inserció (a DOGC 18 de gener de 2010, núm. 5547)
- Decret 142/2010, d'11 d'octubre, pel qual s'aprova la Cartera de serveis socials 2010 ? 2011 (DOGC 20 d'octubre de 2010, núm.5738)

Lectures:

- Diversos Autors (2007) *Los Servicios Sociales de Atención Primaria ante el cambio social*. Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales. Pags.22-49
<http://www.carm.es/ctra/cendoc/haddock/14838.pdf>
- Mariña Couceiro (2011) La dimensió substantiva en les polítiques autonòmiques de serveis socials. Dins: Diversos Autors (2011) *Autonomies i desigualtats a Espanya: Percepcions, evolució social i polítiques de benestar*. Barcelona: IEA
- Julio Souto i Mariela Iglesias (2011) La dimensió operativa en les polítiques autonòmiques de serveis socials. Dins: Diversos Autors (2011) *Autonomies i desigualtats a Espanya: Percepcions, evolució social i polítiques de benestar*. Barcelona: IEA
- José Adelantado (2011) La dimensió simbólica en les polítiques autonòmiques de serveis socials. Dins: Diversos Autors (2011) *Autonomies i desigualtats a Espanya: Percepcions, evolució social i polítiques de benestar*. Barcelona: IEA Diversos Autors (2011) *Autonomies i desigualtats a Espanya: Percepcions, evolució social i polítiques de benestar*. Barcelona: IEA Cap 10, 11, 12.
http://www.gencat.cat/drep/iea/pdfs/ctA_13.pdf
- Joaquín Garcia Roca (2006) Memorias silenciadas en la construcción de los Servicios Sociales. Dins: *Cuadernos de Trabajo Social*, Vol. 19 (2006): 197-212
- Joan Subirats, (2010) Les polítiques socials a Catalunya. Algunes reflexions en plena transformació social. *Rev Treball Social*. Des. 2010 pp.9-19
- Avaluació i Participació: a definir (<http://www.ivalua.cat/>)

Recursos

- Departament de Benestar Social i Família: <http://www.gencat.cat/benestar/>
- Dixit Centre de documentació de serveis socials: <http://dixit.gencat.cat/portal/index.html>
- Àrea de Benestar Social de la Diputació de Barcelona: <http://www.diba.es/servsocials/default.asp>
- Entitats catalanes d'acció social: <http://www.acciosocial.org/ca/quisom.html>
 - <http://www.ivalua.cat/> Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques
 - <http://www.idescat.cat/> Web de l'estadística oficial de Catalunya
- igop.uab.cat Institut de Govern i Polítiques Públiques-UAB. Informes i estudis descargables sobre polítiques socials

Treball Social amb la Comunitat

Obligatòria

Segon

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

OBJECTIUS:

L'assignatura tracta sobre una de les metodologies d'intervenció del Treball Social, la comunitària, que prioritza el paper dels agents socials com a protagonistes i impulsors de canvis socials, a partir de la construcció de processos col·lectius per transformar la societat. Parteix de la corresponsabilització de les persones amb la seva realitat, i s'aplica de forma coordinada amb altres nivells d'intervenció.

L'estudi d'aquesta assignatura, té com a objectiu principal la comprensió general de l'àmbit professional del treball social amb comunitats, així com conèixer quins són els principals referents i eines teòriques i metodològiques per capacitar el futur professional en la intervenció social en aquest àmbit.

A llarg del semestre, realitzarem un recorregut a través dels principals referents teòrics i tècnics d'aquest mètode fonamental per al Treball Social del segle XXI i ens aproximarem de forma continua i transversal a diferents experiències pràctiques que s'estan desenvolupant en l'actualitat.

En un context de creixent complexitat social, és necessari que l'alumne conegui exhaustivament quins són els principals corrents de pensament que condicionen l'actual practica del Treball Social Comunitari i de quina forma es constitueixen i practiquen les eines de treball.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per organitzar i planificar.
- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Capacitat per al treball en equip.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.
- Capacitat per actuar d'acord amb un compromís ètic.
- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Establir relacions professionals per tal d'identificar i seleccionar la forma més adequada d'intervenció.
- Intervenir amb persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats segons les seves necessitats, circumstàncies, riscos, opcions preferents i recursos per ajudar-los en la presa de decisions, promovent la seva participació en el procés.
- Donar suport al desenvolupament de xarxes per fer front a les necessitats i treballar en favor dels resultats planificats, examinant amb les persones les xarxes de suport a les que poden accedir i desenvolupar.
- Seleccionar els models, mètodes i tècniques de treball social per a la intervenció amb individus, famílies, grups i comunitats, per tal de promoure la independència, el desenvolupament i les oportunitats vitals.
- Valorar les necessitats, elaborar, implementar i avaluar plans d'intervenció adaptats a les necessitats i canvis que es produeixin durant el procés, en col·laboració amb la persona, família, grup o comunitat, gestionant la provisió de serveis i revisant la seva eficàcia.
- Desenvolupar mètodes d'intervenció comunitària en treball social, de manera que la població s'impliqui en la recerca de solucions comunes per a la millora de les condicions de vida en clau solidària i de

sostenibilitat ecològica i social.

CONTINGUTS:

1. Fonaments del Treball Social Comunitari (TSC):
 1. Cultura de la participació social i TSC.
 1. Processos de repolitització i privatització.
 2. Ciutadania activa, participació i TS.
 2. Definicions de TSC.
 3. Delimitació i dimensions.
 1. Treball comunitari i treball social.
 2. Elements del TSC.
 3. Perfil i rols del treballador comunitari.
 4. Dimensions del TSC.
 4. Objectius.
 5. Beneficis del Treball Comunitari.
 6. Diferències amb altres abordatges del Treball Social.
 7. El parany de la comunitat.
 8. Evolució històrica del TSC.
 1. Dels pobles cooperadors als reptes actuals del TSC.
 2. Desenvolupament del TSC a l'estat espanyol.
2. Objecte del TSC:
 1. L'objecte d'intervenció: de l'individu al col·lectiu.
 2. Concepte de comunitat.
 3. Concepte de xarxa social.
 4. Nivells d'intervenció.
3. Principals referents teòrics:
 1. Principals influències metodològiques
 1. Organització de la comunitat.
 2. Desenvolupament comunitari.
 2. Models d'intervenció.
 1. Models tradicionals.
 2. Model crític-dialèctic: IAP.
 3. Model d'anàlisi de necessitats.
 4. Model de planificació integral.
 5. Model ecosistèmic.
4. El procés d'intervenció comunitària:
 1. Fase de contacte.
 2. Fase d'estudi-investigació diagnòstica.
 3. Fase de planificació.
 4. Fase d'execució.
 5. Fase d'avaluació.
5. Experiències pràctiques i eines per al TSC:
 1. Els Plans de Desenvolupament Comunitari (PDC).
 1. Definició i objectius.
 2. Metodologia i desenvolupament.
 3. Estructura organitzativa.
 4. Exemples de PDC: Barri de La Font (Manresa) i Barri Del Remei (Vic).
 2. El TSC al Sistema de Serveis Socials.
 3. Fonaments de voluntariat.
 1. Definició i àmbits d'actuació.
 2. Cicle de gestió
 3. Preparació i definició del pla de voluntariat.

4. Incorporació i desenvolupament.
5. Reconeixement i desvinculació.
4. Tècniques d'animació i organització comunitària.
5. Mediació comunitària.
6. Cooperació per al desenvolupament.

Aquest programa fixa les pautes bàsiques de l'organització de l'assignatura. Es treballarà des de la flexibilitat i, per això, l'evolució del curs i de l'alumnat poden introduir modificacions en les pautes bàsiques.

AVALUACIÓ:

L'avaluació d'aquesta assignatura tindrà lloc a partir de l'avaluació continuada de l'assistència a classe i la participació activa i dels 5 exercicis pràctics que és plantejaran al llarg del curs. Al finalitzar el curs, caldrà superar una prova escrita sobre el contingut de l'assignatura.

- Assistència a classe i participació activa: 10%
- Exercicis pràctics i lectures obligatòries: 40%
- Prova escrita: 50%

L'aprovació de l'assignatura implica la superació de cadascun dels blocs plantejats al sistema d'avaluació. Al finalitzar el període lectiu, s'establirà un període al llarg del qual l'estudiant podrà recuperar la prova escrita (en cas de no superació prèvia d'aquesta activitat i d'haver superat com a mínim el 50% de l'assignatura). No serà recuperable cap altra activitat. En cap cas s'utilitzarà el període complementari per augmentar nota.

El plagi o la còpia de treball aliè són penalitzats a totes les universitats i, segons la normativa de drets i deures dels i les estudiants de la Universitat de Vic (inclosa en el campus virtual de l'assignatura) constitueixen faltes greus. És per això que en el transcurs d'aquesta assignatura, qualsevol indicatiu de plagi o apropiació indeguda de textos o idees d'altres persones (siguin autors/es, Internet o companys/es de classe) es traduirà de manera automàtica en un suspès.

Per facilitar la citació apropiada de textos i materials s'ha adjuntat també al campus virtual de l'assignatura un document amb orientacions i pautes de citació acadèmica.

BIBLIOGRAFIA:

Lectures obligatòries:

- Barbero, J.M.; Cortés, F. (2005) *Trabajo Comunitario, organización y desarrollo social*. Madrid. Alianza Editorial.
- Lillo, N.; Roselló, N. (2004). *Manual para el Trabajo Social Comunitario*. Madrid: Narcea.
- Pelegrí, X. (març, 1990). *La comunitat, el que és comunitari i el treball comunitari*. 117, 6-13.

Lectures complementàries:

- Alejos, A.; Ballesteros, X.; Cuesta, M. González, A. (setembre 2003). *El pla comunitari de Sant Antoni. Un procés de participació i corresponsabilitat entre l'administració i els veïns del barri de Sant Antoni de Barcelona*. Revista de Treball Social (RTS). 171. 43-68
- Alvarez i Aura, A. (Març, 1990). *Per una comprensió científica i interdisciplinària de la dinàmica comunitària*. Revista de Treball Social (RTS). 117, 34-49.
- Ander Egg, E. (1976). *Metodología y práctica del desarrollo comunitario*. Buenos Aires: Hvmantas.
- Bauman, Z. (2003). *Comunidad. En busca de seguridad en un mundo hostil*. Madrid: Siglo XXI
- Barbero, JM; Feu, M. (2009). *El treball social a Catalunya 1932-1978*. Barcelona: Hacer Editorial.
- Barbero, JM (2008). *El treball social en acció: mètode i gestió en la pràctica professional*. Barcelona: Llibres a Punt, núm. 4
- Camprubí, A. i Quintana, I. (2012). *Plans locals d'inclusió i cohesió social: Guia metodològica revisada*. Barcelona: Diputació de Barcelona; Col·lecció Documents de Treball, Benestar social, n. 13.

- Cortés, F. (desembre 2003). *Una aproximació als plans comunitaris: una manera d'organitzar la comunitat per promoure processos de desenvolupament social en l'àmbit local*. Revista de Treball Social (RTS). 172. 6-40.
- Delgado, M. (2007). *Sociedades movilizadas. Pasos hacia una antropología de las calles*. Barcelona: Anagrama.
- Del Fresno, G.; Lopez Pelaez, A. (2002). *Trabajo Social con comunidades en el s. XXI*. Madrid: Universitas.
- Diputació de Barcelona. Àrea de Serveis Socials (1998). *Comunitat, participació i benestar social*. Barcelona.
- Diputació de Barcelona (1986). *Treball comunitari. Aspectes polítics i tècnics*. Barcelona.
- García Herrero, G.; Ramirez Navarro, J.M. (2006). *Manual práctico para elaborar proyectos sociales*. Madrid: Siglo XXI.
- Malagon Bernal, J.L.; Sarasola, J.L. (2006). *Fundamentos del Trabajo Social Comunitario: bases teóricas y metodológicas para la intervención comunitaria*. Textos universitarios. Sevilla: Aconcagua libros.
- Marchioni, M. (1969). *Comunidad y desarrollo*. Barcelona: Nova Terra.
- Martí, S. (2012). *¿Es la política impenetrable para el ciudadano de a pie?*. Dins: Vallès, J.M.; Ballart, X. (2012). *Política para apolíticos. Contra la dimisión de los ciudadanos* (p.91 a 95). Barcelona. Ariel.
- Mishra, Ramesh (Març, 1990). *Rompiendo la Nueva Ola: el Trabajo Social y el Desafío Conservador*. Revista de Treball Social (RTS), 117, 50-58.
- Morago, Pedro (2006) *Tratamiento comunitario asertivo: práctica, consideraciones éticas y rol del trabajador social*, dins Cuadernos de Trabajo Social, vol. 19, 7-2.
- Naciones Unidas. Dirección de Asuntos Sociales (1955). *El progreso social mediante el desarrollo de la comunidad*. Nueva York.
- Ballart, X. (2012). *¿Es posible recuperar a los ciudadanos para la acción política?* Dins: Vallès, J.M.; Ballart, X. (2012). *Política para apolíticos. Contra la dimisión de los ciudadanos* (p.91 a 95). Barcelona: Ariel.
- Hessel, S. (2011). *Indigneu-vos!*. Barcelona: Destino.
- Navarro, S. (2004). *Redes sociales y construcción comunitaria. Creando (con)textos para una acción social ecológica*. Madrid: CCS.
- Obra Social Fundació ?La Caixa? (2007). *Bones pràctiques en la gestió del voluntariat*. Barcelona.
- Pelegrí, X (1999). *El treball comunitari en el sistema català de serveis socials. Els serveis socials d'atenció primària. Recull de documents 1980-2000*. Col·lecció Eines de Treball Social. Núm.6. 269-292
- Porzecanski, T. (1972). *Desarrollo de comunidad y subculturas de clase*. Buenos Aires. Editorial Hvmantitas.
- Reina, F. (març 1994). *Trabajo Social Comunitario y asociacionismo ciudadano: hacia una cultura de la participación*. Revista de Treball Social (RTS). 133. 126-137.
- Recasens, R. (desembre, 1989). *Aplicació del vídeo al treball comunitari*. Revista de Treball Social (RTS). 116, 101-108.
- Rueda, JM. (desembre 1989). *Dictamen para intervenir en la comunidad*. Revista de Treball Social (RTS). 116. 11-22.
- Sanchez Vidal, A. (març 1990). *Participación social y comunitaria*. Revista de Treball Social (RTS). 117, 120-131.
- Twelvetrees, A. (1988). *Treball de comunitat*. Barcelona: Frontissa (Llibres de Serveis Socials, núm.3)
- Zúñiga, Ricardo (2000) *La evaluación comunitaria: contextos éticos y políticos*, dins Cuadernos de Trabajo Social, vol. 13, 211-229.

ASSIGNATURES DE TERCER CURS

Diversitat Cultural i Treball Social

Obligatòria

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Sílvia Madrid Alejos

OBJECTIUS:

L'assignatura pertany al camp de l'antropologia social i ofereix als estudiants un marc conceptual i analític útil per comprendre les diferències socials i humanes.

L'objectiu general és preparar els estudiants des d'una perspectiva dinàmica i que assoleixin eines per a l'aplicació d'aquest coneixement en l'anàlisi del context sociocultural, individual i biogràfic.

Aquesta matèria vol aportar eines per a la comprensió dels fenòmens que afecten el món global. L'enfocament de l'assignatura és holístic i comparatiu. Es parteix d'autors teòrics i textos que han estudiat i analitzat la diversitat i la interculturalitat des de diferents perspectives.

L'estudiant haurà de construir, amb les guies i orientacions complementàries, un exercici de reflexió crítica i de debat argumentat que li permeti assumir les diverses perspectives teòriques en el marc de la diversitat i el pluralisme. El caràcter aplicat de l'assignatura té un nivell macro desde una perspectiva etnogràfica, i un nivell micro o biogràfic, que comprèn un treball pràctic dins el camp del Treball Social.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Habilitats per treballar en un equip interdisciplinari.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.
- Capacitat per actuar d'acord amb un compromís ètic.
- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Analitzar les necessitats i la provisió de serveis de les persones en situació de vulnerabilitat social, així com del seu entorn sociofamiliar, des d'una perspectiva interdisciplinària i intersectorial per tal d'assegurar una atenció integrada.
- Analitzar els fenòmens culturals, socials i econòmics en un context de canvi estructural i globalització.
- Actuar d'acord amb els valors democràtics, de la cultura de la pau, igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal.

CONTINGUTS:

Mòdul 1

S'ofereix una visió de conjunt de l'objecte d'anàlisi.

El mòdul introductor presenta les principals línies teòriques en el marc de la diversitat. Es recuperen els conceptes de cultura i identitat; les nocions d'interculturalitat, multiculturalitat o relació entre cultures, i altres com homogeneïtzació, assimilació integració. La finalitat es apropar-se a un debat crític.

Mòdul 2

Tema 2: Estereotips i prejudicis

Tema 3: Diferents models de gestió de la diversitat cultural

Tema 4: Diversitat cultural i educació

Mòdul 3

Tema 4: Treball Social: Intervenció social amb persones immigrants

- Intervenció social amb el col·lectiu gitano: història i cultura del poble gitano; anàlisi de la seva situació: educació, salut, vivenda, participació ciutadana, convivència.

- Intervenció social amb menors immigrants no acompanyats

- La diversitat cultural des d'una perspectiva de gènere

- Exclusió social i diversitat

Tema 6: La mediació intercultural: La mediació intercultural com a model d'intervenció social en contextos multiculturals. Les habilitats d'intervenció en mediació intercultural.

Mòdul 4

Tema 7: La globalització

Tema 8: La cooperació internacional

Mòdul 5

El treball teòric ja realitzat es discutirà dins dels seminaris amb l'aportació crítica dels estudiants. El treball pràctic dels grups és tutoritzat durant els mòduls, i es presentarà al final. Ha de mostrar els objectius de l'assignatura.

AVALUACIÓ:

L'estudiant haurà de demostrar que ha assolit les competències i els coneixements de l'assignatura.

L'avaluació és formativa i continuada i tindrà els següents apartats:

Prova escrita..... 30 %

Seminaris pràctics dirigits a l'aula 30%.

Treball escrit..... 30 %

Participació activa en la dinàmica de l'aula..... 10 %

Per poder presentar-se a la prova escrita cal haver assistit regularment a classe i participat activament en la dinàmica de les classes.

Per aprovar l'assignatura convé haver aprovat cadascuna de les parts; prova escrita, treball escrit i seminaris pràctics a l'aula . En el cas de no superar alguna de les parts es considerarà pendent d'avaluar.

La part pendent es recuperarà en el període d'avaluació del mes de setembre. La qualificació final s'obté a través de la mitjana entre la prova, el treball escrit i els seminaris dirigits a l'aula.

Tant en els examen com en les entregues de treballs es consideraran de forma negativa les faltes d'ortografia.

El plagi o la còpia de treball aliè són penalitzats a totes les universitats i, segons la normativa de drets i deures dels i les estudiants de la Universitat de Vic constitueixen faltes greus. És per això que en el transcurs d'aquesta assignatura, qualsevol indicatiu de plagi o apropiació indeguda de textos o idees d'altres persones (siguin autors/es, internet o companys/es de classe) es traduirà de manera automàtica en un suspens.

BIBLIOGRAFIA:

- Alcina, Miquel *La comunicación intercultural*, Barcelona: Anthropos, 2003.
- Appadurai, A. *El rechazo de las minorías. Ensayo sobre la geografía de la fúria*, Barcelona: Tusquets, 2007.
- Berger, Peter; Thomas Luckmann. *La construcción social de la realidad*. Buenos Aires: Amorrortu. 2006.
- Cardoso de Oliveira, *Etnicidad y Estructura Social*, Madrid: Centro de Investigaciones y Estudios Superiores en Antropología Social CIESAS, 2007.
- Geertz, Clifford *Los usos de la diversidad*. Barcelona: Paidós-UAB, 1996.
- Geertz, Clifford *La interpretación de las culturas*. Barcelona: Gedisa, 1992.
- Lévi-Strauss, *Raça i Història*. Barcelona: Ed 62, 1969.
- Sartori, G. *Pluralismo, multiculturalismo y extranjeros*. Madrid: Taurus, 2001.

S'inclouran diversos articles que els alumnes podran introduir durant els seminaris.

Mediació de Conflictes

Obligatòria

Primer

Crèdits: 3.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Joan Sala Baiget

OBJECTIUS:

- Aprofundir en el conflicte a partir de la seva identificació, anàlisi i avaluació, donant un protagonisme destacat a la comprensió dels mecanismes que tenen lloc en l'escalada i desescalada del mateix conflicte.
- Conèixer, aprofundir i aplicar les principals tècniques, estratègies i estils de Negociació, quan la persona és part implicada en el conflicte.
- Conèixer què és la Mediació i en quins camps s'aplica, quan el professional no és part del conflicte, sinó professional imparcial.
- Conèixer els diferents tipus de Mediació i aprendre les tècniques que ens permetin exercir com a facilitadors de comunicació, que és la principal tasca del Mediator.
- Conèixer i aprofundir les altres tècniques de Resolució de Conflictes a més de la Negociació i de la Mediació.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per organitzar i planificar.
- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Capacitat per a l'ús de destreses interpersonals.
- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Establir relacions professionals per tal d'identificar i seleccionar la forma més adequada d'intervenció.
- Intervenir amb persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats segons les seves necessitats, circumstàncies, riscos, opcions preferents i recursos per ajudar-los en la presa de decisions, promovent la seva participació en el procés.
- Respondre a les situacions de crisi valorant el seu grau d'urgència per planificar i desenvolupar accions, així com establir criteris de seguiment i avaluació.
- Seleccionar els models, mètodes i tècniques de treball social per a la intervenció amb individus, famílies, grups i comunitats, per tal de promoure la independència, el desenvolupament i les oportunitats vitals.
- Valorar les necessitats, elaborar, implementar i avaluar plans d'intervenció adaptats a les necessitats i canvis que es produeixin durant el procés, en col·laboració amb la persona, família, grup o comunitat, gestionant la provisió de serveis i revisant la seva eficàcia.

- Desenvolupar mètodes d'intervenció comunitària en treball social, de manera que la població s'impliqui en la recerca de solucions comunes per a la millora de les condicions de vida en clau solidària i de sostenibilitat ecològica i social.
- Utilitzar estratègies de resolució de conflictes per mitjà de la negociació i mediació.
- Gestionar conflictes, dilemes i problemes ètics complexos identificant els mateixos, dissenyant estratègies de superació i reflexionant sobre els resultats.

CONTINGUTS:

1. El conflicte:
 1. Definició, identificació, origen, causes i tipus de conflictes.
 2. L'escalada del conflicte i les tècniques de la desescalada: actituds i estats emocionals en cada moment.
2. Coneixements bàsics per a la resolució de conflictes:
 1. El llenguatge no verbal
 2. Com neutralitzar les actituds agressives, passives i/o destructives en la relació
3. La Negociació:
 1. Definicions
 2. Els 7 elements de la Negociació
 3. Actituds davant el conflicte i els corresponents estils de Negociació
 4. Tàctiques i estratègies en el marc de la Negociació.
 5. Preparació d'una Negociació
4. La Mediació, com a tècnica de Resolució de Conflictes:
 1. Definició de la Mediació
 2. Funcions del Mediator i perfil ideal
 3. Pràctica i ètica del Mediator
 4. Context legal de la Mediació
 5. Models teòrics de la Mediació:
 1. Tradicional- Lineal (Escola de Harvard)
 2. Psicologista (Circular narratiu)
 3. Transformador
 6. Àmbits d'Aplicació:
 1. Familiar: separacions, divorcis, problemes convivencials intergeneracionals.
 2. Escolar
 3. En l'Àmbit del Dret Privat
 4. Àmbit penal de menors i d'Adults
5. Altres tècniques d'intervenció en la resolució de conflictes:
 1. Entrevista individual i/o de grup
 2. Observació
 3. Acció Tutorial i intervenció personalitzada
 4. Treball en grup i supervisió

AVALUACIÓ:

Avaluació de procés:

1. Al final de cada tema els estudiants elaboraran un resum de la informació bàsica i complementària que han revisat i una reflexió sobre el procés d'aprenentatge seguit en cada tema. La correcció permet la reelaboració i assoliment dels continguts treballats.
2. Tutories individuals del procés d'aprenentatge seguit a l'assignatura i seguiment del treball individual.
3. Tutories conjuntes per al seguiment del treball de grup.

Avaluació de resultats:

1. Realització d'activitats i exercicis a classe.
2. Realització i lliurament del treball individual.
3. Realització i lliurament del treball de grup.
4. Realització de dues proves escrites: al mig i al final del calendari de l'assignatura.
5. Per a la nota final es farà una mitjana entre les dues notes de les dues proves escrites (60%), el treball individual (20%), el treball de grup (10%) i exercicis presentats i assistència a classe (10%). La mitjana només es pot fer amb si s'han aprovat les dues proves escrites, s'han lliurat tots els treballs i exercicis i presencialment s'ha assistit com a mínim al 80% de les sessions.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Antuña, M. *La mediación hoy*. Madrid: Editorial Paraninfo, 2012.
- Arechaga, P. *Sobre el proceso de mediación, los conflictos y la mediación penal*. Buenos Aires: Galerna, 2005.
- Blakeslee, S. *Mediación Familiar*. Barcelona: Gedisa, 2013.
- Curuchelar, G. *Mediación y resiliencia: formación básica en gestión de conflictos*. Buenos Aires: Fund. Editora Nova, 2009
- Fiorenza, A. *Cuando el amor no basta: consejos eficaces para resolver los problemas entre padres e hijos adolescentes*. Barcelona: Planeta, 2009.
- Fiorenza, A. *Cómo hacer la vida imposible a tus padres*. Madrid: RBA Libros, 2005.
- Funes, J. *Mediación y justicia juvenil*. Barcelona: Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada. Departament de Justícia. Generalitat de Catalunya, 1994.
- González- Capitel Martínez, C.M. *Manual de mediación*. Barcelona: Atelier, 1999.
- Gorvein, N. *Divorcio y mediación*. Mèxic: Maldonado, 1999.
- Güell i Barceló, M. *¿Por qué he dicho blanco si quería decir negro?* Barcelona: Graó, 2005
- Llei 15/2009 de 12 de juliol sobre la Mediació en l'àmbit del dret privat. DOGC del 12-07-2009.
- Lipovelsky, G. *La era del vacío*. Barcelona: Anagrama, 2009.
- Moore, C. *El proceso de mediación*. Barcelona: Granica, 2006
- Parkinson, L. *Mediación familiar*. Barcelona: Gedisa, 2013.
- Ripol- Millet, A. *Separació i divorci, la mediació familiar*. Barcelona: Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada. Departament de Justícia. Generalitat de Catalunya, 1997.
- Vinyamata, E. *Conflictología*. Barcelona: Ariel, 2001.

Complementària

- Freid, D. *Nuevos paradigmas en la resolución de conflictos. Perspectivas y prácticas*. Buenos Aires: Granica, 2001.
- Harvard Business Review. *Negociación y resolución de conflictos*. Bilbao: Deusto, 2001.
- Makarenko, A. *El poema pedagógico*. Barcelona: Planeta, 1981.
- Marinoff, L. *Más Platón y menos Prozac*. Barcelona: Ediciones B, 2000.
- Salas, A. *Diario de un skin*. Madrid: Temas de Hoy, 2003.
- Sanmartín, J. *La violencia y sus claves*. Barcelona: Ariel, 2000.
- Watzlawick, P. *Teoría de la comunicación humana*. Barcelona: Herder, 1993.

Mètodes i Tècniques d'Investigació Social II

Obligatòria

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Marta Fernandez Prat

OBJECTIUS:

L'objectiu de l'assignatura és aprofundir en alguns dels elements entorn a la recerca científica introduïts en l'assignatura ?Mètodes i Tècniques d'Investigació Social I? i aplicar-ne alguns a l'àmbit específic del treball social. L'objectiu és també que al final de curs els i les estudiants hagin adquirit els coneixements, experiències i competències per dissenyar, implementar i analitzar un treball d'investigació. Es valorarà l'adquisició de coneixements teòrics i l'aplicació pràctica de conceptes i processos com el tema de recerca, la pregunta d'investigació, els objectius, el marc teòric, l'anàlisi, la recol·lecció de dades, l'elaboració i la presentació de conclusions. S'explorarà, al seu torn, la utilitat dels mètodes i tècniques d'investigació social en els processos d'avaluació de programes i serveis socials.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat per organitzar i planificar.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Capacitat d'argumentar i establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits de coneixement.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Capacitat per actuar d'acord amb un compromís ètic.
- Habilitats de recerca.
- Capacitat per generar noves idees.
- Habilitat per treballar amb autonomia.
- Capacitat per al disseny i la direcció de projectes.
- Motivació pel rigor, la qualitat i millora contínua.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Seleccionar els models, mètodes i tècniques de treball social per a la intervenció amb individus, famílies, grups i comunitats, per tal de promoure la independència, el desenvolupament i les oportunitats vitals.
- Valorar les necessitats, elaborar, implementar i avaluar plans d'intervenció adaptats a les necessitats i canvis que es produeixin durant el procés, en col·laboració amb la persona, família, grup o comunitat, gestionant la provisió de serveis i revisant la seva eficàcia.
- Dissenyar, implementar i avaluar projectes d'intervenció social.
- Contribuir al disseny, implementació i gestió de recursos i serveis, supervisant la seva eficàcia i assegurant la seva qualitat.
- Contribuir a la millora i el desenvolupament del treball social mitjançant la investigació, l'anàlisi, l'evolució, revisió i actualització del coneixement i pràctica professional.

- Contribuir a la promoció i al desenvolupament del treball social mitjançant la participació activa en els àmbits pertinents i en la proposta de polítiques socials.

CONTINGUTS:

1. Les bases del coneixement científic
 1. Què és el mètode científic
 2. El mètode científic
 3. Les àrees d'investigació en treball social
 4. Les fases del procés de recerca en treball social
2. Fase 1. Tema i objectius
 1. Elecció del tema
 2. Pregunta d'investigació
 3. Objectius generals i específics
 4. Justificació de la investigació
3. Fase 2. El marc teòric
 1. Antecedents
 2. Recerca documental
 3. Construcció de la base teòrica
4. Fase 3. Marc conceptual i hipòtesis
5. Fase 4. Metodologia i mostra
 1. Enfocament qualitatiu i quantitatiu
 2. Disseny de la recerca
 3. Univers, població, mostra i unitats
 4. Tipologia de mostres: probabilístics i no probabilístics
6. Fase 5. Tècniques d'investigació i anàlisi
 1. Tècniques qualitatives: observació participant, entrevistes en profunditat, històries de vida, grups de discussió i el Mètode Delphi
 2. Tècniques quantitatives: enquestes, experiments i anàlisi de continguts
 3. Anàlisi de la informació
7. Fase 6. Pla de treball, pressupostos i presentació
 1. Pla de treball
 2. Pressupostos
 3. Presentació de la proposta
8. Avaluació

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura es divideix en una part teòrica i una part pràctica.

La part teòrica (40%) s'avalua de forma individual i es basa en dos exàmens. Cadascun comptarà el 20% de la nota global de l'assignatura. En aquests exercicis s'avaluaran el coneixement dels continguts treballats a classe així com de les lectures obligatòries de l'assignatura.

El primer examen parcial només es podrà recuperar el mateix dia de la realització del segon examen parcial. El segon examen parcial no es podrà recuperar.

La part pràctica (50%) es basa en un treball en grups de 3-4 persones i es divideix en dues entregues:

- Entrega 1: (25%): Tema, pregunta, objectius, disseny del marc teòric i model d'anàlisi.
- Entrega 2: (25%): Disseny de la recerca, preparació tècniques, proves pilot i exploració

La nota del treball no es podrà recuperar perquè ja s'haurà treballat a les sessions de treball dirigit i perquè la primera entrega ja compta amb el seu procés propi de revisió dels possibles errors que s'hagin pogut cometre en la primera versió (vegeu guies GTD)

L'assistència a classe i la participació seran valorades amb un 10% de la nota final del curs.

Tant en els exàmens com en les entregues del treball es consideraran de manera negativa les faltes d'ortografia.

El plagi o la còpia de treball aliè són penalitzats a totes les universitats i, segons la normativa de drets i deures dels i les estudiants de la Universitat de Vic constitueixen faltes greus. És per això que en el transcurs d'aquesta assignatura, qualsevol indicatiu de plagi o apropiació indeguda de textos o idees d'altres persones (siguin autors/es, internet o companys/es de classe) es traduirà de manera automàtica en un suspens.

BIBLIOGRAFIA:

- Adorno, T. (2001) *Epistemología y Ciencias Sociales*. Madrid: Càtedra i Universitat de València.
- Ander-Egg, E. (1987) *Técnicas de investigación social*. Buenos Aires: Humanitas.
- Engel, R i Schutt, R. (2009) *The Practice of Research in Social Work*. Thousand Oaks, CA: Sage Publishers.
- García Ferrando, M.; Ibañez, J.; Alvira, F. (comps) (2001) *El análisis de la realidad social. Métodos y técnicas de investigación*. Madrid: Alianza Editorial.
- Quivy, R.; Campenhoudt, L.V. (1995) *Manual de recerca en ciències socials*. Barcelona: Herder.
- Rubin, Allen; Babbie, Earl (2009) *Research Methods for Social Work*. Brookes/Cole: Belmont California.

Treball Social en l'Àmbit de la Justícia

Obligatòria

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Lorena Garrido Jimenez
- Teresa Estelle Garcia

OBJECTIUS:

L'objectiu general de l'assignatura és dotar d'instruments jurídics als futurs treballadors/es socials que hagin de desenvolupar la seva activitat professional en l'àmbit de la justícia. Per a això necessitaran tenir uns coneixements bàsics sobre les funcions, estructura i normes d'organització de l'Administració de Justícia en l'ordenament jurídic espanyol. Igualment necessitaran saber quines són les jurisdiccions més importants per a un treballador social: jurisdicció civil, en especial família, jurisdicció penal, menors i violència de gènere. També serà fonamental conèixer l'estructura i organització de les institucions penitenciàries, en l'àmbit estatal i de Catalunya. Finalment aprendran les funcions, i les normes que s'apliquen als treballadors/es socials en els diferents supòsits civils i penals on la seva figura es fa imprescindible

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat per organitzar i planificar.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Capacitat per al treball en equip.
- Habilitats per treballar en un equip interdisciplinari.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.
- Capacitat per actuar d'acord amb un compromís ètic.
- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Respondre a les situacions de crisi valorant el seu grau d'urgència per planificar i desenvolupar accions, així com establir criteris de seguiment i avaluació.
- Defensar les persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats, i actuar en el seu nom si la situació ho requereix.
- Organitzar i gestionar reunions intraprofessionals o interdisciplinàries per a la coordinació, presa de decisions, el seguiment i l'avaluació.
- Gestionar, presentar i compartir històries i informes socials mantenint-los complets, fidels, accessibles i actualitzats com a garantia en la presa de decisions i valoracions professionals.
- Intervenir de manera eficaç dins de sistemes, xarxes i equips interdisciplinaris i multiorganitzacionals.

CONTINGUTS:

1. Dret penal, Criminologia i Política Social en relació al Treball Social
2. Organització de l'Administració de Justícia: jurisdicció civil (en especial família), jurisdicció penal, menors i violència de gènere
3. Treball Social i Institucions penitenciàries
4. Treball Social en processos civils (separacions i divorcis, menors i incapacitat)
5. Treball Social en processos penals (violència familiar, responsabilitat penal alterada, jutjats de menors)

AVALUACIÓ:

Avaluació continuada de 3 de les classes pràctiques (40%) i proves teoricopràctiques parcials de cada bloc temàtic (50%). Assistència a classes, participació activa en el debat i resolució dels casos pràctics i altres activitats (10%)

BIBLIOGRAFIA:

- Equipo Barañí (2001): *Mujeres gitanas y sistema penal*, Madrid: Meytel.
- Bergalli, Roberto (coord.) (2003): *Sistema penal y problemas sociales*, València: Tirant lo Blanch.
- Cruells, Marta e Igareda, Noelia (2005): *Mujeres, integración y prisión*, Barcelona: Aurea, 2005
- Foucault, Michael (1986): *Vigilar y castigar. Nacimiento de una prisión*, Madrid: Siglo XXI.
- Echeburúa Odriozola, Enrique (2002): *Manual de violencia familiar*, Madrid: Siglo XXI de España.
- Echeburúa Odriozola, Enrique (2010): *¿Por qué víctima es femenino y agresor masculino?: la violencia contra la pareja y las agresiones sexuales*, Publicació Madrid : Pirámide.
- Jiménez, Jesús y Palacios, Jesús (1998): *Niños y madres en prisión. Desarrollo psicosociobiológico de los niños residentes en centros penitenciarios*, Madrid: Dirección General de Instituciones Penitenciarias, Ministerio del Interior.
- Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans (2006): *La cárcel en el entorno familiar*, Ajuntament de Barcelona, Regidoria de Dona i Drets Civils, Barcelona.
- Ribas, Natalia; Almeda, Elisabet; Bodelón, Encarna (2005): *Rastreado lo invisible. Mujeres extranjeras en las cárceles*, Barcelona: Anthropos.

La bibliografia es complementarà durant el curs.

Treball Social en L'Àmbit Educatiu

Obligatòria

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Montserrat Vall Mayans
- Sílvia Madrid Alejos

OBJECTIUS:

Al llarg d'aquesta assignatura es farà un recorregut pels principals continguts teòrics, metodològics i tècnics del Treball Social aplicat a l'àmbit educatiu.

Son objectius fonamentals:

- Comprendre els principis de la Pedagogia i de l'Andragogia com a bases del sector de l'activitat educativa.
- Reconèixer l'aportació teòrica de les ciències de l'Educació en la pràctica professional del treballador/a social.
- Establir una relació i anàlisi crítica entre Treball Social, àmbits educatius i agents implicats.
- Donar eines al futur treballador social per diagnosticar i per resoldre problemes en l'àmbit educatiu.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat per organitzar i planificar.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Habilitats per treballar en un equip interdisciplinari.
- Motivació pel rigor, la qualitat i millora contínua.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Intervenir en la resolució de situacions de risc prèvia identificació i definició de la naturalesa del mateix.
- Dissenyar, implementar i avaluar projectes d'intervenció social.
- Aplicar els fonaments del coneixement pedagògic, sociològic, antropològic i psicològic per a l'exercici del treball social.

CONTINGUTS:

1. Fonaments teòrics de les ciències de l'educació com a base de l'activitat educativa.
 1. Conceptes d'educació (formal, no formal i informal), ensenyament, aprenentatge (al llarg de la vida), docent, discent, agents educatius, acte i estil didàctic.
 2. Teories, institucions contemporànies d'educació i sistema educatiu.
2. Aportacions de Pedagogia i d'Andragogia a la pràctica professional del treballador/a social.
 1. Factors determinants del comportament i necessitats educatives dels individus al llarg del seu cicle

- vital.
2. Diagnòstic educatiu o avaluació inicial. Problemàtiques detectades.
 3. Treball en equip intersectorial (àmbits educatiu i social) i interdisciplinari (ciències de l'educació, socials i altres). Planificació: preparació i execució.
 4. Avaluació del procés educatiu (contínua) i final (de resultats). Crítica i autocrítica.
3. Treball social, àmbits educatius i agents implicats.
 1. Evolució i funcions del Treball social en l'àmbit educatiu.
 2. Educació Formal: Equips d'Atenció Psicopedagògica (EAP), Centre de Desenvolupament i Atenció Precoç (CDIAP) i centres d'educació especial.
 3. Treball social i funció docent a l'educació d'adults.
 4. Educació No Formal: activitats formatives per a persones amb discapacitat, dones víctimes de violència de gènere, desocupats/des i amb problemes de drogodependències.
 4. Eines, instruments, estratègies i mètodes del treballador social per diagnosticar, resoldre i avaluar problemes en l'àmbit educatiu.
 1. Assetjament entre escolars i ciberassetjament. Convivència i mediació escolar.
 2. Absentisme escolar: Estratègies metodològiques per a l'abordatge.
 3. Educació inclusiva
 4. Detecció del maltractament infantil a nivell escolar. El treball en xarxa.
 5. Alumnat en risc d'exclusió social. Resposta socioeducativa. La intervenció amb menors en desavantatge social. Fracàs educatiu: PQPI (Programa de Qualificació Professional Inicial) i UEC (Unitat d'Escolarització Compartida).
 6. Atenció a la diversitat.

AVALUACIÓ:

- Participació a les activitats teòriques (PAT), no recuperable: exercicis, lectures, treballs, presentacions orals, assistència, participació a classe... (30% de la nota final de l'assignatura).
- Proves escrites parcials sobre els continguts, recuperables (70% de la nota final de l'assignatura).

Ambdues parts cal aprovar-les (puntuació igual o superior a la meitat corresponent) per tal d'obtenir la nota final de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

- Aleman, C.; García, M. (2005) *Servicios Sociales Sectoriales*. Madrid: Ed. Universitaria Ramón Areces.
- Colom, A.J. (1991) *Modelos de intervención Socioeducativa*. Madrid: Narcea.
- Fombuena, J. (coord.) (2012) *El trabajo social y sus instrumentos*. València: Nau Llibres.
- Fullat, O. (1997) *Teorías contemporáneas de l'educació*. Barcelona: UOC.
- Navarro, V. (2009) *Bienestar insuficiente, democracia incompleta. Sobre lo que no se habla en nuestro país*. 5ª edición. Barcelona: Anagrama.
- Pelegrí, X. (ed.) (2011) *Els serveis socials a Catalunya. Aportacions per al seu estudi*. Edicions de la Universitat de Lleida; Publicacions de la Universitat Rovira i Virgili.
- Pérez, G. (2004) *Pedagogía Social y Educación Social. Construcción científica e intervención práctica*. Madrid: Narcea.
- Pérez-Campero, M.P. (1991) *Cómo detectar las necesidades de intervención socioeducativas*. Madrid: Narcea.
- Riera, J. (1998) *Concepto, formación y profesionalización de: el educador social, el trabajador social, y el pedagogo social. Un enfoque interdisciplinar*. València: Nau Llibres.
- Schalock, R.L.; Verdugo, M.A. (2003) *Calidad de vida. Manual para profesionales de la educación, salud y servicios sociales*. Madrid: Alianza Ed.

Les professores afegiran bibliografia específica i altres fonts de documentació per a cada tema, si escau. S'informarà oportunament de les sortides previstes.

Treball Social i Exclusió Social

Obligatòria

Primer

Crèdits: 3.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Alberto Caballero Marcos
- Laura Macaya Andres
- Marta Fernandez Prat
- Sílvia Madrid Alejos

OBJECTIUS:

Malgrat els esforços realitzats, la desigualtat social, la pobresa i l'exclusió social continuen sent greus problemes socials. Especialment en l'actual context europeu i local la persistència i el creixement de l'exclusió social exigeix una revisió crítica que treballi des de la complexitat de totes les esferes que la componen. En aquesta assignatura es proposa una mirada a les principals perspectives i polítiques per reflexionar sobre els recursos i enfocaments més adequats a cada espai d'intervenció.

- Conèixer les principals perspectives que conceptualitzen la pobresa, la desigualtat i l'exclusió social.
- Analitzar el desplegament de les polítiques d'inclusió social en el marc europeu, regional i local.
- Reflexionar sobre el canvi de escenari en l'actual context de crisi i el canvi en les perspectives de intervenció que implicaria.
- Aprendre quins són els principals instruments i recursos per a la lluita contra l'exclusió social des del treball social.
- Vincular els coneixements teòrics a la pràctica del treball social.
- Estimular la reflexió crítica i analítica sobre les respostes a les problemàtiques socials.
- Aproximar-se a experiències i/o enfocaments innovadors en les polítiques de inclusió social.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per organitzar i planificar.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Capacitat d'argumentar i establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits de coneixement.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.
- Capacitat per actuar d'acord amb un compromís ètic.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Intervenir amb persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats segons les seves necessitats, circumstàncies, riscos, opcions preferents i recursos per ajudar-los en la presa de decisions, promovent la seva participació en el procés.
- Seleccionar els models, mètodes i tècniques de treball social per a la intervenció amb individus,

famílies, grups i comunitats, per tal de promoure la independència, el desenvolupament i les oportunitats vitals.

- Analitzar les necessitats i la provisió de serveis de les persones en situació de vulnerabilitat social, així com del seu entorn sociofamiliar, des d'una perspectiva interdisciplinària i intersectorial per tal d'assegurar una atenció integrada.

CONTINGUTS:

1. Conceptes i Polítiques d'inclusió

1. Introducció als principals conceptes i perspectives que treballen al voltant de la complexitat dels problemes socials actuals.
 1. De la pobresa a la exclusió social
 2. El binomi inclusió- exclusió
2. El desplegament de les polítiques d'inclusió social
 1. De la perspectiva europea a la aplicació local o viceversa?
 2. PNAIS, PLINCS i el intent dels enfocaments integrals
3. De la categoria al cas i del cas a la categoria
 1. Nous situacions de pobresa i exclusió?
 2. El repte de la intervenció
4. Vulnerabilitats ? Ciutats ? Territoris

2. Eines i recursos d'intervenció

1. Eines i recursos d'intervenció
2. Situació d'extrema pobresa i exclusió social. (Cas pràctic)
 1. Itinerari d'inclusió social. Recursos i serveis.
 2. Visita d'estudi (diverses possibilitats a confirmar: Banc dels aliments, Menjador Social de Càrites Arxiprestal o Alberg d'Urgències Socials al municipi de Vic).
3. Inclusió des de la perspectiva del gènere.
 1. Nivells d'intervenció i coneixement de recursos.
 2. Visita a un recurs especialitzat (s'està valorant).

Aquest programa fixa les pautes bàsiques de l'organització de l'assignatura. Es treballarà des de la flexibilitat i, per això, l'evolució del curs i de l'alumnat poden introduir modificacions en les pautes bàsiques. El plagi o la còpia de treball aliè són penalitzats a totes les universitats i, segons la normativa de drets i deures dels i les estudiants de la Universitat de Vic (inclosa en el campus virtual de l'assignatura) constitueixen faltes greus. És per això que en el transcurs d'aquesta assignatura, qualsevol indicatiu de plagi o apropiació indeguda de textos o idees d'altres persones (siguin autors/es, internet o companys/es de classe) es traduirà de manera automàtica en un suspens. Per facilitar la citació apropiada de textos i materials s'ha adjuntat també al campus virtual de l'assignatura un document amb orientacions i pautes de citació acadèmica

AVALUACIÓ:

- Assistència regular de un mínim de 75% i participació activa a classe (20%)
- Avaluació continuada consta de la presentació dels treballs que es proposin a l'aula individuals i treballs en grup (40%)
- Examen final integrador de continguts (40%)

BIBLIOGRAFIA:

De referència

- Bauman, Z. (2003) *Comunidad. En busca de seguridad en un mundo hostil*. Madrid: Siglo XXI
- Barbero, J.M.; Cortés, F. *Trabajo Comunitario, organización y desarrollo*. Madrid: Alianza Editorial, 2005.
- Beck, U. (1998) *La sociedad del riesgo*. Barcelona: Paidós,
- Brugué, Q.; Gomà, R.; Subirats, J. (2002) ?De la pobreza a la exclusión social. Nuevos retos para las políticas públicas?. *Revista internacional de Sociología*. 3a época, n. 33, set-dic 2002, pp.7-45
- Camprubí, A.; Quintana, I. (2012) *Plans locals d'inclusió i cohesió social: Guia metodològica revisada*; Barcelona: Diputació de Barcelona; Col·lecció Documents de Treball, Benestar social, nº 13
- Minujín, A. et alt. (1993) *Cuesta abajo: los nuevos pobres. Efectos de la crisis en la sociedad argentina*. Buenos Aires: Unicef/Losada
- Moreno, L. (ed) (2009) *Reformas de las políticas de bienestar en España*. Madrid: S. XXI.
- Rosanvallon, P. (1995) *La nueva cuestión social*. Buenos aires
- Subirats, J. [et al.]. *Análisis y gestión de políticas públicas*. Barcelona: Ariel, 2008.
- Subirats, J. (dir). *Perfils d'exclusió social urbana a Catalunya. Una aproximació qualitativa*. Bellaterra: UAB, 2005.
- Subirats, J (dir) (2006) *Fragilidades Vecinas. Narraciones biográficas de exclusión social urbana*. Barcelona: Icaria
- Svampa, M. (ed.) (2003) *Desde abajo. La transformación de las identidades sociales*. Buenos Aires: Biblos: Universidad de General Sarmiento.
- Wacquant, L. (2000) *Las cárceles de la miseria*. Buenos Aires: Manantial
- Wacquant, L. (2001) *Parias urbanos*. Buenos Aires: Manantial
- Ziccardi, A. (2009) *Ciudad y desigualdad social*. Barcelona: UOC

Lectures obligatòries

- Subirats, J. (dir). *Perfils d'exclusió social urbana a Catalunya. Una aproximació qualitativa*. Bellaterra: UAB, 2005. <http://igop.uab.es/index.php?module=gc&type=file&func=get&tid=16&fid=pdf&pid=2>
- Joan Subirats (dir) (2006) *Fragilidades Vecinas. Narraciones biográficas de exclusión social urbana*. Barcelona: Icaria.
- Camprubí, A.; Quintana, I. (2012) *Plans locals d'inclusió i cohesió social: Guia metodològica revisada*; Barcelona: Diputació de Barcelona; Col·lecció Documents de Treball, Benestar social, n. 13. <http://igop.uab.es/index.php?module=gc&type=file&func=get&tid=16&fid=pdf&pid=153>
- Kessler, G. (2003) ?Redefinición del mundo social en tiempos de cambio. Una tipología para la experiencia del empobrecimiento.? en Svampa, M. (ed.) (2003) *Desde abajo. La transformación de las identidades sociales*. Buenos Aires: Biblos: Universidad de General Sarmiento.

Recursos

- Departament de Benestar Social i Família: <http://www.gencat.cat/benestar/>
- Dixit Centre de documentació de serveis socials: <http://dixit.gencat.cat/portal/index.html>
- Àrea de Benestar Social de la Diputació de Barcelona: <http://www.diba.es/servsocials/default.asp>
- Entitats catalanes d'acció social: <http://www.acciosocial.org/ca/quisom.html>
- Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques: <http://www.ivalua.cat/>
- Web de l'estadística oficial de Catalunya: <http://www.idescat.cat/>
- Institut de Govern i Polítiques Públiques-UAB.
- Informes i estudis sobre polítiques públiques i socials: <http://igop.uab.es/index.php?module=gc&tid=16&pant=-1>

Disseny i Avaluació de Programes Socials

Obligatòria

Segon

Crèdits: 3.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Marta Cruells Lopez

OBJECTIUS:

L'assignatura pretén formar en matèria de disseny i avaluació de programes socials i amb nocions bàsiques de les polítiques públiques. Per a l'exercici professional del Treball Social és indispensable un coneixement sobre com es desenvolupa una política o un programa social en concret (des del seu disseny, implementació, com avaluació).

Per aconseguir aquest objectiu s'ofereix, tant una formació general i teòrica sobre tot el procés que engloba el desplegament d'un programa i/o política (el diagnòstic, el disseny, el procés d'execució, l'avaluació, i re-definició del programa), com una formació més aplicada per tal d'adquirir les habilitats de poder fer el disseny i la definició d'un model d'avaluació d'un programa social en particular.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per organitzar i planificar.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Capacitat d'argumentar i establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits de coneixement.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.
- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.
- Capacitat per generar noves idees.
- Habilitat per treballar amb autonomia.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Dissenyar, implementar i avaluar projectes d'intervenció social.
- Contribuir al disseny, implementació i gestió de recursos i serveis, supervisant la seva eficàcia i assegurant la seva qualitat.
- Contribuir a la millora i el desenvolupament del treball social mitjançant la investigació, l'anàlisi, l'evolució, revisió i actualització del coneixement i pràctica professional.
- Actuar d'acord amb els valors democràtics, de la cultura de la pau, igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal.

CONTINGUTS:

1. Disseny i avaluació de programes socials. PART DISSENY
 1. Introducció al procés de desplegament de les polítiques públiques i dels programes socials. Conceptes bàsics.
 2. Com es defineix un problema polític, l'entrada a l'agenda política i la concreció cap a un disseny per a la solució del problema.
 3. L'elaboració dels diagnòstics. Perquè, qui, com i quan. Detecció de necessitats. Mètodes de recollida d'informació. Punt de referència per a l'avaluació d'impacte.
 4. Disseny de programes i polítiques: Objectius, accions, actors, i el debat del pluralisme.
 5. L'execució dels programes i de la política: el seguiment i desplegament pràctic.
 6. Elaboració del disseny d'un programa social.
2. Disseny i avaluació de programes socials. PART AVALUACIÓ
 1. Evolució de la cultura de l'avaluació a l'estat espanyol i la seva transposició a la política pública i l'elaboració de programes socials. Introducció al tipus d'avaluació.
 2. Avaluació de disseny: Raó de ser la política o programa. La relació amb la definició del problema. La teoria del canvi. Els moments de l'avaluació de disseny.
 3. Avaluació de procés: sistemes de recollida d'informació, funcionament del programa, desviacions o diferències entre el previst i el real.
 4. Avaluació de resultats/impactes: la valoració dels resultats aconseguits, de l'eficàcia dels programes i les polítiques. L'avaluació ex-post i el problema de la concreció de la causalitat.
 5. Elaboració d'indicadors d'avaluació: elaboració, definició i parametrització.
 6. Elaboració d'un disseny de model d'avaluació d'un programa social.

AVALUACIÓ:

- Avaluació del treball final (50%)
- Assistència a classes, participació activa en el debat i resolució dels casos pràctics i altres activitats (20%)
- Activitats pràctiques (30%)
- Només es podrà optar a recuperar el treball final en el període d'avaluació complementari i en el cas que es compti amb l'altre 50% avaluat aprovat.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica:

- M. Gómez i Serra, 2000. *Els serveis socials i la seva avaluació*. Barcelona: Edicions UB.
- Alvira Martín, Francisco, 1999. *Metodología de la evaluación de programas*, Cuadernos Metodológicos 2, CIS: Madrid.
- Ballart, Xavi, 1992. *¿Cómo evaluar programas y Servicios públicos? Aproximación sistemática y estudio de casos*. Madrid: Ministerio de Administraciones Públicas.
- Subirats, J. 2005 *Catorce puntos esenciales sobre evaluación?n de poli?ticas pu?blicas con especial referencia al caso de las poli?ticas sociales*. *Ekonomiaz* N. 60, Vol. I 3er Cuatrimestre.

Recursos virtuals d'interès:

- Recursos per a l'avaluació de l'avaluació: <http://www.avaluacio.cat/>
- Recursos pràctics de treball: Equipo Observatorio del Tercer sector, 2010. *Guía para la gestión de proyectos sociales*. Bizkaia: Observatorio del Tercer sector.
- Fundació Surt, 2007. *Informe de recerca sobre Treballadores Sexuals*. Barcelona: Surt Programa d'acció contra la pobresa de l'Ajuntament de Barcelona

Pràcticum I

Pràctiques Externes

Segon

Crèdits: 12.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Olga Isern Farres
- Sílvia Madrid Alejos

OBJECTIUS:

Les pràctiques pre-professionals es fan de manera rotatòria i independent en diferents àmbits d'intervenció social durant els tres períodes de pràctiques en els que es subdivideix la matèria. Sempre es fan sota la tutela d'un treballador o treballadora social experimentada en el seu àmbit organitzatiu.

L'objectiu general del PRACTICUM I és que l'estudiant pugui tenir l'oportunitat de descobrir, analitzar i comprendre els contextos i els processos d'intervenció, així com desenvolupar les competències pròpies de la seva professió aplicant sempre els principis ètics .

L'estudiant ha de complir, en 8 setmanes consecutives, amb un total de 240 hores en un servei sota la supervisió d'un treballador/a social i assistir, amb caràcter obligatori, a les tutories (individuals i grupals) i als tres seminaris que es programaran dins d'aquest període.

Són objectius de l'assignatura:

- Integrar el concepte de subjecte social i la seva importància a la pràctica professional.
- Assumir el rol propi i el de col·laboració amb els altres professionals.
- Integrar el model de Treball Social, basat en intervenció-acció-transformació.
- Analitzar les intervencions tenint en compte la legislació vigent, el codi ètic professional i el context social.
- Integrar els principis de la comunicació com a base de la relació professional.
- Identificar la necessitat de formació continuada al llarg de la vida professional.
- Prendre consciència de la responsabilitat davant del subjecte de l'exercici professional.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat per organitzar i planificar.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Capacitat per a l'ús de destreses interpersonals.
- Habilitats per treballar en un equip interdisciplinari.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.
- Capacitat per actuar d'acord amb un compromís ètic.
- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.
- Capacitat per generar noves idees.
- Habilitat per treballar amb autonomia.
- Motivació pel rigor, la qualitat i millora contínua.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Establir relacions professionals per tal d'identificar i seleccionar la forma més adequada d'intervenció.
- Seleccionar els models, mètodes i tècniques de treball social per a la intervenció amb individus, famílies, grups i comunitats, per tal de promoure la independència, el desenvolupament i les oportunitats vitals.
- Analitzar i sistematitzar la informació que proporciona el treball quotidià com a base per revisar i millorar les estratègies professionals.
- Analitzar les necessitats i la provisió de serveis de les persones en situació de vulnerabilitat social, així com del seu entorn sociofamiliar, des d'una perspectiva interdisciplinària i intersectorial per tal d'assegurar una atenció integrada.
- Organitzar i gestionar amb responsabilitat la pràctica assignant prioritats, complint amb les obligacions professionals i avaluant l'eficàcia del propi programa de treball.
- Actuar d'acord amb els valors democràtics, de la cultura de la pau, igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal.

CONTINGUTS:

1. Activitat: Seguiment dels i les estudiants al centre de pràctiques.
 1. Supervisió de l'estudiant: De forma periòdica amb el/la alumne/a revisant les activitats, el procés d'aprenentatge, l'adaptació al centre de pràctiques.
 2. Grupal: A través de seminaris teòrics / pràctics. S'utilitzaran les tècniques del petit grup de discussió, role playing, exposició de casos pràctics per part dels/les alumne/es, coneixement i maneig dels recursos socials aplicables als diferents camps de la intervenció social.
2. Activitat: Treball autònom de l'estudiant.
 1. Treball personal (treball individual o en equip, estudi, recollida i sistematització de documentació per l'elaboració del porta foli, preparació de les presentacions, etc).

AVALUACIÓ:

El sistema d'avaluació del Pràcticum I es realitzarà mitjançant:

- L'activitat presencial realitzada en el centre de pràctiques, la qual serà avaluada pel professional tutor del servei en col·laboració amb el professor tutor de la universitat, mitjançant una graella d'avaluació estandarditzada i les entrevistes realitzades entre ambdós tutors.
- El treball dirigit, que consisteix en l'elaboració d'un dossier de pràctiques .
- La participació en els seminaris de supervisió obligatoris i el seguiment de les tutories individuals i/o grupals amb el professor tutor de la Universitat.

L'avaluació de l'activitat presencial realitzada en el centre de pràctiques tindrà una ponderació del 50% de la qualificació final. L'avaluació del dossier de pràctiques correspondrà a un 40 %. Finalment, la participació en els seminaris obligatoris i les tutories tindrà una ponderació del 10% de la qualificació final.

En el cas de suspendre el treball escrit, aquest s'ha de repetir amb les correccions indicades pel tutor i presentar-les en un termini màxim de 48h.

En cas de suspendre la part pràctica del centre, queda suspesa l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

- Pelegrí, X. (ed.) (2011) *Els serveis socials a Catalunya. Aportacions per al seu estudi*. Edicions de la Universitat de Lleida; Publicacions de la Universitat Rovira i Virgili.

Les professores afegiran bibliografia específica i altres fonts de documentació per a l'assignatura, si s'escau.

Sociologia del Treball

Obligatòria

Segon

Crèdits: 3.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Marta Fernandez Prat

OBJECTIUS:

L'assignatura introdueix els alumnes a la sociologia del treball tot mostrant la complexitat del tema. Particularment s'abordarà la significació del treball a la nostra societat, així com algunes de les implicacions a la vida dels individus i de certs col·lectius socials; el canvi en les formes i ètica del treball i el món del treball com a font de desigualtat i pobresa. També es dona una visió panoràmica de les principals polítiques d'ocupació catalanes en el marc europeu i estatal. Finalment, es proporcionen els recursos necessaris (conceptuals i estadístics fonamentalment) per a l'anàlisi del treball a Catalunya.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per organitzar i planificar.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Capacitat d'argumentar i establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits de coneixement.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.
- Capacitat per actuar d'acord amb un compromís ètic.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Respondre a les situacions de crisi valorant el seu grau d'urgència per planificar i desenvolupar accions, així com establir criteris de seguiment i avaluació.
- Seleccionar els models, mètodes i tècniques de treball social per a la intervenció amb individus, famílies, grups i comunitats, per tal de promoure la independència, el desenvolupament i les oportunitats vitals.
- Intervenir en la resolució de situacions de risc prèvia identificació i definició de la naturalesa del mateix.
- Gestionar conflictes, dilemes i problemes ètics complexos identificant els mateixos, dissenyant estratègies de superació i reflexionant sobre els resultats.
- Contribuir a la promoció i al desenvolupament del treball social mitjançant la participació activa en els àmbits pertinents i en la proposta de polítiques socials.

CONTINGUTS:

1. Sociologia del treball i concepte de treball
 1. Concepte de treball
 2. El treball i la identitat
 3. El treball a la societat industrial
 4. El treball a la societat post-industrial
2. Polítiques
 1. El marc europeu. Estratègia EU 2020
 2. Polítiques de promoció de l'ocupació a Catalunya
 3. Programes específics d'inserció i reinserció sociolaboral
 4. La intervenció del treball social en les polítiques d'ocupació.
3. Fonts d'informació
 1. Estadístiques europees, estatals i de Catalunya
 2. Legislació
 3. Recursos bibliogràfics
 4. Portals de les administracions públiques

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura es divideix en tres parts:

- Avaluació continuada: consta de la presentació dels treballs que es proposin a l'aula (50%)
- Examen final integrador de continguts (40%)
- L'assistència, l'actitud respectuosa i la participació activa a la classe es valoraran amb un 10% de la nota final del curs.

Tant en els exàmens com en els lliuraments del treball es consideraran de manera negativa les faltes d'ortografia.

El plagi o la còpia de treball aliè són penalitzats a totes les universitats i, segons la normativa de drets i deures dels i les estudiants de la Universitat de Vic, constitueixen faltes greus. És per això que en el transcurs d'aquesta assignatura, qualsevol indicatiu de plagi o apropiació indeguda de textos o idees d'altres persones (siguin autors/es, internet o companys/es de classe) es traduirà de manera automàtica en un suspens.

BIBLIOGRAFIA:

- Alonso, L.E. (2000). *Trabajo y postmodernidad: el empleo débil*. Madrid: Fundamentos.
- Agulló, Esteban (2001). *Entre la precariedad laboral y la exclusión social: los otros trabajos, los otros trabajadores*. [Dins: Agulló, E. (coord.): *Trabajo, individuo y sociedad*. Madrid: Pirámide
- Bauman, Z. (2000). *Trabajo, consumismo y nuevos pobres*. Barcelona: Gedisa.
- Beck, U. (2000). *Un nuevo mundo feliz*. Barcelona: Paidós.
- Boltanski, L.; Chiapello, E. (2002). *El nuevo espíritu del capitalismo*. Madrid: Akal.
- Borderías, C; Carrasco, C.; Alemany, C. (comp. 1994). *Las mujeres y el trabajo. Rupturas conceptuales*. Madrid-Barcelona: Icaria-FUHEM.
- Castillo Mendoza, C.A. (coord. 1999). *Economía, organización y trabajo. Un enfoque sociológico*. Madrid: Pirámide.
- Carnoy, M (2000). *El trabajo flexible*. Madrid: Alianza Editorial.
- Coriat, B. (1981) *El taller y el cronómetro*. Madrid: Siglo XXI.
- Dickinson, J. & Emler, N. (1987). *Los nuevos conceptos de trabajo*. [Dins: Hartley, J. F. (coord.): *Relaciones Laborales. La psicología de la influencia y del control en el trabajo*. Madrid: MTSS]
- Gorz, A. (1995). *La metamorfosis del trabajo*. Madrid: Sistema.
- Handy, C. (1986). *El futuro del trabajo*. Barcelona: Ariel.

- Hyman, R. (2000). *Understanding Unions*. London: Sage.
- Kern, M.; Schumann, M. (1988). *El fin de la división del trabajo*. Madrid: Ariel.
- Köhler-H.D.; Martín Artiles, A. (2005). *Manual de la sociología del trabajo y de las relaciones laborales*. Madrid: Delta Ediciones.
- Maruani, M.; Rogerat, Ch.; Torns, T. (dirs.) (2000). *Las nuevas fronteras de la desigualdad. Hombres y mujeres en el mercado de trabajo*. Barcelona: Icaria.
- Media, D. (1998). *El trabajo. Un valor en peligro de extinción*. Barcelona: Gedisa.
- Muñoz Bustillo, R. (ed. 2000). *El estado de bienestar en el cambio de siglo*. Madrid: Alianza Editorial.
- O'Brien, Gordon E. (1987). *La evolución del sentido del trabajo*. [Dins: Hartley, J.F. (coord.): op. Cit.]
- Offe, C. (1982). *La sociedad del trabajo*. Madrid: Alianza Editorial.
- Rifkin, J. (1997). *El fin del trabajo*. Barcelona: Paidós.
- Ritzer, G. (1995). *La McDonalització de la societat*. Barcelona: Ariel.
- Recio, A. (1997). *Trabajo, personas y mercados*. Barcelona-Madrid: FUHEM-ICARIA.
- Rodríguez, J. (2001). *Capitalismo flexible y Estado del Bienestar*. Granada: Comares.
- Sennett, R. (2000). *La corrosión del carácter*. Barcelona: Anagrama.
- Serrano, A. et. Al. (2001). *La experiencia subjetiva del trabajo en una sociedad en transformación*. [Dins: Agulló, E. (coord.): *Trabajo, individuo y sociedad*. Madrid: Pirámide].

Lectures obligatòries

Recursos

- Acció Competitivitat per l'empresa <http://www.acc10.cat/ACC10/cat/>
- Àrea de Desenvolupament Econòmic i Ocupació de la Diputació de Barcelona <http://www.diba.es/web/directori/inici/-/contacte/1184>
- Departament d'Empresa i Ocupació <http://www20.gencat.cat/portal/site/empresaiocupacio>
- Encuesta de Calidad de Vida en el Trabajo <http://www.ine.es/jaxi/menu.do?type=pcaxis&path=/t22/p029&file=inebase&L=0>
- Encuesta de Condiciones de Vida <http://www.ine.es/jaxi/menu.do?type=pcaxis&path=/t25/p453&file=inebase&L=0>
- Enquesta de Condicions de Vida i Hàbits de la Població <http://www.enquestadecondicionsdevida.cat/>
- European Employment Observatory <http://www.eu-employment-observatory.net/>
- Encuesta de Población Activa http://www.ine.es/jaxi/menu.do?type=pcaxis&path=/t22/e308_mnu&file=inebase&L=0
- European Union Labour Force Survey (EU LFS) <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/microdata/lfs>
- Eurostat <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>
- Institut d'Estadística de Catalunya <http://www.idescat.cat/>
- Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona. Informes i estudis sobre economia, treball i societat <http://www.iernb.uab.es/>
- Institut de Govern i Polítiques Públiques-UAB. Informes i estudis sobre polítiques públiques i socials <http://igop.uab.es/index.php?module=gc&tid=16&pant=-1>
- Instituto Nacional de Estadística <http://www.ine.es/>
- Ministerio de Empleo y Seguridad Social <http://www.empleo.gob.es/ca/>
- Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) http://www.oficinadetreball.cat/socweb/opencms/socweb_ca/home.html

Treball Social en l'Àmbit de la Salut

Obligatòria

Segon

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Carme Guinovart Garriga
- Lluís Sarreta Cortina

OBJECTIUS:

El programa de l'assignatura es proposa oferir als alumnes, els elements de coneixement, reflexió i treball que els permetin assolir els objectius següents:

- Coneixement i comprensió de la interrelació entre salut i la situació social d' individus, grups i comunitats.
- Detectar, avaluar i intervenir en les necessitats socials que tenen relació amb els processos de salut.
- Conèixer les característiques psicosocials del procés salut/malaltia i aplicar-ho al pla de treball.
- Aplicar els models d'intervenció, mètodes i tècniques del Treball Social a les particularitats de l'exercici professional en l'àmbit dels serveis de salut.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Destresa en l'ús de la informació.
- Capacitat d'argumentar i establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits de coneixement.
- Habilitats per treballar en un equip interdisciplinari.
- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Valorar les necessitats, elaborar, implementar i avaluar plans d'intervenció adaptats a les necessitats i canvis que es produeixin durant el procés, en col·laboració amb la persona, família, grup o comunitat, gestionant la provisió de serveis i revisant la seva eficàcia.
- Organitzar i gestionar reunions intraprofessionals o interdisciplinàries per a la coordinació, presa de decisions, el seguiment i l'avaluació.
- Gestionar conflictes, dilemes i problemes ètics complexos identificant els mateixos, dissenyant estratègies de superació i reflexionant sobre els resultats.
- Aplicar els fonaments del coneixement pedagògic, sociològic, antropològic i psicològic per a l'exercici del treball social.

CONTINGUTS:

1. Salut i malaltia
 1. La naturalesa social del binomi salut-malaltia.
 2. Desigualtat social i salut
 3. Formes d'emmalaltir en les societats contemporànies.
 4. El procés d'emmalaltir i els seus efectes psicosocials. Crisis, pèrdues , processos adaptatius. Persona, família, comunitat.
2. El context legal i institucional
 1. Marc legislatiu estatal i autonòmic
 2. Organització del sistema públic de salut estatal i autonòmic. El sistema sanitari a Catalunya. Acreditació i models de qualitat.
 3. Nivells assistencials i Treball Social: Atenció primària, especialitzada, urgències, emergències.
 4. Marc legislatiu on se'n emmarca l'exercici del Treball Social en l'àmbit de la salut.
3. Treball Social Sanitari
 1. Evolució històrica, objectius, funcions i competències del Treball Social sanitari.
 2. Models d'intervenció teòrics aplicats al Treball social sanitari.
 3. El Treball Social clínic.
 4. El treball social sanitari als diversos nivells assistencials.
 5. El treball social sanitari en programes específics.
 6. Perspectives contemporànies de l'exercici del treball social en les organitzacions sanitàries. Treball per processos i cartera de serveis. Avaluació de qualitat.
4. Metodologia de treball
 1. Treball social sanitari de casos
 2. Treball social sanitari familiar
 3. Treball social sanitari de grup
 4. Treball social sanitari comunitari. El diagnòstic de salut de la comunitat.
 5. El treball en equip interdisciplinari de salut. Processos, procediments, protocols. Instruments de treball: llenguatge, escales de mesura, registres propis i comuns.
 6. Continu assistencial sanitari-social. El treball en xarxa: coordinació i derivació.
 7. Treball social en l'àmbit de la salut i recerca.
5. Autonomia i dependència
 1. Autonomia, dependència, discapacitat.
 2. L'atenció i la cura de les persones dependents. Relació entre cura informal i formal.
 3. Polítiques de Benestar i atencions de llarga durada a les societats contemporànies.
 4. La Llei de promoció de l'autonomia i atenció a la dependència. Catàleg prestacions i serveis, desplegament i aplicació.
 5. El paper del TSS en el processos de malaltia de llarga durada i dependència.
6. Bioètica.
 1. Principis. Autonomia del pacient. Dret a l' informació i documentació. Confidencialitat. Document voluntats anticipades
 2. Aportacions del Treball social en salut en els processos de presa de decisions

AVALUACIÓ:

El sistema d'avaluació d'aquesta assignatura consistirà en l'avaluació continuada de les activitats presencials, dirigides i autònomes i d'una prova final.

Els percentatges de les activitats d'avaluació seran els següents:

- Examen escrit que és farà dins el període establert d'avaluació (juny 2013) 50%. Prova recuperable en la convocatòria complementària d'avaluació. Caldrà aprovar l'examen per fer nota mitjana amb la resta de criteris avaluació.
- Treball de seguiment d'un cas, que incorpori informació/reflexió sobre totes les àrees del temari de

l'assignatura, amb tècnica de diari de camp i treball final 25%

La presentació del diari es puntuarà un 5%, el treball final 20%. Aquest haurà de contenir una part descriptiva on es contrasti la realitat del cas estudiat amb els elements teòrics donats en els sis blocs temàtics que componen l'assignatura, amb una extensió màxima de 10 folis. A presentar al final del període de classes (11/04/ 2013). Prova recuperable en període complementari d'avaluació.

- Lectura i comentari escrit d'un article científic en llengua anglesa 15%. A presentar 2/04/2013. Es pot fer en català o castellà o bé en Anglès. Si es fa en llengua anglesa suposarà una millora de la nota global de l'estudiant. Prova recuperable en el període complementari d'avaluació.
- La participació/reflexió en les sessions classe a comptarà un 10% de la nota global i s'avaluarà amb la resposta a 10 preguntes/ comentaris sobre temes tractats que es demanaran al llarg de les classes el mateix dia que s'exposen i sense data prefixada per demanar-los. Caldrà haver-ne contestat 8/10 per optar a ser avaluat. L' absència de més de dos dies per motius justificats caldrà acreditar-la.

Per les seves característiques aquest apartat no és recuperable.

Així el sistema d'avaluació constarà de :

- Examen escrit -50%
- Treball de cas -25%
- Comentari d'article científic -15%
- 10 preguntes/comentaris respostos en horari lectiu -10%

Seguint els criteris generals d'avaluació a la UVIC, no es podrà anar a convocatòria complementària de Setembre si no es té el 50% de l'assignatura aprovada

Tant en els examen com en les entregues de treballs es consideraran de forma negativa les faltes d'ortografia.

El plagi o la còpia de treball aliè són penalitzats a totes les universitats i, segons la normativa de drets i deures dels i les estudiants de la Universitat de Vic constitueixen faltes greus. És per això que en el transcurs d'aquesta assignatura, qualsevol indicatiu de plagi o apropiació indeguda de textos o idees d'altres persones (siguin autors/es, internet o companys/es de classe) es traduirà de manera automàtica en un suspens.

BIBLIOGRAFIA:

- Benach, J.; Muntaner, C. (2005). *Aprender a mirar la salud. Cómo la desigualdad social daña nuestra salud*. España: Ediciones de Intervención cultural/El Viejo Topo.
- Berkman B.; D'Ambruso, S., (Eds) (2006). *Hanbook of social work in health and aging*. NewYok: Oxford University Press.
- Casals, A.; De Vicente, I.; Garriga, R.; Tabueña, M. (2005) *Intervenció social en l'atenció socio sanitària i residencial*. Bellaterra: Universitat Autònoma Barcelona.
- Colom Masfret, D. (2011). *El trabajo social sanitario. Los procedimientos, los protocolos y los procesos*. Barcelona: Editorial UOC.
- De Robertis, C. (1992). *Metodología de la intervención en trabajo social*. 2ª Edición. Barcelona: Editorial El Ateneo.
- *Els fins de la medicina* (2004). Quaderns de la Fundació Victor Grífols i Lucas. n. 11. Barcelona: Fundació Victor Grífols i Lucas Disponible a: [http://www.ehu.es/SEMDE/archivos_pdf/Los%20Fines%20de%20la%20Medicina%20\(Informe%20Hastings\).pdf](http://www.ehu.es/SEMDE/archivos_pdf/Los%20Fines%20de%20la%20Medicina%20(Informe%20Hastings).pdf)
- Escartin Caparrós, M.J. (1992). *Manual de Trabajo Social (Modelos de práctica profesional)*. Alicante: Aguaclara.
- Fontanals de Nadal, M., Bonet Lluas, R. (2003) *Una nueva visión del trabajo psicosocial en el ámbito asistencial*. Barcelona: Herder.
- Ituarte Tellaeché, A. (2011) *Trabajo Social Clínico en el contexto sanitario. Teoría y práctica*. Revista Trabajo Social y Salud. Saragossa: Asociación Española de Trabajo Social y Salud.
- *La intervenció social en l'entorn sanitari* (2004). Monogràfic. *Revista de Treball Social* n. 176. Barcelona:

Col·legi Oficial de Diplomats en Treball Social i Assistents Socials de Catalunya.

- Porcel Omar, P. (2008). *El treball social en l'àmbit de la salut: un valor afegit*. Monografies mèdiques nova col·lecció. Barcelona: Acadèmia de Ciències mèdiques i de la salut de Catalunya. Disponible a: www.acmb.es/html/843/mo_me13.pdf
- Richmond, M.E. (1917). *Social Diagnosis*. New York: Russell Sage Foundation.
- *Trabajo Social y salud* (1) (2003). Monográfico. *Revista Servicios Sociales y Política Social*. Madrid: Consejo General de Colegios Oficiales de Diplomados en Trabajo Social

Al principi de cada bloc temàtic es facilitarà bibliografia més específica del temari.

Treball Social i Atenció Integrada

Obligatòria

Segon

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Concepcion Montilla Dominguez
- Marta Benet Blasco
- Merce Rosa Gabarda
- Núria Gorchs Font
- Salvador Simo Algado

OBJECTIUS:

Amb la realització de l'assignatura es pretén que l'estudiant adquireixi coneixements sobre les necessitats i els recursos disponibles per a l'abordatge de l'atenció integrada en situacions de cronicitat i vulnerabilitat, habilitats de treball en equip i resolució de problemes, i actituds que afavoreixin el procés d'atenció integrada, la continuïtat assistencial (sanitària i social) i la cooperació entre diferents professionals i diferents nivells assistencials per a propostes d'atenció integrada.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Capacitat per a la presa de decisions.
- Habilitats per treballar en un equip interdisciplinari.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.
- Capacitat per actuar d'acord amb un compromís ètic.
- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Establir relacions professionals per tal d'identificar i seleccionar la forma més adequada d'intervenció.
- Intervenir amb persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats segons les seves necessitats, circumstàncies, riscos, opcions preferents i recursos per ajudar-los en la presa de decisions, promovent la seva participació en el procés.
- Respondre a les situacions de crisi valorant el seu grau d'urgència per planificar i desenvolupar accions, així com establir criteris de seguiment i avaluació.
- Valorar les necessitats, elaborar, implementar i avaluar plans d'intervenció adaptats a les necessitats i canvis que es produeixin durant el procés, en col·laboració amb la persona, família, grup o comunitat, gestionant la provisió de serveis i revisant la seva eficàcia.
- Intervenir en la resolució de situacions de risc prèvia identificació i definició de la naturalesa del mateix.
- Analitzar i sistematitzar la informació que proporciona el treball quotidià com a base per revisar i millorar les estratègies professionals.
- Defensar les persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats, i actuar en el seu nom si la situació ho requereix.

- Organitzar i gestionar reunions intraprofessionals o interdisciplinàries per a la coordinació, presa de decisions, el seguiment i l'avaluació.
- Analitzar les necessitats i la provisió de serveis de les persones en situació de vulnerabilitat social, així com del seu entorn sociofamiliar, des d'una perspectiva interdisciplinària i intersectorial per tal d'assegurar una atenció integrada.
- Ser capaç d'exercitar la pràctica mitjançant l'ús d'estratègies que facilitin la prevenció del malestar generat per aquesta.

CONTINGUTS:

1. Introducció, conceptes generals i models
 1. Actual sistema d'atenció a les necessitats de les persones.
 2. Dimensions de la fragmentació.
 3. Noves estratègies d'atenció: atenció integrada i integralitat.
 1. Definicions d'atenció integrada i integralitat
 2. Característiques comunes i elements diferencials.
 3. Qualitat
 4. Transversalitat versus intervenció integrada.
2. Atenció integrada
 1. Anàlisi de l'entorn:
 1. Models d'anàlisi.
 2. Les potencialitats de les persones i les comunitats.
 3. La importància de l'entorn com a recurs.
 2. Anàlisi de les pràctiques en salut:
 1. Construcció de les pràctiques en salut
 2. Relació usuari ? professionals sanitaris
 3. Anàlisi dels models organitzatius de prestació de serveis:
 1. Basats en les interaccions entre proveïdors de serveis relacionats amb la salut:: SIPA
 2. Basats en l'estratificació de la població: Kaiser Permanente
 4. Anàlisi del finançament:
 1. Finançament capítatiu
3. L'atenció integrada en la pràctica del Treball Social
 1. Qualitat de vida. Cicle vital. Rols. Famílies
 2. Infància en risc. Detecció. Diagnòstic. Intervenció amb menors.
 3. Violència familiar. Detecció. Diagnòstic. Intervenció social.
 4. Persones vulnerables. Detecció de situacions de risc. Diagnòstic i intervenció.
 5. Processos excloents.
4. Eines i estratègies d'intervenció
 1. Foment de l'autocura i de l'autonomia personal i participació de la persona en els seus processos (salut - malaltia; inclusió - exclusió).
 2. Grups d'usuaris.
 3. Gestió de casos.
 4. Nivells de responsabilitat dels professionals
 5. Qualitat integrada
5. Competències per a la integració i el treball interdisciplinari
 1. Treball en equip: definició i conceptes.
 2. Identificació i definició dels rols.
 3. Planificació i organització
 4. Creativitat. Relacions externes - Establiment d'aliances (partnership)
 5. Equips efectius. Lideratge i motivació.

AVALUACIÓ:

Avaluació continuada de les activitats realitzades per l'estudiant a través de:

- Prova escrita sobre els continguts teòrics (40 % de la nota final) es realitzarà mitjançant una prova al final del semestre. Recuperable
- Exercici grupal (30 % de la nota final) sobre l'anàlisi d'un cas. Recuperable
- Exercicis a l'aula (30 % de la nota final). Recuperable.

La nota final serà el resultat de la ponderació de les notes obtingudes en cadascuna de les parts, sempre i quan aquestes estiguin aprovades.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Bengoa, R.; Nuño, R. (2008). *Curar y cuidar: innovación en la gestión de enfermedades crónicas: una guía práctica para avanzar*. Barcelona: Elsevier Masson.
- Fernández, T., Ares A. (coord.) (2002). *Servicios sociales: dirección, gestión y planificación*. Madrid: Alianza.
- Hirigoyen, M. (2001). *El acoso moral. El maltrato psicológico en la vida cotidiana*. Barcelona: Paidós.
- Ibern, P. (2006). *Integración asistencial. Fundamentos, experiencias y vías de avance*. Barcelona: Elsevier Masson.
- Maluquer, E; Fustier, N.; Recio, M. (2010). *Pla Estratègic de Serveis Socials de Catalunya 2010 - 2013*. Generalitat de Catalunya.
- Plenchette-Brissonnet, C. (1987). *Mètode de treball en equip*. Barcelona: Pòrtic.
- Ubieto, J.R. (2012). *La construcción del caso en el trabajo en red: teoría y práctica*. Barcelona: UOC.

Complementària

- Barranco Expósito, C. (2004). *La intervención en Trabajo Social desde la calidad integrada*. Revista Alternativas. Cuadernos de Trabajo Social, 13.
- Barranco Expósito, C. (2009). *Trabajo Social, calidad de vida y estrategias resilientes*. Portularia, Vol IX, número 2, 133-145.
- Béland, F.; Bergman, H.; Lebel, P.; Dallaire, L.; Fletcher, J.; Contandriopoulos, A.-P.; Tousignant, P. (2006). *Integrated services for frail elders (SIPA): a trial of a model for Canada*. Canadian Journal on Aging = La revue canadienne du vieillissement, 25(1), 5?42.
- Berga, A. (2003) *La violència: problema o símptoma? Una mirada sociològica*. Revista digital d'Educació Social, núm. 23, gener/abril.
- Bourdieu, P. (1998). *La dominació masculina*. Barcelona: Edicions 62.
- Bruckner, P (1997). *La tentación de la inocencia*. Barcelona: Anagrama.
- Butler, J. (1999). *El género en disputa. El feminismo y la subversión de la identidad*. Barcelona: Paidós.
- Fernández, T., Ares A. (coord.) (2002). *Servicios sociales: dirección, gestión y planificación*. Madrid: Alianza.
- García Dávila, N; Crespo Cuadrado, M. (2008). *Caminando hacia la calidad de vida*. Siglo Cero. Revista Española sobre Discapacidad Intelectual. Vol. 39 (3), núm. 227, 35-54.
- Goleman D. (2000). *El espíritu creativo*. Buenos Aires: Vergara.
- Jacobson, N.; Gottman, J. (2001). *Hombres que agreden a sus mujeres*. Barcelona: Paidós
- Jolien, A. (2009). *Elogi de la feblesa*. Barcelona: La Magrana.
- uárez J. R y Sala E. (2011). *Entrevistando a niños preescolares víctimas de abuso sexual y/o maltrato familiar*. Centro de Estudios Jurídicos. Generalitat de Catalunya. www20.gencat.cat/docs/Justicia/Documents/.../SC-3-143-07-cas.pdf
- Kérouac, S. et al.(1996). *El pensamiento enfermero*. Barcelona: Masson.
- Kodner, D. L. (2006). *Whole-system approaches to health and social care partnerships for the frail elderly: an exploration of North American models and lessons*. Health & social care in the community,

14(5), 384?390.

- López Luís, S. (2003). *¿Se puede hablar de calidad de vida en el contexto del Trabajo Social?* Cuadernos de Trabajo Social, 16, 109-119.
- Marriner, A., Raile M. (2007). *Modelos y teorías en enfermería*. Madrid: Elsevier Mosby.
- O.M.S. (2000). *Subsanar las desigualdades en una generación*. Obtingut a http://whqlibdoc.who.int/publications/2009/9789243563701_spa.pdf
- Orjuela, L.; Perdices, A.; Plaza, M.; Tobar, M. (2008). *Algunos aspectos relevantes del desarrollo evolutivo de los niños y niñas*. Dins: *Manual de atención a niños y niñas víctimas de violencia de género en el ámbito familiar. Save the children*. <http://www.savethechildren.es>.
- Pinheiro, R., Ferla, A., & Silva Júnior, A. G. da. (2007). *Integrality in the population's health care programs*. *Ciência & Saúde Coletiva*, 12(2), 343?349.
- Rosen R., Ham C (2008). *Atención integrada: enseñanzas de evidencia y experiencia*. *Revista de Innovación Sanitaria y Atención integrada*. 1(2).Obtingut de: <http://pub.bsalut.net/risai/vol1/iss2/2> data 05/09/12
- Santos Koerich, M.; Stein Backes, D.; Macêdo de Sousa, F. G.; Erdmann, A. L. (2009). *La emergencia de la integralidad e interdisciplinaridad en el sistema de cuidado en salud*. *Enfermería Global*, 17. Disponible a: <http://dx.doi.org/10.4321/S1695-61412009000300019>
- Simó Algado S, Burgman I (2006). *TO con niños supervivientes de conflicto bélico*. Dins: Kronenberg, F.; Simó Algado S.; Pollard, N. *Terapia Ocupacional sin fronteras. Aprendiendo del espíritu de supervivientes*. Madrid: Panamericana.
- Tennyson R. (2003). *Manual de trabajo en alianza*. The International Business Leaders Forum (IBLF).
- Townsend E., Polajatto E. (2007). *Enabling occupation 2*. Ottawa: CAOT.
- Tschorne, P. (2005). *Dinámica de grupo en trabajo social*. Salamanca: Amarú.
- Vélez Benito, G. A., & Schwabe Franz, M. (2010). *Educación permanente en la salud. Reflexiones en la perspectiva de la Integralidad*. *Revista Cubana de Enfermería*, 26(4), 267?279

De lectura obligatòria ? es facilitarà

- Barriga, L.A. (2000). *Calidad en los servicios sociales reflexiones sobre la calidez total*. *Revista de Servicios Sociales y Política Social*, 49, 31-62.
- Carvalho, L. C., Feuerwerker, L. C. M., & Merhy, E. E. (2007). *Disputas en torno a los planes de cuidado en la internación domiciliaria: una reflexión necesaria*. *Salud colectiva*, 3(3), 259?269.
- Codi d'ètica COTSC (2000) Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya.
- Contel, J.C., et al. (2011). *La atención al paciente crónico en situación de complejidad: el reto de construir un escenario de atención integrada*. *Aten Primaria*. Doi:10.1016/j.aprim.2011.01.013.
- Nuño, R. (2008). *Un breve recorrido por la atención integrada*. *Revista de Innovación Sanitaria y Atención integrada*. 1(2).Obtingut de: <http://pub.bsalut.net/risai/vol1/iss2/5> data 05/09/12
- Rodríguez, P. (2010). *La atención integral centrada en la persona. Principios y criterios que fundamentan un modelo de intervención en discapacidad, envejecimiento y dependencia*. Madrid. *Informes Portal Mayores*, nº 106 [Fecha de publicación: 04/11/2012]
- Tenberken, S. (2006). *El derecho a ser ciego sin ser discapacitado*. En Kronenberg, F.; Simó, S.; Pollard, N. *Terapia Ocupacional sin fronteras. Aprendiendo del espíritu de supervivientes*. Madrid: Panamericana.

ASSIGNATURES DE QUART CURS

Gestió i Administració d'Organitzacions Socials

Obligatòria

Primer

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Agata Gelpi Lluch
- Nuria Fustier Garcia

OBJECTIUS:

Aquesta assignatura és una introducció a la gestió dels serveis socials des de les organitzacions. Quins són els conceptes bàsics i fonamentals de la gestió des d'una vessant teòrica i sobretot els factors pràctics que hem de tenir en compte en el dia a dia dels gerents, directors o coordinadors de serveis, centres o organitzacions que prestin serveis socials.

L'objectiu general de l'assignatura és analitzar la complexitat de la gestió i senyalar uns mínims sobre els quals construir la nostra acció professional en el context actual. Conèixer les eines principals de la planificació, la qualitat, el treball en equip i la gestió de recursos humans.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Organitzar i gestionar reunions intraprofessionals o interdisciplinàries per a la coordinació, presa de decisions, el seguiment i l'avaluació.
- Organitzar i gestionar reunions intraprofessionals o interdisciplinàries per a la coordinació, presa de decisions, el seguiment i l'avaluació.
- Organitzar i gestionar reunions intraprofessionals o interdisciplinàries per a la coordinació, presa de decisions, el seguiment i l'avaluació.
- Analitzar les necessitats i la provisió de serveis de les persones en situació de vulnerabilitat social, així com del seu entorn sociofamiliar, des d'una perspectiva interdisciplinària i intersectorial per tal d'assegurar una atenció integrada.
- Analitzar les necessitats i la provisió de serveis de les persones en situació de vulnerabilitat social, així com del seu entorn sociofamiliar, des d'una perspectiva interdisciplinària i intersectorial per tal d'assegurar una atenció integrada.

CONTINGUTS:

Tema 1. La gestió de les organitzacions: conceptes bàsics. Els elements de la gestió: direcció, organització de persones, gestió pressupostària, planificació, avaluació, sistemes d'informació i finançament. Models de gestió

Tema 2. Conceptes bàsics d'organitzacions. Tipologia d'organitzacions i les organitzacions de serveis socials

Tema 3. Planificació i direcció estratègica. Missió i visió. Direcció estratègica: planificació i anàlisi de la

realitat, gestió de projectes, cultura organitzativa i procés de canvi. Planificació del servei: fases, màrqueting i cartera de serveis.

Tema 4. Gestió operativa. El pressupost, finançament, comunicació, treball en xarxa, els equipaments.

Tema 5. Gestió de qualitat: gestió integral. Qualitat de serveis, models de gestió i d'excel·lència, estàndards professionals, millora contínua i anàlisi de costos.

Tema 6. Processos. Gestió per processos, eines de disseny, característiques i reenginyeria de processos.

Tema 7. Les persones en una organització de serveis socials. Direcció i lideratge, organització d'equips, gestió de conflictes, avaluació i millora contínua, prevenció de riscos psicosocials, supervisió i formació, processos de selecció, voluntariat.

AVALUACIÓ:

L'avaluació es durà a terme segons un model d'avaluació contínua de les activitats presencials, dirigides i autònomes. Es faran proves teòriques en funció dels continguts. S'estableix la següent ponderació:

10 % assistència

50 % exàmens

10 % treballs i exercicis en grup

30 % treballs pràctics individuals

Puntuació global: 0-4,9: Suspès

5-6,9 Aprovat

7-8,9 Notable

9-10 Excel·lent

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Ander-Egg, E (2007). "Introducción a la planificación estratégica". Buenos Aires: Editorial Lumen - Humanitas.
- Beltran, J; Carmona, MA; Carrasco, R; Rivas, MA; Tejedor, F. (2002). "Guia para una gestión basada en procesos. Fundación Valenciana de la Calidad; Instituto Andaluz de Tecnología.
- Garau, J. (2005). "Guia para la gestión de calidad de los procesos de servicios sociales". Barcelona: INTRESS.
- IVALUA. Guies d'avaluació. Documents electrònics www.ivalua.cat

Complementària

- Ander-Egg, E y Aguilar Idáñez, MJ (2006). "Cómo elaborar un proyecto. Guía para diseñar proyectos sociales y culturales". Buenos Aires: Editorial Lumen - Humanitas.
- Butlletí Benest@r. "Organització als serveis socials". Barcelona: Diputació de Barcelona. A fons [Recurs electrònic], Número 2. <http://www.diba.es/web/benestar/llistabutlletins/-/butlletidigital/BENAFONS++/2>
- Cortada, N.; Gelpí, A.; Guerra, S; Zanuy, L. (2011). "L'agenda de treball per al desenvolupament organitzatiu i de gestió dels serveis socials locals". Fòrum de Serveis Socials Municipals. Diputació de Barcelona
- D'Aleph (2002). "Gestió de projectes". Manuals de formació municipal. Diputació de Barcelona.
- Fantova, F. (2007). "Nuevos modelos de gestión de los servicios sociales". I Fòrum de Serveis socials, Diputació de Barcelona.
- FEMP (2003). "Guía para la Implantación de un sistema de costes en la Administración Local" Madrid: FEMP
- Gadea, A (2003). "Seguiment i control de la gestió en serveis municipals". Manuals de Formació Municipal, 13. Diputació de Barcelona.
- Galgano, A. (1995). "Los siete instrumentos de la calidad total: manual operativo". Madrid: Díaz de Santos.
- Gelpí, A; Monrabeta, M; Gómez, S (2010). "Proposta de protocol d'atenció a les urgències socials des dels serveis socials bàsics". Col·lecció Papers d'Acció Social, 12. Barcelona: Generalitat de Catalunya

- Guijarro, A; Cortada, N; Morató, N (2010). "Quadre de comandament dels serveis d'atenció domiciliària dels ens locals". Col·lecció Papers d'Acció Social. Barcelona: Generalitat de Catalunya.
- Johnson, Spencer (1999) ¿Quien se ha llevado mi queso?. Editorial Empresa Activa
- Nirenberg, O; Brawerman, J; Ruiz, V (2006): "Programación y evaluación de proyectos sociales. Aportes para la racionalidad y la transparencia". Buenos Aires: Paidós.
- Oficina Tècnica de Planificació – Àrea de Benestar Socials (2008). "Proposta de models d'organització dels Serveis Socials Bàsics". Document de Treball. Diputació de Barcelona.
- Paxau, Elisabet (2011). "Manual d'anàlisi de costos del Servei d'Atenció Domiciliària. Càtedra de serveis Socials. Servei de Publicacions de la UVIC
- Pérez Fernández de Velasco, José A. (2007). "Gestión por procesos". Madrid: ESIC

Pràcticum II

Pràctiques Externes

Primer

Crèdits: 12.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Alberto Caballero Marcos
- Nuria Viñas Segales
- Sílvia Madrid Alejos

OBJECTIUS:

El Grau de Treball Social s'ha dissenyat fixant com a eix fonamental el fet que la pràctica professional és subsidiària d'un marc teòric i que aquest marc determina els principis ètics de l'acció professional. És per aquesta raó que la formació de l'estudiant del Grau s'articula entorn d'aquests elements com una tria indissoluble que pretén ser transversal a totes les matèries i assignatures.

Els 36 crèdits ECTS del mòdul de Pràctiques Externes pretenen que l'estudiant desenvolupi i integri, de manera continuada i progressiva, les competències necessàries per aplicar en un context real els coneixements adquirits en les diferents matèries que configuren el pla d'estudis.

OBJECTIUS:

- Integrar el concepte de subjecte social i la seva importància en la pràctica professional.
- Assumir el rol propi i el de col·laboració amb altres professionals.
- Integrar el model de Treball social, basar en intervenció-acció-transformació.
- Analitzar les intervencions social tenint en compte la legislació vigent, el codi ètic professional i el context social.
- Integrar els principis de la comunicació com a base de la relació professional.
- Identificar la necessitat de formació continuada al llarg de la vida professional.
- Prendre consciència de la responsabilitat davant del subjecte de l'exercici professional.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Capacitat per a la presa de decisions.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Capacitat per al treball en equip.
- Capacitat per a l'ús de destreses interpersonals.
- Habilitats per treballar en un equip interdisciplinari.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.
- Capacitat per actuar d'acord amb un compromís ètic.
- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.
- Capacitat per generar noves idees.
- Habilitat per treballar amb autonomia.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Establir relacions professionals per tal d'identificar i seleccionar la forma més adequada d'intervenció.
- Donar suport al desenvolupament de xarxes per fer front a les necessitats i treballar en favor dels resultats planificats, examinant amb les persones les xarxes de suport a les que poden accedir i desenvolupar.
- Respondre a les situacions de crisi valorant el seu grau d'urgència per planificar i desenvolupar accions, així com establir criteris de seguiment i avaluació.
- Seleccionar els models, mètodes i tècniques de treball social per a la intervenció amb individus, famílies, grups i comunitats, per tal de promoure la independència, el desenvolupament i les oportunitats vitals.
- Valorar les necessitats, elaborar, implementar i avaluar plans d'intervenció adaptats a les necessitats i canvis que es produeixin durant el procés, en col·laboració amb la persona, família, grup o comunitat, gestionant la provisió de serveis i revisant la seva eficàcia.
- Aplicar mètodes d'intervenció grupal en treball social per promoure el creixement, desenvolupament i independència de les persones.
- Intervenir en la resolució de situacions de risc prèvia identificació i definició de la naturalesa del mateix.
- Defensar les persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats, i actuar en el seu nom si la situació ho requereix.
- Analitzar les necessitats i la provisió de serveis de les persones en situació de vulnerabilitat social, així com del seu entorn sociofamiliar, des d'una perspectiva interdisciplinària i intersectorial per tal d'assegurar una atenció integrada.
- Ser capaç d'exercitar la pràctica mitjançant l'ús d'estratègies que facilitin la prevenció del malestar generat per aquesta.
- Organitzar i gestionar amb responsabilitat la pràctica assignant prioritats, complint amb les obligacions professionals i avaluant l'eficàcia del propi programa de treball.
- Gestionar, presentar i compartir històries i informes socials mantenint-los complets, fidels, accessibles i actualitzats com a garantia en la presa de decisions i valoracions professionals.
- Intervenir de manera eficaç dins de sistemes, xarxes i equips interdisciplinaris i multiorganitzacionals.
- Intervenir de manera eficaç dins de sistemes, xarxes i equips interdisciplinaris i multiorganitzacionals.
- Actuar d'acord amb els estàndards de qualitat que estableix la professió.
- Gestionar conflictes, dilemes i problemes ètics complexos identificant els mateixos, dissenyant estratègies de superació i reflexionant sobre els resultats.
- Actuar d'acord amb els valors democràtics, de la cultura de la pau, igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal.

CONTINGUTS:

Al llarg del període de pràctiques l'estudiant haurà de confeccionar el segon portafoli de pràctiques professionals sota la direcció del seu tutor o tutora de la universitat i amb la col·laboració del tutor o tutora del centre de pràctiques.

L'objectiu fonamental d'aquest treball és que l'estudiant analitzi de manera crítica l'aprenentatge adquirint al llarg de la seva formació com a professional, en el marc del segon període de pràctiques.

El contingut del portafoli haurà d'estructurar-se en base a l'esquema de l'annex.

Caldrà respectar en tot moment les dates marcades al "Calendari d'activitats del Pràcticum 2013-2014" que està a disposició dels i les estudiants a la plataforma virtual.

Metodologia de treball

Al llarg del període de pràctiques, l'estudiant durant haurà de fer un treball de documentació, anàlisi i reflexió, així com una recerca bibliogràfica i lectura sobre els temes que es consideren importants pel desenvolupament de les funcions dins de l'àmbit d'intervenció que se li ha assignat.

Aquest treball ha d'incloure, entre altres, la funció del treballador social, la seva relació amb professionals d'altres disciplines, la articulació en xarxa del servei, etc. Tanmateix, és obligatori que l'estudiant elabori de forma progressiva un diari de camp sobre el desenvolupament de les pràctiques que reflecteixi el procés d'aprenentatge i la relació amb el centre de pràctiques i l'objecte de treball. Aquest diari de camp, caldrà adjuntar-lo al portafoli.

Extensió: 15-20 pàgines.

AVALUACIÓ:

Consistirà en l'avaluació continuada de les activitats presencials i autònomes que realitza l'estudiant. L'adquisició de les competències és progressiva al llarg del període de pràctiques.

Al llarg d'aquest segon Pràcticum s'avaluen les competències que s'han fet constar al punt 2.5 d'aquest dossier tenint en compte els resultats d'aprenentatge del punt 2.6.

El sistema d'avaluació del Pràcticum II es realitzarà mitjançant:

- L'activitat presencial realitzada en el centre de pràctiques, la qual serà avaluada pel professional tutor del servei en col·laboració amb el professor tutor de la universitat, mitjançant una graella d'avaluació estandarditzada (veure Documentació complementària de centres) i les entrevistes realitzades entre ambdós tutors.
- El portafoli de pràctiques i el treball individual de les pràctiques.
- La participació i assistència obligatòria als seminaris de supervisió i el seguiment de les tutories individuals amb el professor tutor de la Universitat.

L'avaluació de l'activitat presencial realitzada en el centre de pràctiques tindrà una ponderació del 50% de la qualificació final; l'avaluació del portafoli de pràctiques un 40%; i la participació en els seminaris obligatoris i les tutories un 10% de la qualificació final.

En el cas de suspendre el treball escrit, aquest s'ha de repetir amb les correccions indicades pel tutor i presentar-les en un termini màxim de 72h.

En cas de suspendre la part pràctica del centre, queda suspesa l'assignatura. Caldrà entregar una còpia del portafoli al centre de pràctiques i una còpia a la FCSB.

El plagi o la còpia de treball aliè són penalitzats a totes les universitats i, segons la normativa de drets i deures dels i les estudiants de la Universitat de Vic (inclosa en el campus virtual de l'assignatura) constitueixen faltes greus. És per això que en el transcurs d'aquesta assignatura, qualsevol indicatiu de plagi o apropiació indeguda de textos o idees d'altres persones (siguin autors/es, Internet o companys/es de classe) es traduirà de manera automàtica en un suspès.

Tanmateix, és imprescindible presentar el treball escrit en base al contingut del document "Orientacions i normes per a la presentació de treballs acadèmics a la FCSB".

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Ander-Egg i Aguilar Idáñez, M.J. (1995). *Diagnóstico social. Conceptos y metodología*. Buenos Aires: Lumen. (p.18 a 41).
- De Robertis, C. (1988). *Metodología de la intervención en trabajo Social*. Buenos Aires: Ateneo (p. 63 a 190).
- Fernández, A.M. i Jiménez, A.M. *El informe social. Cuestiones a debate*. Malaga. Colegio de Trabajadores Sociales y Asistentes Sociales de Malaga. (p.93 a 104).
- Garcia Herrero, G. i Ramirez Navarro, JM (2006). *Manual práctico para elaborar proyectos sociales*. Madrid: Editorial Siglo XXI. Consejo General de Diplomados en Trabajo Social y Asistentes sociales (p.119 a 129).
- *Genogramas*. Obtingut de: <http://www.soytrabajosocial.com/2011/09/genogramas.html> [consulta: 10-11-2013]
- Rosell, T. (1998). *La entrevista en el trabajo social*. Barcelona: Euge Bibliaria. (p.58 a 156).

Complementària

- Martín Muñoz, M.; Miranda Barandalla, M.F.; Vegas Andaluz, A. (1996). *Manual de indicadores para el diagnóstico social*. Vitoria. Colegio Oficial de Diplomados en Trabajo Social y Asistentes Sociales de la Comunidad Autónoma Vasca

Treball de Fi de Grau I

Treball de Fi de Grau

Primer

Crèdits: 3.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Joan Carles Casas Baroy
- Juan Pedro Gonzalez Torcal
- Laura Macaya Andres
- Marta Cruells Lopez
- Marta Fernandez Prat
- Sandra Ezquerria Samper
- Santiago Eizaguirre Anglada

OBJECTIUS:

El Treball de final de Grau (TFG) forma part de tots els estudis universitaris de Grau de totes les universitats tal com estableix la normativa vigent. Els aspectes relacionats amb el TFG estan regulats en la Normativa acadèmica dels estudis de grau de la UVic curs acadèmic 2012/2013 (apartat 10: Normativa de Treball de fi de Grau (TFG); p. 15 -17).

El Treball de Final de Grau és el resultat de la formació i experiència adquirida en el decurs dels ensenyaments del Grau i ha de permetre a l'estudiant mostrar el nivell d'adquisició de les competències de la titulació i dels principis que fonamentaran la seva futura tasca professional.

El pla d'estudis del Grau en Treball Social de la Universitat de Vic incorpora un TFG de 9 crèdits ECTS respectivament, dividit en dues assignatures TFG_I (3cr. semestre 7è) i TFG_II (6 crèdits en el semestre 8è) del darrer curs de Grau (4rt curs), de caràcter obligatori per a obtenir el títol. El TFG té convocatòria única per matrícula.

En el cas que l'estudiant hagi optat per cursar una menció, els objectius i la temàtica del TFG han d'estar relacionats amb la menció escollida. Si l'alumne no opta per una menció, la temàtica del TFG es podrà escollir i configurar dins de l' àmbit temàtic que s'ofereix des de la FCSB i que l'alumne trobarà degudament detallat en el formulari de proposta de tema.

El TFG s'ha de realitzar de forma individual. L'alumne presentarà la proposta del seu tema d'interès a l' inici de l'assignatura TFG_I per tal que aquesta sigui aprovada per la comissió de treball de fi de grau i es pugui assignar un tutor. Durant el procés de realització del TFG l'estudiant rebrà suport i orientació per part d'un professor/a tutor/a de la facultat que li serà assignat.

El procés de tutorització s'iniciarà amb un seminari que servirà per explicar de forma general les estratègies útils en el procés de selecció del tema, elaboració, tutorització, seguiment i avaluació del treball. En el TFG_I i II el tutor és la mateixa persona i organitzarà les tutories combinant el format de grup reduït i les tutories individuals segons el criteri del tutor. En el TFG_I s'elabora la fonamentació i la viabilitat de la proposta. En el TFG_II es desenvoluparà la proposta segons la memòria proposada i es durà a terme la presentació i defensa oral del TFG que serà avaluada per un tribunal.

Objectius:

- Desenvolupar i presentar una proposta de projecte d'investigació centrat en un problema de la disciplina teràpia ocupacional.

Competències:

G-19 Disseny i direcció de projectes

G-16 Destreses d'investigació

G-17 Capacitat per generar noves idees

G-08 Destreses en l'ús de la informació (habilitat para comprendre i analitzar informació de fonts diferents)

G-03 Comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Capacitat d'argumentar i establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits de coneixement.
- Habilitats de recerca.
- Capacitat per generar noves idees.
- Capacitat per al disseny i la direcció de projectes.

CONTINGUTS:

En el TFG l'activitat principal es basa en integrar els coneixements que l'alumne ha assolit durant els seus estudis de grau.

AVALUACIÓ:

En l'avaluació del TFG I es considera:

1. El procés de desenvolupament del treball. El tutor elabora un informe de seguiment i s'avalua segons especifica el document número tres (doc3) anomenat Informe de seguiment TFG I. Aquest document el trobareu en el campus virtual. L'avaluació representa un 20% de la nota del TFG I.
2. Presentació escrita de la proposta de projecte. L'alumne presenta una proposta de projecte segons el guió, on les indicacions i especificacions que trobareu en el document número 2 (doc2) anomenat Proposta de treball de fi de grau. L'avaluació representa un 80% de la nota del TFG I i la realitza el mateix tutor.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Reial Decret 861/2010, del 2 de juliol de 2010 on s'estableix la ordenació dels ensenyaments universitari. 3 de juliol de 2010. BOE. 161:58545-68.
- Normativa del treball de fi de grau (TFG). Normativa acadèmica dels estudis de grau de la UVic. Curs acadèmic 2012/2013. 25 de juny de 2012. pp:15-17

Pràcticum III

Pràctiques Externes

Segon

Crèdits: 12.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Alberto Caballero Marcos
- Nuria Viñas Segales
- Sílvia Madrid Alejos

OBJECTIUS:

El Grau de Treball Social s'ha dissenyat fixant com a eix fonamental el fet que la pràctica professional és subsidiària d'un marc teòric i que aquest marc determina els principis ètics de l'acció professional. És per aquesta raó que la formació de l'estudiant del Grau s'articula entorn d'aquests elements com una tria indissoluble que pretén ser transversal a totes les matèries i assignatures.

Els 36 crèdits ECTS del mòdul de Pràctiques Externes pretenen que l'estudiant desenvolupi i integri, de manera continuada i progressiva, les competències necessàries per aplicar en un context real els coneixements adquirits en les diferents matèries que configuren el pla d'estudis.

OBJECTIUS:

Integrar el concepte de subjecte social i la seva importància en la pràctica professional.

Assumir el rol propi i el de col·laboració amb altres professionals.

Integrar el model de Treball social, basar en intervenció-acció-transformació.

Analitzar les intervencions social tenint en compte la legislació vigent, el codi ètic professional i el context social.

Integrar els principis de la comunicació com a base de la relació professional.

Identificar la necessitat de formació continuada al llarg de la vida professional.

Prendre consciència de la responsabilitat davant del subjecte de l'exercici professional.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat per a la resolució de problemes.
- Capacitat per a la presa de decisions.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Capacitat per al treball en equip.
- Capacitat per actuar d'acord amb un compromís ètic.
- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.
- Capacitat per generar noves idees.
- Habilitat per treballar amb autonomia.
- Motivació pel rigor, la qualitat i millora contínua.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Intervenir amb persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats segons les seves necessitats, circumstàncies, riscos, opcions preferents i recursos per ajudar-los en la presa de decisions, promovent la seva participació en el procés.
- Donar suport al desenvolupament de xarxes per fer front a les necessitats i treballar en favor dels resultats planificats, examinant amb les persones les xarxes de suport a les que poden accedir i desenvolupar.
- Respondre a les situacions de crisi valorant el seu grau d'urgència per planificar i desenvolupar accions, així com establir criteris de seguiment i avaluació.
- Seleccionar els models, mètodes i tècniques de treball social per a la intervenció amb individus, famílies, grups i comunitats, per tal de promoure la independència, el desenvolupament i les oportunitats vitals.
- Valorar les necessitats, elaborar, implementar i avaluar plans d'intervenció adaptats a les necessitats i canvis que es produeixin durant el procés, en col·laboració amb la persona, família, grup o comunitat, gestionant la provisió de serveis i revisant la seva eficàcia.
- Utilitzar estratègies de resolució de conflictes per mitjà de la negociació i mediació.
- Dissenyar, implementar i avaluar projectes d'intervenció social.
- Defensar les persones, famílies, grups, organitzacions i comunitats, i actuar en el seu nom si la situació ho requereix.
- Analitzar les necessitats i la provisió de serveis de les persones en situació de vulnerabilitat social, així com del seu entorn sociofamiliar, des d'una perspectiva interdisciplinària i intersectorial per tal d'assegurar una atenció integrada.
- Ser capaç d'exercitar la pràctica mitjançant l'ús d'estratègies que facilitin la prevenció del malestar generat per aquesta.
- Gestionar, presentar i compartir històries i informes socials mantenint-los complets, fidels, accessibles i actualitzats com a garantia en la presa de decisions i valoracions professionals.
- Intervenir de manera eficaç dins de sistemes, xarxes i equips interdisciplinaris i multiorganitzacionals.
- Gestionar conflictes, dilemes i problemes ètics complexos identificant els mateixos, dissenyant estratègies de superació i reflexionant sobre els resultats.

CONTINGUTS:

Activitat: Seguiment dels i les estudiants al centre de pràctiques.

Supervisió de l'estudiant: De forma periòdica amb el/la alumne/a revisant les activitats, el procés d'aprenentatge, l'adaptació al centre de pràctiques.

Grupal: A través de seminaris teòrics / pràctics. S'utilitzaran les tècniques del petit grup de discussió, role playing, exposició de casos pràctics per part dels/les alumne/es, coneixement i maneig dels recursos socials aplicables als diferents camps de la intervenció social.

Activitat: Treball autònom de l'estudiant.

Treball personal (treball individual o en equip, estudi, recollida i sistematització de documentació per l'elaboració del porta foli, preparació de les presentacions, etc).

Al llarg del període de pràctiques l'estudiant haurà de confeccionar el segon portafoli de pràctiques professionals sota la direcció del seu tutor o tutora de la universitat i amb la col·laboració del tutor o tutora del centre de pràctiques.

L'objectiu fonamental d'aquest treball és que l'estudiant analitzi de manera crítica l'aprenentatge adquirint al llarg de la seva formació com a professional, en el marc del segon període de pràctiques.

El contingut del portafoli haurà d'estructurar-se en base a l'esquema de l'annex.

Caldrà respectar en tot moment les dates marcades al ?Calendari d'activitats del Pràcticum 2013-2014? que està a disposició dels i les estudiants a la plataforma virtual.

AVALUACIÓ:

Consistirà en l'avaluació continuada de les activitats presencials i autònomes que realitza l'estudiant.

L'adquisició de les competències és progressiva al llarg del període de pràctiques.

Al llarg d'aquest segon Pràcticum s'avaluen les competències que s'han fet constar al punt 2.5 d'aquest dossier tenint en compte els resultats d'aprenentatge del punt 2.6.

El sistema d'avaluació del Pràcticum II es realitzarà mitjançant:

L'avaluació de l'activitat presencial realitzada en el centre de pràctiques tindrà una ponderació del 50% de la qualificació final; l'avaluació del portafoli de pràctiques un 40%; i la participació en els seminaris obligatoris i les tutories un 10% de la qualificació final.

En el cas de suspendre el treball escrit, aquest s'ha de repetir amb les correccions indicades pel tutor i presentar-les en un termini màxim de 72h.

En cas de suspendre la part pràctica del centre, queda suspesa l'assignatura. Caldrà entregar una còpia del portafoli al centre de pràctiques i una còpia a la FCSB.

El plagi o la còpia de treball aliè són penalitzats a totes les universitats i, segons la normativa de drets i deures dels i les estudiants de la Universitat de Vic (inclosa en el campus virtual de l'assignatura) constitueixen faltes greus. És per això que en el transcurs d'aquesta assignatura, qualsevol indicatiu de plagi o apropiació indeguda de textos o idees d'altres persones (siguin autors/es, Internet o companys/es de classe) es traduirà de manera automàtica en un suspès.

Tanmateix, és imprescindible presentar el treball escrit en base al contingut del document ?Orientacions i normes per a la presentació de treballs acadèmics a la FCSB?.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

Pelegrí, X. (ed.) (2011) Els serveis socials a Catalunya. Aportacions per al seu estudi. Edicions de la Universitat de Lleida; Publicacions de la Universitat Rovira i Virgili.

Les professors/es afegiran bibliografia específica i altres fonts de documentació per a l'assignatura, si s'escau.

Complementària

Treball de Fi de Grau II

Treball de Fi de Grau

Segon

Crèdits: 6.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Juan Pedro Gonzalez Torcal
- Laura Macaya Andres
- Marta Cruells Lopez
- Marta Fernandez Prat
- Sandra Ezquerria Samper
- Santiago Eizaguirre Anglada

OBJECTIUS:

El Treball de Fi de Grau (TFG) forma part de tots els estudis universitaris de grau de totes les universitats tal com estableix la normativa vigent. Els aspectes relacionats amb el TFG estan regulats en la Normativa Acadèmica dels Estudis de Grau de la UVic curs acadèmic 2012/2013 (apartat 10: Normativa de Treball de Fi de Grau (TFG); p. 15 -17).

El Treball de Final de Grau és el resultat de la formació i l'experiència adquirides en el decurs dels ensenyaments del grau i ha de permetre a l'estudiant mostrar el nivell d'adquisició de les competències de la titulació i dels principis que fonamentaran la seva futura tasca professional.

El pla d'estudis del Grau en Teràpia Ocupacional de la Universitat de Vic incorpora un TFG de 8 crèdits ECTS, dividit en dues assignatures TFG_I (3 crèdits el semestre 7è) i TFG_II (5 crèdits el semestre 8è) del darrer curs del Grau (4rt curs), de caràcter obligatori per a obtenir el títol. El TFG té convocatòria única per matrícula.

En el cas que l'estudiant hagi optat per cursar una menció, els objectius i la temàtica del TFG han d'estar relacionats amb la menció escollida. Si l'alumne no opta per una menció, la temàtica del TFG es podrà escollir i configurar dins de l'àmbit temàtic que s'ofereix des de la FCSB i que l'alumne trobarà degudament detallat en el formulari de proposta de tema.

El TFG s'ha de realitzar de forma individual. L'alumne presentarà la proposta del seu tema d'interès a l'inici de l'assignatura TFG_I per tal que sigui aprovada per la Comissió de Treball de Fi de Grau i es pugui assignar un tutor. Durant el procés de realització del TFG l'estudiant rebrà suport i orientació per part d'un professor/a tutor/a de la facultat que li serà assignat.

El procés de tutorització s'iniciarà amb un seminari que servirà per explicar de forma general les estratègies útils en el procés de selecció del tema, elaboració, tutorització, seguiment i avaluació del treball. En el TFG_I i II el tutor és la mateixa persona i organitzarà les tutories combinant el format de grup reduït i les tutories individuals segons el criteri del tutor. En el TFG_I s'elabora la fonamentació i la viabilitat de la proposta. En el TFG_II es desenvoluparà la proposta segons la memòria proposada i es durà a terme la presentació i defensa oral del TFG que serà avaluada per un tribunal.

En la carpeta Organització de l'assignatura del Campus virtual, l'estudiant hi trobarà el Pla Docent i dels documents amb les orientacions, normes i criteris d'avaluació relacionats amb el TFG.

Treball Final de Grau II

El TFG II és la continuació del TFG I. Per poder dur a terme el TFG II s'ha de tenir aprovat el TFG I.

Objectius:

Desenvolupar i presentar davant un tribunal un projecte d'investigació centrat en un problema de la disciplina de treball social.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Capacitat d'argumentar i establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits de coneixement.
- Habilitats de recerca.
- Capacitat per generar noves idees.
- Capacitat per al disseny i la direcció de projectes.

CONTINGUTS:

En el TFG l'activitat principal es basa a integrar els coneixements que l'alumne ha assolit durant els seus estudis de grau.

AVALUACIÓ:

L'avaluació serà individual i es basa en 3 conceptes, el procés d'elaboració o seguiment, la memòria i la presentació i defensa oral:

Procés d'elaboració o informe de seguiment (30%): en aquest procés l'estudiant rep el suport d'un tutor/a que l'orientarà i li donarà suport. El tutor i l'estudiant han d'establir un pla de treball i un pla de tutories on s'especifiqui la periodicitat, de tal manera que el tutor pugui seguir el procés de realització del treball, orientar en la redacció de la memòria escrita i en l'elaboració de la exposició oral i la defensa pública. S'ha dissenyat una graella d'indicadors que ajudaran a qualificar el procés d'elaboració anomenada Informe de Seguiment TFG_II (annex 6, doc 6). També s'ha dissenyat un full (doc8) que pot ser d'utilitat per a la planificació de les tutories que trobareu a l'annex número 8.

Memòria escrita (50%): en aquest document escrit l'alumne reflecteix tot el projecte i és el resultat final de tot el procés. Ha d'estar elaborat seguint les pautes que l'alumne trobarà indicades en els document 4 (annex 4, doc 4). Aquests apartats i les seves indicacions han estat elaborades per tal de poder avaluar un projecte tal com es fa en el context real, com per poder equilibrar el nivell d'exigència d'aquest treball en el context acadèmic i, per tant, de les competències que s'han d'avaluar. S'ha elaborat una graella d'indicadors per tal d'ajudar els membres del tribunal en el procés d'avaluació i qualificació, alhora que ha de servir d'orientació per a l'alumne (annex 9, doc 9).

Presentació oral i defensa (20%): La defensa pública dels TFG es fa presencialment a la UVic. L'estudiant ha de presentar el seu treball davant un tribunal format per dos professors que hauran llegit la memòria escrita. És un acte acadèmic de caràcter públic. La durada serà de 30 minuts com a màxim i estaran repartits de la següent manera: entre 10 - 15 minuts per a l'exposició oral i un màxim de 10 minuts per a les preguntes del tribunal i les respostes de l'alumne. Per tal d'ajudar en l'avaluació s'ha elaborat una graella d'indicadors (annex 5, doc 5).

La qualificació global i final de TFG_II l'elaborarà el tribunal tenint presents aquests tres conceptes. S'ha creat el document número 7, que recull de forma resumida l'avaluació final i el seu càlcul. En el cas que l'alumne obtingui una qualificació de 9 punts o més el tribunal podrà proposar la Matrícula d'Honor.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

Reial Decret 861/2010, del 2 de juliol de 2010 on s'estableix l'ordenació dels ensenyaments universitari. 3 de juliol de 2010. BOE. 161:58545-68.

Normativa del Treball de Fi de Grau (TFG). Normativa acadèmica dels estudis de grau de la UVic. Curs acadèmic 2012/2013. 25 de juny de 2012.pp:15-17.

Complementària

Treball Social en l'Àmbit de l'Urbanisme i la Vivenda

Obligatòria

Segon

Crèdits: 3.00

Llengua d'impartició: Català

PROFESSORAT

- Santiago Eizaguirre Anglada

OBJECTIUS:

Cada cop és més evident que la planificació urbanística i la política social d'habitatge ?àrees de coneixement que històricament han estat vinculades a l'arquitectura? requereixen la intervenció de professionals del sector social. En aquest sentit, aquest curs es planteja com una introducció al paper que pot jugar el treball social en les polítiques públiques associades a aquests àmbits.

L'assignatura s'imparteix amb l'objectiu de dotar els futurs professionals del treball social de les eines conceptuals i pràctiques necessàries per participar en els processos de planificació i intervenció pública en l'àmbit de l'habitatge i l'urbanisme.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat d'argumentar i establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits de coneixement.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Desenvolupar mètodes d'intervenció comunitària en treball social, de manera que la població s'impliqui en la recerca de solucions comunes per a la millora de les condicions de vida en clau solidària i de sostenibilitat ecològica i social.
- Analitzar les necessitats i la provisió de serveis de les persones en situació de vulnerabilitat social, així com del seu entorn sociofamiliar, des d'una perspectiva interdisciplinària i intersectorial per tal d'assegurar una atenció integrada.
- Gestionar conflictes, dilemes i problemes ètics complexos identificant els mateixos, dissenyant estratègies de superació i reflexionant sobre els resultats.

CONTINGUTS:

El temari d'aquest curs es divideix en dos grans blocs temàtics, un sobre el dret a l'habitatge i l'altre sobre el dret a la ciutat.

- En el primer bloc es parlarà de política social d'habitatge, i del dret a aquest com un bé garantit de manera universal i pública. A l'inici del curs s'exposarà una introducció als principals referents internacionals pel que fa a política social d'habitatge i les figures de planejament en aquest àmbit que s'han desenvolupat des de les administracions públiques a Catalunya. D'aquesta manera es

presentaran les eines concretes amb les que compten les administracions, la ciutadania organitzada i el sector privat per garantir el dret a un habitatge digne. A continuació en aquest bloc s'exploraran els principals problemes socials vinculats a l'àmbit de l'habitatge, que requereixen de la intervenció de professionals del sector, tractant amb especial atenció experiències pràctiques vinculades al tractament de problemàtiques com l'infrahabitatge i la sobreocupació. També s'exposarà les característiques dels grups de població amb més dificultats a l'hora d'accedir a un habitatge digne, així com les pràctiques mediadores en aquest sentit.

- En el segon bloc del curs s'explorà el paper dels treballadors socials, així com dels moviments veïnals i la participació ciutadana en la defensa del dret a la ciutat. En aquest bloc la pregunta que guiarà el curs girarà entorn la possibilitat de treballar per a fer de la ciutat un territori no exclouent. Es tractaran els reptes i les contradiccions del foment de la cohesió social urbana, prenent com a referència les experiències de planejament més recents pel que fa al foment del civisme i la cultura ciutadana en el context concret de la ciutat dispersa de la Plana de Vic. En aquesta part del curs a part d'un aprofundiment teòric sobre aquests conceptes es presentaran experiències innovadores pel que fa a l'urbanisme social al nostre entorn més immediat.

BLOC 1: Habitatge – Com potenciar l'habitatge com un dret social universal garantit de manera pública?

- 1.1 Introducció: Organització del curs i mecanismes d'avaluació. El dret a l'habitatge i el dret a la ciutat.
- 1.2 Polítiques socials d'habitatge. Referents internacionals i figures de planejament a Catalunya.
- 1.3 Problemes socials vinculats a l'àmbit de l'habitatge. Infrahabitatge i sobreocupació.
- 1.4 Problemes socials vinculats a l'àmbit de l'habitatge: Grups vulnerables.
- 1.5 Experiències innovadores en treball social vinculat a l'àmbit de l'habitatge. Goiztiri (Bilbao). SOSTRE CÍVIC (Catalunya).
- 1.6 Moviments socials vinculats al dret a l'habitatge: De V de vivienda a la PAH.

BLOC 2: Ciutat i territori: Com fer de la ciutat un espai de relació no exclouent?

- 2.1 El dret a la ciutat, breu introducció a l'urbanisme social.
- 2.2 El foment de la cohesió social urbana. Reptes i contradiccions.
- 2.3 L'escala d'actuació de l'urbanisme social. La ciutat dispersa de la Plana de Vic.
- 2.4 Del civisme a la cultura cívica.
- 2.5 El treball en la relació de la ciutadania amb l'espai públic.
- 2.6 Àmbits de treball en el foment de la cultura cívica.
- 2.7 La participació ciutadana. Experiències, límits i contradiccions.
- 2.8 Experiències innovadores en l'àmbit de l'urbanisme social a casa nostra: El pla de barris a l'Erm de Manlleu i al Remei de Vic.

AVALUACIÓ:

- Per aprovar l'assignatura cal assistir a classe i participar en els debats i seminaris que s'hi generaran.
- L'avaluació és continuada i consta de dos treballs en grup i un treball final individual.
- Els dos treballs en grup corresponen cada un a un dels blocs de continguts de l'assignatura.

En el primer bloc es realitzarà un estudi bàsic d'una població i les seves característiques d'habitatge que haurà de constar dels següents punts:

1. Estudi de la població d'un municipi, comparació amb la resta de la comarca i Catalunya.
2. Anàlisi de l'activitat econòmica en els darrers anys.
3. Evolució de l'índex d'utilització d'habitatge i la seva relació amb els diferents nivells de qualitat urbana.
4. Formes d'accés i de tinença: lloguer, dret de l'ús, propietat, subvencionada, cooperativa.

En el segon treball s'haurà d'exposar una proposta d'actuació orientada al foment de la cohesió social urbana. Aquesta proposta d'actuació es situarà en un context local territorial determinat escollit pels alumnes. La proposta haurà de contenir:

1. Diagnosi socioeconòmica de l'àmbit territorial d'intervenció i els col·lectius d'atenció específica.
2. Una avaluació crítica i documentada de l'eficàcia de les polítiques socials en curs en l'àmbit temàtic objecte d'estudi.

3. La identificació de les necessitats no satisfetes pel que fa a la problemàtica social vinculada al dret a l'habitatge o al dret a la ciutat.
4. Un examen dels recursos financers, humans i materials disponibles.
5. Un establiment de les línies estratègiques a desenvolupar.
6. Un pla d'acció amb indicacions metodològiques i financeres.
7. Un sistema de supervisió i avaluació.

El treball final és individual i es basa en la recensió crítica de les lectures obligatòries de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Aramburu, M. (2006). *Minories ètniques i política d'habitatge social a Europa*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Secretaria d'Habitatge.
- Harvey, D. (2008). *El derecho a la ciudad*. New Left Review, dic. 2008(53).
- Jacobs, J. (1961). *Introduction*. In *The death and life of great american cities*. New York: Random House.
- Moulaert, F.; F. Martinelli; S. González. (2007a). *Social Innovation and Governance in European Cities: Urban developments between the path dependency and radical innovation*. European Urban and Regional Studies, 14(3), 195-209.
- Muñoz, F. (2006). *Fer ciutat, construir territori: la Llei de barris*. *Activitat parlamentària*, 59-75.
- Naredo, J. M. (2010). *El modelo inmobiliario español y sus consecuencias*, en <http://www.rebelion.org/docs/101827.pdf>, marzo 2010.
- Novy, A., Coimbra de Souza, D., & Moulaert, F. (2012). *Social Cohesion: A Conceptual and Political Elucidation*. Urban Studies, 49(9), 1873-1889.
- TETSC, T. d. E. d. T. S. S. d. C. (2013). *Un parc d'habitatges de lloguer social. Una assignatura pendent a Catalunya*. Dossiers del Tercer Sector, 24(març de 2013).
- Trilla, C. (2003). *Habitatge i exclusió social*. *Educació Social*, 27, 41-53.
- Uribe, J., & Alonso, S. (2010). *Les persones en situació de sense llar de Barcelona: perfils, estat de salut i atenció sanitària*. Barcelona: Fundació Bofill.

OPTATIVES

Atenció Innovadora en Situacions de Cronicitat

Crèdits: 3.00

OBJECTIUS:

Amb la realització d'aquesta l'assignatura, que pertany a la matèria Cronicitat i Malalties de Llarga Evolució, l'estudiant adquireix els coneixements, habilitats i actituds sobre els conceptes i models relatius a la cronicitat, els problemes de salut i socials més prevalents, els models d'atenció i provisió de serveis, el rol del professional, les tècniques i instruments necessaris per a l'atenció innovadora i les estratègies comunitàries en atenció a la cronicitat.

Es considera un element fonamental de l'assignatura la interacció, la comunicació i la col·laboració entre els i les estudiants dels diferents graus de l'àmbit de la salut per a la creació de coneixement i estratègies compartides que facilitin una atenció innovadora.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per organitzar i planificar.
- Capacitat per organitzar i planificar.
- Capacitat per a la presa de decisions.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Analitzar les necessitats i la provisió de serveis de les persones en situació de vulnerabilitat social, així com del seu entorn sociofamiliar, des d'una perspectiva interdisciplinària i intersectorial per tal d'assegurar una atenció integrada.

CONTINGUTS:

1. Concepte d'innovació
 1. Definicions d'innovació en el camp de la salut i les ciències socials.
 2. Elements característics de la innovació en el camp de la salut i les ciències socials.
2. Cronicitat i models d'atenció
 1. Característiques i realitats de la problemàtica de la cronicitat.
 2. Necessitats diferencials.
 3. Models i experiències de maneig de la cronicitat.
 4. Model de la OMS- Innovative Care for Chronic Conditions.
3. Treball en equip
 1. Rol dels diferents professionals, innovació i cooperació.
 2. Treball en equip cooperatiu.
 3. Presa de decisions col·lectiva.
4. Atenció innovadora en l'àmbit assistencial
 1. Atenció centrada en la persona. Plans individuals d'atenció integral.
 2. Processos adaptatius i estratègies d'afrontament.
 3. Planificació anticipada de decisions.
 4. Processos d'avaluació i atenció continuada. Planificació de les transicions.

5. Atenció domiciliària.
 6. Entorns funcionals.
 7. TIC.
5. Atenció innovadora en l'àmbit comunitari
 1. Intervenció comunitària, participació social i cronicitat.
 2. Experiències comunitàries: projecte CAMINS- experiències comunitàries i participatives que estableixen ponts.
 3. Experiències comunitàries: projecte MINDOUT- experiències comunitàries i participatives per visibilitzar i donar veu.

AVALUACIÓ:

Avaluació continuada de les activitats realitzades per l'estudiant a través de:

- Avaluació continuada (50%) segons les activitats proposades en el pla de treball. Les activitats presencials no són recuperables, les activitats virtuals són recuperables segons els criteris de valoració i recuperació definits en cada una.
- Prova escrita sobre els continguts teòrics (20% de la nota final) que es realitzarà mitjançant una prova escrita al final del semestre. Recuperable.
- Exercici grupal (30% de la nota final) sobre l'anàlisi d'un programa innovador o intervenció innovadora en l'atenció a la cronicitat. Recuperable.

La nota final serà el resultat de la ponderació de les notes obtingudes en cadascuna de les parts, sempre i quan aquestes estiguin aprovades.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Bengoa, R.; Nuño, R. (2008). *Curar y cuidar. Innovación en la gestión de enfermedades crónicas: una guía práctica para avanzar*. Barcelona: Elsevier-Masson.
- Morera, R. (2008). "Atención integrada". *Revista de Innovación Sanitaria y Atención Integrada* 1(1) Article 11. Disponible a: <http://pub.bsalut.net/risai/vol1/iss1/11> data 10/09/12
- Nuño Solinís, R. (2009). "Atención innovadora a las condiciones crónicas: más necesaria que nunca", *Revista de Innovación Sanitaria y Atención Integrada* 1(3) Article 2. Disponible a: <http://pub.bsalut.net/risai/vol1/iss3/2> data 10/09/12
- OMS (2002). *Cuidado innovador para las condiciones crónicas. Agenda para el Cambio 2002*. Disponible a: [The Innovative Chronic Care.http://www.who.int/chp/knowledge/publications/iccc_spanish.pdf](http://www.who.int/chp/knowledge/publications/iccc_spanish.pdf)
- Generalitat de Catalunya. Departament de Salut (2013). *Programa de Prevenció i Atenció a la Cronicitat PPAC*. Disponible a <http://www20.gencat.cat/portal/site/salut/menuitem.36e8d120a1aac1ee5686da5bb0c0e1a0/?vgnnextoid=cf2a63c30a0cf210VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=cf2a63c30a0cf210VgnVCM2000009b0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default>

Dones del Segle XXI. Una Mirada Interdisciplinària

Crèdits: 3.00

OBJECTIUS:

L'objectiu d'aquesta assignatura és donar a conèixer la recerca que s'efectua des del Centre d'Estudis Interdisciplinaris de la Dona sobre els processos culturals i sociohistòrics que han anat construint la identitat de les dones com a ser social. El curs permet conèixer els diferents enfocaments teòrics i marcs interdisciplinaris des d'on es realitza la recerca sobre les dones i obtenir un estat de la qüestió del gènere en àrees com la salut, el treball, les polítiques públiques, la cultura i la religió, entre altres. L'assignatura és impartida per diferents especialistes en estudis de gènere.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.
- Destresa en l'ús de la informació.
- Habilitats per a la crítica i autocrítica.
- Capacitat per a l'ús de destreses interpersonals.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.

CONTINGUTS:

1. Introducció a l'assignatura. Les dones en el nostre segle
 1. Introducció a l'assignatura i als conceptes fonamentals per al seu desenvolupament.
 2. Reflexió des de la perspectiva de l'ètica sobre la igualtat de les dones en el segle XXI.
2. Debats dels moviments feministes
 1. Història de les dones.
 2. Introducció al desenvolupament sociohistòric dels conceptes fonamentals.
 3. Els estudis de gènere més enllà de la desigualtat envers les dones [un camp obert i en constant desenvolupament (masculinitat, diversitat sexual, noves formes de família, etc.)]
 4. Els moviments feministes al llarg de la història: lliberal, social, radical...
 5. El debat dels moviments feministes: família, alliberació sexual, violència.
3. El lloc de la dona en el context social i en l'ordre familiar: religió, cultura, ciència
 1. Introducció a la relació entre religió i determinació del lloc de la dona.
 2. Aproximació a les diferències entre mites, creences i ciència en la reproducció i la seva relació amb el lloc de la dona en l'ordre familiar.
 3. La vida de la dona en els països en vies de desenvolupament: experiències de l'Àfrica i l'Amèrica Llatina
4. Polítiques de gènere
 1. Polítiques d'igualtat dels organismes internacionals governamentals i no governamentals.
 2. Tipologia de polítiques: igualtat formal, igualtat d'oportunitats, igualtat de drets i deures, acció positiva...
 3. Àmbits de concreció d'aquestes polítiques: mercat laboral, educatiu, salut, urbanisme, etc
5. Polítiques de gènere en els diferents àmbits
 1. Les polítiques actuals en el camp de l'educació.
 2. Sistemes educatius i la construcció del gènere.
 3. Salut i dona. La dona cuidadora.
 4. Relació entre gènere i disciplines científiques.
6. La dona en el món de la literatura, el cinema i l'art

1. Les narratives i la dona.
2. La representació de la dona al cinema i a la pintura.

AVALUACIÓ:

Avaluació continuada:

- Activitats no avaluables de realització obligatòria per tenir dret a l'avaluació continuada
- Activitats avaluables

BIBLIOGRAFIA:

- Camps, Victoria *El siglo de las mujeres*. Madrid: Cátedra, 1998.
- Bonte, P; Izard, M. *Diccionario Akal Etnología y Antropología*. Madrid: Akal, 1996.
- Evans M, *Introducción al pensamiento feminista contemporáneo*. Madrid: Minerva, 1997.
- Montero, R. *Historias de mujeres*. Madrid: Alfaguara, 1995.
- Bock , Gisela, *La mujer en la historia de Europa*, Barcelona: Crítica, 2001.
- Duby, Georges i Perrot, Michele, *Historia de las mujeres*. Vols 3, 4, 5. Madrid: Taurus, 2000.
- Morant, Isabel, Dir., I. Gómez Ferrer, Guadalupe Gabriela Cano, Asunción Lavrin, Pilar Pérez Canto, *Historia de las mujeres en España y América Latina*, vols. III i IV, Cátedra, Madrid, 2006.
- Perrot, Michelle: *Mon histoire des femmes*. París: Seuil, 2006.
- Fernández, A.M. *Orden simbólico. ¿Orden político?* Revista *Zona Erógena*. Buenos Aires, 1999.
- Nash, M. *Mujeres en el mundo: Historia, retos y movimientos*. Madrid: Alianza, 2004.
- Morant, Isabel. (ed.) *Historia de las mujeres en España y América Latina*. Madrid: Cátedra 2005.
- Heritière, F. *Masculino, femenino. El pensamiento de la diferencia*. Barcelona: Ariel.
- Showstach, A (ed.) *Las mujeres y el estado*. Madrid: Vindicación feminista, 1987.
- Fus, D. *En essència. Feminisme, naturalesa i diferencia*. Vic: Eumo Editorial, 2000.
- Einsentein, Z. *Patriarcado capitalista y feminismo socialista*. Mèxic: Siglo XXI, 1980.
- Borderias, C; Carraso, C; Alemany, C. *Las mujeres y e trabajo: rupturas conceptuales*. Barcelona: Icaria 1994
- Diversos Autors. *El feminisme com a mirall a l'escola*. Barcelona. ICE 1999
- Diversos Autors. *Mujer y educación. Educar para la igualdad, educar desde la diferencia*. Barcelona: Graó, 2002
- Duran, M.A. *Mujer, trabajo y salud*. Madrid: Trotta, 1992.
- Bock , Gisela, *La mujer en la historia de Europa*, Barcelona: Crítica, 2001.
- Arenas, Gloria. *Triunfantes perdedoras. La vida de las niñas en la escuela*. Barcelona, Graó. 2006.
- Blanco, Nieves (coord). *Educar en femenino y en masculino*. Madrid: Akal. 2001.
- Lomas, Carlos. *Mujer y educación. Educar para la igualdad, educar desde la diferencia*. Barcelona: Graó. 2002.
- Godayol, Pilar (ed.) *Catalanes del XX*. Vic: Eumo Editorial, 2006.
- Bornay, E. *Las hijas de Lilith*. Madrid: Cátedra, 1990.
- Sauret, T.; Quiles, A. (ed) *Luchas de género en la historia a través de la imagen*. Diputación de Málaga, 2002.
- Zizeck, Slavoj, *Lacrimae rerum. Ensayos sobre cine moderno y ciberespacio*. Barcelona: Debate, 2006.

Inclusive Communities and Accessibility

Crèdits: 6.00

OBJECTIUS:

The course will provide an understanding of the importance of building inclusive communities to eliminating discrimination and exclusion and guaranteeing the fulfillment of citizenship and human rights. For that purpose we will begin by examining the differences and implications of analyzing social reality from an individualist perspective, a structural one and through the introduction of conflict theory. Using a selection of technical and academic texts on the subject matter, we will critically examine the social processes of inclusion and inclusion as well as the need for new paradigms and strategies from an equity and rights perspective. We will explore the relationship of inclusiveness and accessibility with social and cultural factors, gender and power relations, and diverse capacities. And in turn, looking at different models from an interdisciplinary approach, we will examine how those factors affect the leadership of a community as well as the possibilities of social change.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Coneixement d'una llengua estrangera.
- Capacitat d'argumentar i establir relacions sistèmiques entre diferents àmbits de coneixement.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Establir relacions entre les teories de les ciències socials sobre la constitució i el desenvolupament del subjecte com a ésser social.
- Analitzar els fenòmens culturals, socials i econòmics en un context de canvi estructural i globalització.
- Utilitzar fonts d'informació, escrites i orals, especialitzades en Ciències Socials, en una segona llengua.

CONTINGUTS:

Unit 1. Structuralist versus conflict theories

- How do we look at social reality?
- Who or what do we think is responsible for a particular social problem or situation?
- What are the implications of using different social theories for our understanding of the world?

Unit 2. The concept of inclusive communities and exclusion

- What is an inclusive community?
- Why is building inclusive communities important?
- Understanding social processes of inclusion/exclusion

Unit 3. Understanding Culture and Diversity in Building Communities

- What is culture?
- Why is understanding culture important for building inclusive communities?
- What are cultural rights?

Unit 4. Gender Inclusive Communities

- Understanding gender inclusion/exclusion
- Implications of using a women's safety perspective to frame the issue of inclusive communities

Unit 5. Inclusiveness and accessibility for people with diverse capacities

- People with disabilities versus with diverse capacities
- What are the implications of creating an inclusive environment for people with diverse capacities?

Unit 6. Healthy cities: Social determinants of health and the built environment

- What is the purpose of the healthy cities movement?
- Using the Social Determinants of Health framework to understand the link between inclusive communities and healthy cities
- What is the role of local governments in building inclusive communities and healthy cities?

Unit 7. Interdisciplinary approach and leadership for inclusive communities

- Why the need of an interdisciplinary approach for the development of inclusive communities?
- Who are the stakeholders to be involved and at which stages?
- Exploring leadership models for inclusiveness
- How do culture and other factors affect the leadership of a community?

AVALUACIÓ:

Students' work and competences will be evaluated in the following way:

1. Attendance and Participation: 15% (individual)
2. Assignments based on readings and class discussions: 40% (individual)
3. On-line Reflections and Debates: 15% (individual)
4. Final Project: 30% (group)

The final grade of the course will result from the sum and average of each of the four segments.

In case of a non-pass final grade at the end of the semester, it will be possible to have a complementary evaluation of the Final Project. To be eligible for the complementary evaluation (September 2014) the students will have to pass at least 50% of the class work.

Plagiarism is penalized by all universities, and according to UVic's Students' Rights and Duties Regulation, it is a serious fault. Any indication of the existence of plagiarism or inadequate appropriation of someone else's ideas or texts (whether authors, Internet, or classmates) will translate automatically into failing the course. We encourage critical thinking of what different authors have written or said. Thus proper reference to their work is required.

BIBLIOGRAFIA:

- Freudenberg, N., Klitzman S., Saegert S. (2009). *Urban Health and Society. Interdisciplinary Approaches to Research and Practice*. San Francisco: Jossey-Bass
- Potapchuk, M. (2001). *Steps toward an inclusive community*. Washington, DC: Joint Center for Political and Economic Studies.
- Potapchuk, M. *Assessing your Community's Inclusiveness* (website)
- UN General Assembly (2012). *Report of the Special Rapporteur in the field of cultural rights*.
- Alberta Urban Municipalities Association. *Welcoming and Inclusive Communities toolkit* (website).
- Women in Cities International. *Tackling Gender Exclusion: Experiences from the Gender Inclusive Cities Program* (website).

- WHO (2012). *Addressing the Social Determinants of Health: The Urban Dimension and the Role of Local Government*.

L'Acompanyament en Situacions de Pèrdua i Dol

Crèdits: 3.00

OBJECTIUS:

L'assignatura forma en els coneixements bàsics sobre l'acompanyament en situacions de pèrdua i de dol. Per a l'exercici professional del Treball Social és molt necessari per una part, saber identificar l'impacte multidimensional (les conseqüències a nivell físic, social, emocional, cognitiu, conductual i espiritual) que es pot generar en les persones arran d'una pèrdua significativa, i identificar el dol de risc, dol complicat i dol patològic. Un altre apartat important és saber com donar suport emocional i promoure els recursos personals a les persones afectades.

Per aconseguir aquests objectius s'ofereix un marc teòric conceptual basat en la integració de teories específiques i actualitzades sobre el dol. Models d'intervenció, habilitats per a l'acompanyament emocional, basats en la relació d'ajuda centrada en la persona: *counseling*.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Apreciació de la diversitat i multiculturalitat.
- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Valorar les necessitats, elaborar, implementar i avaluar plans d'intervenció adaptats a les necessitats i canvis que es produeixen durant el procés, en col·laboració amb la persona, família, grup o comunitat, gestionant la provisió de serveis i revisant la seva eficàcia.
- Aplicar els fonaments del coneixement pedagògic, sociològic, antropològic i psicològic per a l'exercici del treball social.

CONTINGUTS:

Bloc 1. Marc teòric general. Models explicatius del procés de dol

Tema 1. L'ésser humà davant la mort. Definició de dol. Tipus de pèrdues. Models explicatius del procés de dol.

Tema 2. Models explicatius del procés de dol. Mecanismes d'afrontament en el procés de pèrdua i dol.

Tema 3. Sofriment. Emocions. Necessitats fonamentals de les persones en dol.

Tema 4. Les diferents dimensions del dol. Dol de risc, dol complicat, dol patològic. Moviments migratoris i dol.

Bloc 2. L'acompanyament en situacions de pèrdua i dol. Bases de la intervenció en processos de pèrdua i dol.

Tema 5 La relació d'ajuda centrada en la persona: *counseling*. Comunicació eficaç

Tema 6. La relació d'ajuda centrada en la persona: *counseling*. Habilitats. Actituds.

Tema 7. La relació d'ajuda centrada en la persona: *counseling*. Intervenció segons la tasca de dol emergent.

AVALUACIÓ:

1) Participació activa en la dinàmica de l'aula (25%): treballs de grup, exposició en grup petit i gran, així com en el debat i reflexió de casos pràctics i altres activitats.

2) Treballs fets durant la setmana i que es presentaran a la classe (25%)

3) Dues proves (25%)cada una:

Primer parcial: seran preguntes obertes sobre els 4 primers temes del programa, i els articles que es treballaran a casa.

Segon parcial: seran preguntes obertes sobre els temes 5, 6 i 7 del programa. I el llibre que es treballarà a casa.

Per aprovar l'assignatura cal treure una puntuació mínima de 5 en cadascuna de les tres parts.

- Els estudiants que no arribin a aprovar entre les tres parts un 50% de l'assignatura, els quedarà l'assignatura suspesa, i no tindran opció de fer un examen en el període complementari de juny.
- Els estudiants que entre les tres parts aprovin més del 50% de l'assignatura tindran opció de recuperar la part suspesa en un examen durant el període complementari de juny.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Payas, A. (2010). *Las tareas del duelo: psicoterapia de duelo desde un modelo integrativo-relacional*. Barcelona: Paidós.
- Worden, W.(1997). *El tratamiento del duelo: asesoramiento psicológico y terapia*. Barcelona: Paidós.
- Preston, J. (2003). *Terapia Breve Integradora*. Bilbao: Desclée de Brouwer.
- Bucay, J. (2010) *El camino de las lágrimas*. Barcelona: Debolsillo.

Complementària

- Torralba, F. (2008). *Planta cara a la mort*. Barcelona: Ara llibres.
- Arranz, P.; Barbero, J.; Barreto, P.; Bayés R. (2005) *Intervención emocional en cuidados paliativos. Modelo y protocolos*. Barcelona: Ariel Ciencias Médicas.
- Achotegui, J. (2005). *Estrés límite y salud mental: el síndrome del inmigrante con estrés crónico y múltiple*. Revista Norte de salud mental de la Sociedad Española de Neuropsiquiatría Volumen V, N° 21. pag 39-53.
- Okun, B. (2001). *Ayudar de forma efectiva: counseling*. Barcelona: Paidós

Psicosociologia de la Discapacitat

Crèdits: 3.00

OBJECTIUS:

Aprofundir en el coneixement de les característiques de les persones amb discapacitat dins un context inclusiu.

Assolir un domini bàsic d'aquesta temàtica per tal de poder observar, analitzar i prendre decisions perquè les persones amb discapacitat assoleixin un funcionament humà i una qualitat de vida normativa des d'un enfocament inclusiu.

Ser conscients de la vulnerabilitat, en els diferents àmbits, de les persones amb discapacitat, així com també de les repercussions legals habituals.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per a la resolució de problemes.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Aplicar els fonaments del coneixement pedagògic, sociològic, antropològic i psicològic per a l'exercici del treball social.
- Utilitzar fonts d'informació, escrites i orals, especialitzades en Ciències Socials, en una segona llengua.

CONTINGUTS:

1. Una mirada històrica a la discapacitat.
2. Estereotips socials.
3. Aspectes psicològics relacionats amb la discapacitat.
4. Una proposta integradora des de l'ocupació significativa.
5. Factors de risc i factors protectors
6. Senyals d'alerta en la primera infància.
7. CDIAP, servei d'atenció primerenca per a persones amb qualsevol tipus de discapacitat o risc de patir-la
8. Discapacitat intel·lectual Nou paradigma (AADID 2010)
9. Anàlisi dels components del nou paradigma
 - § QI
 - § Conducta adaptativa, instruments per avaluar-la
 - § Salut (diagnòstic dual) intruments per avaluació
 - § Participació
 - § Context
 - § Suports (EIS, eina per conèixer i avaluar l'intensitat de suports)
 - § Resultats personals/qualitat de vida (escales de qualitat de vida)
10. Síndromes en Discapacitat Intel·lectual (Down, Fràgil X, SAF, Angelman, Prader Willi, Williams, etc.), Característiques, fenotip físic, fenotip cognitiu-conductual, funcions bàsiques compromeses, etc.

Visites:

- SIRIUS-VIC. Servei que té com a objectiu millorar la qualitat de vida de les persones afectades per algun tipus de discapacitat, prevenir noves complicacions i facilitar la seva participació a la societat. Els serveis que s'ofereixen inclouen l'assessorament i orientació individualitzada tant a les persones amb discapacitat com a professionals, empreses, entitats i estudiants, així com informació sobre els recursos existents, disseny d'adaptacions personalitzades i innovació i desenvolupament en la matèria.
- Fundació AMPANS (Manresa) entitat que treballa per a les persones amb DI amb l'objectiu de generar oportunitats per afavorir la seva màxima autonomia i qualitat de vida.

AVALUACIÓ:

L'estudiant haurà de demostrar que ha assolit les competències i els coneixements de l'assignatura.

L'avaluació és formativa i continuada i tindrà els següents apartats:

- Prova escrita.....50%
- Treballs pràctics.....50%.

Per poder presentar-se a la prova escrita cal haver assistit regularment a classe i participat activament en la dinàmica de les classes

Per aprovar l'assignatura convé haver aprovat cadascuna de les parts; prova escrita i treball pràctic. En el cas de no superar alguna de les parts es considerarà pendent d'avaluar. La part pendent es recuperarà en el període d'avaluació del mes de setembre. La qualificació final s'obté a través de la mitjana entre la prova i el treball pràctic.

La puntuació en aquesta segona convocatòria s'obté a partir de la mitjana de la puntuació en primera i en segona convocatòria, tant pel que fa al control escrit com el treball pràctic.

BIBLIOGRAFIA:

Obligatòria

- Barton, L. (1998). Discapacidad y sociedad. Madrid?: Morata.
- García, J.V. (Coord.). El movimiento de vida independiente. Experiencias Internacionales. Fundación Luis Vives, Madrid, 2003. Disponible gratis en Web:
- http://www.asoc-ies.org/docs/mvi_exper_internac.pdf
- Giné, C. (Coord.) (2003). Trastorns del desenvolupament i necessitats educatives especials. Barcelona: UOC.
- Mediateca. Foro de Vida Independiente y Divertad. Obtingut a 24 gener 2014 a <http://www.forovidaindependiente.org/>

Complementària

- Giné, C. i Font, J. (2012). Infants i adolescents amb discapacitat a Catalunya: situació actual i factors de discriminació. UNICEF, Comité Catalunya.
- Giné, C., Alomar, E., Balcells, A. i col. (2006). L'Escala d'Intensitat de Suports (EIS): un instrument per promoure el benestar de les persones amb discapacitat intel·lectual. Suports, 10, 66-72.
- Font, J. (2004). L'avaluació de la conducta adaptativa: noves aportacions per a la seva comprensió i mesura. Suports 8, 28-41.
- Kielhofner, G. (2006) Fundamentos conceptuales de la Terapia Ocupacional. 3ª edición. Buenos Aires: Médica Panamericana.
- Montero, D. (1999). El sistema valoración-enseñanza-evaluación de destrezas adaptativas: ICAP, CALS y ALSC. Departamento de pedagogía de la universidad de Deusto. Ponencia presentada a las III jornadas científicas de investigación sobre personas con discapacidad dentro del simposio "Retos en la respuesta al retraso mental en la vida adulta: formación, oportunidades y calidad de vida", Salamanca.
- Palacios, A., Romanach, J. El modelo de la diversidad. La Bioética y los Derechos Humanos como herramientas para alcanzar la plena dignidad en la diversidad funcional. Ediciones Diversitas - AIES, Santiago de Compostela 2007. Disponible gratis en web:

<http://www.asoc-ies.org/docs/modelo%20diversidad.pdf>

- Thompson, J., Bryant, B., Campbell, E. i col. (2007). Escala d'intensitat dels suports. Barcelona (AAIDD i APPS).
- Verdugo, M. A. (2003). Análisis de la definición de discapacidad intelectual de la asociación americana sobre retraso mental de 2002. Siglo Cero. Revista Española sobre Discapacidad Intelectual, 34, 1-17
- Verdugo, M.A., Arias, B., Gómez, L i Schalock, R. (2008). Escala GENCAT de Qualitat de Vida. Generalitat de Catalunya, Departament d'acció social i ciutadania.

Salut Mental i Addiccions

Crèdits: 3.00

OBJECTIUS:

L'objectiu general de l'assignatura és dotar de coneixements teòrics sobre la salut mental i les addiccions, així com aprofundir en el marc polític i d'ordenació assistencial que és el Pla director de salut mental i addiccions. Conèixer els recursos existents de la Xarxa des d'una visió realista i crítica.

L'altre eix important és treballar per capacitar els alumnes per a la intervenció social enfront d'aquestes patologies en el context socioeconòmic actual.

Considerem important generar una reflexió sobre l'estigmatització de les persones afectades de malaltia mental o addicció a les drogues.

Es donarà una especial atenció al treball amb les famílies:

- Contextualització de la salut mental i les addiccions a les famílies.
- Intervenció en situacions de crisi.

I en la intervenció específica complexa que és:

- Patologia dual
- Psiquiatria infantojuvenil
- Discapacitat intel·lectual.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Habilitats per treballar en un equip interdisciplinari.
- Capacitat per aplicar el coneixement a la pràctica.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Respondre a les situacions de crisi valorant el seu grau d'urgència per planificar i desenvolupar accions, així com establir criteris de seguiment i avaluació.
- Valorar les necessitats, elaborar, implementar i avaluar plans d'intervenció adaptats a les necessitats i canvis que es produeixin durant el procés, en col·laboració amb la persona, família, grup o comunitat, gestionant la provisió de serveis i revisant la seva eficàcia.
- Intervenir de manera eficaç dins de sistemes, xarxes i equips interdisciplinaris i multiorganitzacionals.
- Gestionar conflictes, dilemes i problemes ètics complexos identificant els mateixos, dissenyant estratègies de superació i reflexionant sobre els resultats.

CONTINGUTS:

TEMA 1: El sistema de salut especialitzat. Atenció a les malalties mentals i a les addiccions.

Conèixer les polítiques sanitàries i implicacions socials d'aquestes.

Dret universal de la salut.

Nivells d'assistència sanitària.

Pla director de Salut Mental i Addiccions.

TEMA 2: Conceptes teòrics en relació a la salut mental.

Concepte de diagnòstic

Trastorn Mental Sever

Conseqüències, dèficits que poden causar.

Aspectes legals i implicacions socials en ser diagnosticat
Comorbilitat

TEMA 3: Intervenció i atenció a Salut Mental

El treballador social en els diferents dispositius d'intervenció, hospitalització, hospital de dia, consultes externes i recursos de rehabilitació.

Programa TMS i PAE.

Atenció a les famílies

Xarxa de recursos assistencials i socials

TEMA 4: Intervenció específica complexa

Psiquiatria infantojuvenil

Discapacitat intel·lectual

Patologia Dual

TEMA 5: Conceptes teòrics en relació a les drogodependències.

Concepte de droga

Substàncies addictives.

Classes de substàncies.

Drogodependència: criteris

Dependència física, psíquica i social.

Entorn de consum. Patrons de consum. Ús enfront abús

Vulnerabilitat, particularitats de l'individu.

Legalitat i il·legalitat

TEMA 6: Situació actual de consum de drogues

El consum a Catalunya

Observatoris de consum de drogues

Enquestes escolars

TEMA 7: Intervenció i atenció a les drogodependències

El treballador social al CASD

Atenció a les persones consumidores de substàncies

Atenció a les famílies

Atenció als joves

Xarxa de recursos: assistencials i socials

TEMA 8: Prevenció

Concepte de prevenció

Tipus de prevenció

Diferents exemples de programes de prevenció

Materials de prevenció

TEMA 9: L'estigmatització de la persona amb malaltia mental o amb problema d'addiccions

Reflexió d'idees enfront l'estigmatització.

El tracte de la salut mental i les addiccions en els mitjans de comunicació.

AVALUACIÓ:

L'avaluació consistirà en:

- Avaluació per assistència a classes i anàlisis de casos pràctics, 30 %.
- Examen: 50%, meitat test i la resta preguntes obertes de desenvolupament de coneixements.
- Entrega d'anàlisi crític sobre article proposat: 20%.

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica:

- Acosta Rodríguez, N. i altres. *Funciones del trabajador social en el campo de la salud mental*. Col·legi de Treballadors Socials de Catalunya. 2001.
- Una mirada a la Salut Mental. *Revista de Treball Social* núm. 178.
- Gómez Lavin, C.; Zapata García, R. *Psiquiatría, Salud Mental y Trabajo Social*. Ediciones Eunate. 2000.
- Moya Ollé, J. *Elements bàsics de salut mental per a professionals de l'àmbit social*. Red-ediciones. 2012.

Complementària:

- De Robertis, C. *Metodología de la intervención en trabajo social*. Lumen Humanitas. 2006
- Generalitat de Catalunya. Departament de Salut. *Pla Director de Salut Mental i Addiccions*. 2006.
- Generalitat de Catalunya. Departament de Salut. *Llibre Blanc de la Prevenció a Catalunya*. 2008.

Sexualitat i Cronicitat

Crèdits: 3.00

OBJECTIUS:

Són objectius de l'assignatura:

- Analitzar els factors que contribueixen a la salut sexual
- Conèixer els conceptes bàsics de sexualitat respecte a la cronicitat
- Diferenciar conceptes d'identitat - rol i orientació en sexualitat humana
- Anàlisi i abordatge de les dificultats que es presenten en diverses malalties cròniques respecte a la dimensió sexual
- Domini i maneig d'orientacions pedagògiques per a diverses discapacitacions
- Abordatge clínic de disfuncions sexuals en persones que presenten cronicitat

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Capacitat per a la comunicació oral i escrita en la pròpia llengua nativa.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Identificar els factors psicològics i socials que influeixen en l'estat de salut o malaltia de les persones, famílies i comunitat.
- Utilitzar estratègies i habilitats que permetin una comunicació efectiva amb els pacients, les famílies i els grups socials així com l'expressió de les seves preocupacions i interessos.

CONTINGUTS:

1. Introducció a la salut sexual
2. Concepte de sexualitat i discapacitat
3. Identitat-Rol-Orientació en població general
4. Drets sexuals de les persones amb discapacitat
5. Sexualitat i HTA
6. Sexualitat i estats intersexuals
7. Sexualitat i salut mental
8. Sexualitat i vellesa
9. Sexualitat i dolor crònic
10. Sexualitat i discapacitat física
11. Sexualitat i diabetes
12. Clínica Sexològica-Factors i Avaluació
13. Clínica Sexològica Masculina
14. Clínica Sexològica Femenina

AVALUACIÓ:

Per a l'avaluació de procés de l'assignatura es tindrà en compte la realització de les activitats de treball personal i grupal (el lliurament/execució de totes les activitats de l'avaluació és improrrogable).

La puntuació global de l'assignatura serà el resultat de la suma obtinguda de les diferents tasques i en l'examen final. Per a poder procedir a aquesta suma caldrà haver aprovat l'examen.

Els percentatges són els següents:

- 30% Treballs i exercicis individuals (no recuperable)
- 20% Treball en grup (no recuperable)
- 50% Examen (recuperable)
- Cal haver aprovat l'examen per poder fer mitjana

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica

- Garcia, J.L.; (2000). *Educación Sexual y Afectiva en personas con minusvalía psíquica*. Editat per la Asociación Síndrome de Down. Navarra.
- Font i Roura, Josep. *L'avaluació de la sexualitat: l'escala de coneixements, experiències i necessitats sexuals per a persones amb discapacitat intel·lectual* / Josep Font i Roura, Anna Martínez.
- Sánchez Raja, Esther. *Guia bàsica d'educació afectivosexual per a persones amb discapacitat visual*. Barcelona: Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona, cop. 2007.
- Cabello Santamaría, Francisco. *Sexualidad y discapacidad física*. Barcelona: Institut de Sexologia de Barcelona, 1996.
- Baldaro Verde, Jole. *La sexualidad del deficiente*. Barcelona : CEAC, 1992.
- Tallis, Jaime. *Sexualidad y discapacidad*. Buenos Aires, Madrid, 2005.
- López Sánchez, Félix. *Sexualidad en la vejez*. Madrid : Pirámide,2005.

Complementària

- Lopiccolo, J.; Lopiccolo, L. (1980). *Handbook of Sex Therapy*. Nova York: Plenum Press.
- Jarne, A.; Talarn, A. (2000). *Manual de psicopatología clínica*. Barcelona: Ed. Paidós.
- Beach, A.F.; Ford, S.C. (1969). *Conducta sexual*. Barcelona: Fontanella
- Carrobles, J.A.; Sanz, A. (1991). *Terapia sexual*. Madrid: Fundación Universidad-Empresa.
- Crespo, M.; Labrador, F.J.; Puente, M.L. (1994). "Trastornos sexuales". A: A. Belloch, B.
- Farré, J.M.; Lasheras, M.G. (1998). "Disfunciones sexuales". A: J.L. Vázquez-Barquero (ed.).
- Hawton, K. (1985). *Sex therapy*. Londres: Oxford Univ. Press. Traducció castellana: *Terapia sexual*. Barcelona:Ed. Doyma, 1988.
- Kaplan, H.S. (1987). *Sexual aversion, sexual phobias and panic disorder*. Nova York: Brunner/Mazel.
- Kaplan, H.S. (1992). "El deseo trastornado". A: E.F.L. Ochoa; C. Vázquez (ed.). *El libro de la sexualidad*. Madrid: El País.
- Kaplan, H.S. (1978). *La nueva terapia sexual*. Madrid: Alianza Bolsillo.
- Masters, W.; Johnson, V.; Kolodny, R. (1987) *La sexualidad humana*. (3 volums).Barcelona: Grijalbo.
- Gomez Gil, E.; Esteva de Antonio, I.; (2006) *Ser transexual*. Barcelona: Glosa.

Violència de Gènere i Intervenció Social

Crèdits: 3.00

OBJECTIUS:

L'objectiu general de l'assignatura és dotar d'instruments teòrics i d'intervenció en matèries de violències de gènere als futurs treballadors/es socials. L'assignatura tracta de contextualitzar i conceptualitzar la violència de gènere com a una manifestació de les desigualtats de gènere en el nostre sistema jurídic, econòmic i sociosimbòlic.

Es tracta d'analitzar aquest fenomen complex en les seves múltiples manifestacions, així com quins en són els grups receptors, fent especial èmfasi en les dones com a grup especialment vulnerable.

S'examinarà críticament la que fins ara ha estat la principal reacció institucional davant la violència de gènere: la resposta penal. Analitzant les possibilitats, límits i carències de l'eina penal proposarem i avaluarem altres modes d'intervenció i prevenció des de la intervenció social i l'activisme.

COMPETÈNCIES GENÈRIQUES:

- Habilitats per treballar en un equip interdisciplinari.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

- Donar suport al desenvolupament de xarxes per fer front a les necessitats i treballar en favor dels resultats planificats, examinant amb les persones les xarxes de suport a les que poden accedir i desenvolupar.
- Intervenir en la resolució de situacions de risc prèvia identificació i definició de la naturalesa del mateix.
- Intervenir de manera eficaç dins de sistemes, xarxes i equips interdisciplinaris i multiorganitzacionals.
- Actuar d'acord amb els valors democràtics, de la cultura de la pau, igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal.

CONTINGUTS:

Tema 1: El sistema sexe-gènere: la construcció social dels estereotips de gènere.

Conèixer i aplicar les aportacions de la teoria feminista i les seves categories d'anàlisi com a eines per analitzar, avaluar i intervenir en casos de violència de gènere.

Entendre el sistema patriarcal com un fenomen complex amb una multiplicitat d'eixos d'opressió i definició categorial que generen diferents formes de violències que afecten a aquells col·lectius que es troben en situació de desigualtat per raó de gènere.

Entendre les violències contra les dones com a una manifestació d'aquest sistema social de desigualtat.

Construcció social del gènere.

Construcció social del sexe.

Sistemes d'opressió: binarisme de sexe, naturalització de gènere, dominació masculina i heterosexisme.

Tema 2: La violència contra les dones com a vulneració dels drets humans i manifestació de la discriminació per raó de gènere.

El moviment de dones i l'incorporació de la violència contra les dones i les violències de gènere com formes de vulneració de Drets Humans

Marc internacional, estatal i autonòmic de les violències de gènere.

Sistemes d'intervenció i protecció des de una perspectiva de drets humans.

Vinculació entre violències de gènere i discriminació.

Violències contra les dones/ violència de gènere / violències masculistes: concepte, delimitació i tipologies des de una perspectiva de drets.

Tema 3: Concepte, àmbits i formes de violències de gènere.

Indicadors del risc.

Violències Masclistes.

Comprendre les violències masclistes que es produeixen en l'àmbit de la parella, de la família, l'àmbit laboral i comunitari, des de la perspectiva teòrica, jurídica, terminològica i organitzativa.

Identificar i detectar les realitats de les diverses manifestacions de violències masclistes a l'àmbit de la parella, de la família, l'àmbit laboral i comunitari.

Familiaritzar-se amb els indicadors de risc: detecció precoç i intervenció a l'avançada.

Tema 4: Mites i estereotips de les dones víctimes de violència de gènere a la detecció i l'intervenció.

Violència de gènere: concepte, delimitació i tipologies des de la perspectiva social.

Manifestacions: tipologies de violències.

Detecció: compliment dels rols de gènere, mites de l'amor romàntic, cicle de la violència.

Advertències: Mites i estereotips de les dones víctimes de violències de gènere.

Tema 5: Estratègies de prevenció i acompanyament en el treball social davant la violència de gènere.

Prevenció de la violència de gènere: models co-educatius basats en les teories de la socialització, pedagogia feminista post-estructuralista. Programes i projectes.

Acompanyament en casos de violència de gènere: Concepció del subjecte de la intervenció en els casos de violència de gènere.

Avaluació del risc i conseqüències (salut, xarxa social i familiar, recursos econòmics, etc.) de les violències de gènere.

Revictimització per part d'agents institucionals i/o socials.

Interseccionalitat factors de vulnerabilitat: concepte, teoria i pràctica.

Tema 6: Anàlisi crític de la tutela penal davant la violència sexista.

Anàlisi crítica de la resposta penal com model d'intervenció:

Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere.

Delicte violència de gènere a l'àmbit de la parella, ex parella o relació anàloga

Ordre de protecció

Categories judicial i d'intervenció de víctima de violències masclistes

Intervenció penal en altres formes de violències masclistes

Tema 7: Bones pràctiques i models d'intervenció. Bones pràctiques.

Models d'intervenció i acompanyament de referència des de la intervenció social i l'activisme.

Incorporar els estàndards de servei específics per aquestes tipologies de violència contra les dones.

Facilitar eines per a l'abordatge professional respectuós i acurat, desproveït d'estereotips i prejudicis morals.

AVALUACIÓ:

- Evaluació continuada: 60% Treballs individuals i en grup, exposició de lectures i materials recomanats en l'aula i participació en els debats posteriors, estudis de casos
- Elaboració d'un treball individual final (40%)

BIBLIOGRAFIA:

Bàsica:

- Biglia, B. *Resignificando la(s) violencia(s), obra feminista en tres actos y un falso epílogo*. Dins: Biglia, B. San Martín, C. (coords) (2007) *Estado de wonderbra. Entretejiendo narraciones feministas sobre las violencias de género*. Barcelona: Virus.
- Bonet, J. *Problematizar las políticas sociales frente a la(s) violencia(s) de género* Dins: Biglia, B. San Martín, C. (coords) (2007) *Estado de wonderbra. Entretejiendo narraciones feministas sobre las violencias de género*. Barcelona: Virus. Ambdues es troben a:
<http://metacatalogo.info/bitstream/001/127/8/978-84-960044-88-3.pdf>
- Marugán, Begoña; Cristina Vega (2003). *Acción feminista y gubernamentalidad: la emergencia pública de la violencia contra las mujeres*. Contrapoder, Vol. 7, Madrid, pp.175-196. Podeu trobar-la a:

http://www.sindominio.net/karakola/antigua_casa/textos.htm

- Joan Scott, *El género, una categoría útil para el análisis histórico*. Dins: James Amelang; Mary Nash (eds.), (1990) *Historia y género: las mujeres en la Europa moderna y contemporánea*, Edicions Alfons el Magnanim, Institució Valencina d'Estudis i Investigació. Podeu trobar-la a: <http://www.cholonautas.edu.pe/modulo/upload/scott.pdf>
- Butler, J. (2010) *Sujetos de sexo-género*. (Cap I): Butler, J. (2010) *El género en disputa*. Barcelona: Paidós.
- Roca, N. Espin, J.; Rosich, M.; Cantera, M.; Neves, L. (2005) *Cambios de creencias e intervención en mujeres que sufren maltrato*.
- http://www.academia.edu/274985/Cambios_de_creencias_patriarcales_o_feministas_e_intervencion_en_mujeres_en_situacion_de_violencia

Complementària

- Biglia, B. San Martín, C. (coords) (2007) *Estado de wonderbra. Entretejiendo narraciones feministas sobre las violencias de género*. Barcelona: Virus.
- Osborne, R. (2009) *Apuntes sobre violencia de género*. Barcelona: Bellaterra.